Bundel - Raadsvergaderingen 2022-2026 van 5 juli 2023

Agenda bijlagen

Agenda_raadsvergadering_5_juli_2023
23-860 230626 Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen commissies juni 2023

1 Opening

2 Vaststellen agenda
Wijze van behandeling:
Sprekersvolgorde:
CDA, VVD, WijZZ, Lokaal Belang, Lijst 11, PvdA, SP, D66, Sociaal Zevenaar, GroenLinks, ONS Zevenaar
A. Eerste termijn: Algemene beschouwingen maximaal 7 minuten (geen interrupties), introductie amendementen en moties maximaal 3 minuten.
B. Reactie college op ingediende moties en amendementen
C. Tweede termijn raad en college
D. Stemmingen
De dinerpauze vindt plaats van 17.30 tot 19.30 uur.

3 Z23/447495 Kadernota 2024-2027
De raad wordt voorgesteld:
1. in te stemmen met de inhoud en de voorstellen zoals deze zijn opgenomen in de kadernota 2024- 2027
2. de kadernota 2024-2027 vast te stellen.
Portefeuillehouder: Arthur Boone
Door de fracties Lokaal Belang, CDA en D66 is een motie vorming van een bestemmingsreserve voor dorps- en wijkplannen ingediend (3a).
Nb.
Door het college is bijgaande RIB 2023-050 over de meicirculaire 2023 aangeboden. Deze is nog aan de stukken toegevoegd.

1157691 Raadsvoorstel en besluit Kadernota 2024-2027
1163558 Bijlage 1. Kadernota 2024-2027
23-844, 23-845 en 23-847 230620 Beantwoording TV LB, WijZZ en CDA Kadernota en Jaarstukken (met bijlagen)
23-842 230614 Beantwoording TV SZ RIB meicirculaire
23-848 230615 Beantwoording TV CDA meicirculaire
23-863 230704 Beantwoording TV CDA 230703 Kadernota
RIB 2023-050 Meicirculaire 2023

3.a Motie LB, CDA en D66 Vorming van een bestemmingsreserve voor dorps- en wijkplannen
AANGEHOUDEN Motie LB, CDA en D66 Vorming van een bestemmingsreserve voor dorps- en wijkplannen

4 Sluiting

Agenda raadsvergadering 5 juli 2023

(Kadernota)

Tijd	14:00 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	**Opening**
2	**Vaststellen agenda** Wijze van behandeling: Sprekersvolgorde: CDA, VVD, WijZZ, Lokaal Belang, Lijst 11, PvdA, SP, D66, Sociaal Zevenaar, GroenLinks, ONS. A. Eerste termijn: algemene beschouwingen maximaal 7 minuten (geen interrupties), introductie amendementen en moties maximaal 3 minuten. B. Reactie college op ingediende moties en amendementen C. Tweede termijn raad en college D. Stemmingen De dinerpauze vindt plaats van 17.30 tot 19.30 uur.
3	**Z23/447495 Kadernota 2024-2027** De raad wordt voorgesteld: 1. in te stemmen met de inhoud en de voorstellen zoals deze zijn opgenomen in de kadernota 2024- 2027 2. de kadernota 2024-2027 vast te stellen. Portefeuillehouder: Arthur Boone Door de fracties Lokaal Belang, CDA en D66 is een motie vorming van een bestemmingsreserve voor dorps- en wijkplannen ingediend.

4	**Sluiting**

Zevenaar, 29 juni 2023
De burgemeester van Zevenaar,
L.J.E.M. van Riswijk

commissie	Portefeuille houder	afdeling	Onderwerp	Vraag, opmerking, toezegging	antwoord
Samenleving	Bijl	MO/MD	Kadernota 2024-2027	Wethouder Bijl zegt toe dat het college zal nagaan of de financiële stukken van Caleidoz aan de raad kunnen worden verstrekt.	In dit stadium kunnen die stukken nog niet gedeeld worden. Er is nog gesprek over met de bestuurder van Caleidoz. Wanneer het college de subsidie 2022 definitief heeft vastgesteld kunnen deze gedeeld worden.
Samenleving	Bijl	MO/MD	Raadsinformatiebrief 2023-011 Stand van zaken uitvoeringsdruk jeugdgezondheidszorg januari 2023	Wethouder Bijl zegt toe dat het college, indien mogelijk, het document "evaluatie jeugdgezondheidszorg" met raad en commissie zal delen.	Het stuk is door de griffie in iBabs geplaatst.
Ruimte	Kagei	BOR	Jaarstukken 2022	Er komt een nadere toelichting betreffende pagina 102, 0.10 Toevoegingen reserves – Afval (onderaan). De tekst is niet duidelijk. Er staat vermeld dat het resultaat positief is, maar de lasten zijn negatief. Kan hier een nadere toelichting op worden gegeven?	De toevoeging aan de reserve afval levert een nadeel op omdat we een hoger bedrag in de reserve hebben gestort. Deze hogere storting in de reserve komt voort uit het positieve resultaat binnen het product afval.
Ruimte	Kagei	RO	Jaarstukken 2022	Pagina 96, 7.2.2 energieneutraal maken eigen organisatie. Hier wordt gesproken over een monitoring in 2022 over de CO-2 uitstoot in 2020. Toegezegd is om de resultaten van	Momenteel wordt uitwerking gegeven aan het Klimaatplan 'op weg naar een klimaatneutrale organisatie'. De monitoring (ook wel voetafdruk) CO_2-uitstoot over het jaar 2022 maakt onderdeel uit van dit plan dat beoogd is

				dat onderzoek naar de raad te sturen inclusief informatie over de voortgang	medio Q4 2023 aan uw gemeenteraad voor te leggen.
Ruimte	Kagei	BOR	Kadernota 2024-2027	Er komt nog een antwoord op de vraag of het aantal kilo's opgehaald papier in Zevenaar verminderd is	In de periode 1 juli 2022-1 juni 2023 is 247 ton papier minder aan huis ingezameld in vergelijking met diezelfde periode het jaar daarvoor.
Ruimte	Kagei	BOR	Jaarrekening RDL 2022 en Kaderbrief 2024	Nagegaan wordt of er ook een begroting 2023-2026 van de RDL is (deze kon men niet vinden)	De definitieve begroting 2023-2026 van RDL is gelijk aan de conceptversie 2023-2026. Deze begroting wordt aan de raad toegezonden.
Ruimte	Kagei	BOR	Jaarrekening RDL 2022 en Kaderbrief 2024	Indien er aanbiedingsbrieven bij de stukken zijn meegestuurd, zullen deze nog aan de raad verstrekt worden.	Er zijn buiten het raadsvoorstel geen aanbiedingsbrieven bij de stukken verstuurd.

Meerjarenbegroting 2023-2026

Reinigingsdienst De Liemers

INHOUD

Algemeen **5**

Inleiding *5*

Uitgangspunten begroting 2023 ..... *5*

Procedure begroting *5*

Beleidsbegroting **6**

Programma afval *6*

Programma overhead *10*

Paragrafen *12*

Financiële begroting **17**

Overzicht van baten en lasten *17*

Incidentele baten en lasten *17*

Uiteenzetting financiële postitie *18*

Vaststellingsbesluit *19*

Bijlagen **20**

Overzicht van baten en lasten naar taakveld *20*

ALGEMEEN

INLEIDING

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2023-2026 van Reinigingsdienst De Liemers. Deze begroting voldoet aan de nieuwe regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze regels zijn vanaf 2018 ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen.

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2023

In de begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Inflatie

Prijsstijging

De nu voorliggende begroting is gebaseerd op de jaarrekening 2021 en vermeerderd met prijsstijgingen voor zover die bekend zijn of te verwachten zijn. Bij brandstof wordt bijvoorbeeld in vergelijking met de begroting 2022 uitgegaan van een prijsstijging van bijna 44%. Dat leidt tot circa € 114.000,- aan meerkosten.

Lonen

De lonen in de begroting zijn gebaseerd op de jaarrekening 2021 vermeerderd met 4,8% loonstijging voor 2022 en 3,3% loonstijging voor 2023 . Dit is fors meer dan de afgelopen jaren gebruikelijk was.

Rente

Het nieuwe aanbiedstation zorgt voor hogere kapitaallasten. Door het afsluiten van een langlopende lening voor 0,915% zij de rentelasten echter relatief gedaald. De totale rente bedraagt € 50.666. Deze rente wordt toegerekend aan de verwachte boekwaarde van de investeringen per 1 januari 2023.

PROCEDURE BEGROTING

De begroting 2023 wordt op 9 mei 2022 in concept vastgesteld door het bestuur. Op 14 juli 2022 wordt de meerjarenbegroting 2023-2026 definitief vastgesteld door het bestuur.

BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMA AFVAL

Wat willen we bereiken?

RDL voert in opdracht van de gemeenten Montferland en Zevenaar taken uit op het gebied van afvalinzameling en de exploitatie van aanbiedstations. De uitvoering van deze taken moet voor de gemeenten een bijdrage leveren aan de vermindering van de hoeveelheid restafval, zodat de gemeenten kunnen voldoen aan de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De inzameling van afval levert een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten Montferland en Zevenaar.

Beleidskaders

- Wet milieubeheer
- Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)
- VANG (Van Afval Naar Grondstoffen)
- Ketenovereenkomst verpakkingen 2020-2029

Beleidsindicatoren (verplicht)
Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de begroting.

Omvang huishoudelijk restafval (kilo's per inwoner per jaar)	2022	2023
Montferland	90	90
Zevenaar	90	90

RDL wil met haar werk een bijdrage leveren aan de doelstellingen van de gemeente Montferland en Zevenaar om de hoeveelheid restafval te verminderen. RDL kan die bijdrage leveren door de hoeveelheid restafval op het aanbiedstation zo veel mogelijk te verminderen. Door de mogelijkheden van gescheiden inzameling te verbeteren en het brengen van huishoudelijk restafval te ontmoedigen zal het nieuwe aanbiedstation hier zeker een bijdrage aan leveren.

Beleidsindicatoren (eigen)

Aanbiedstation	Indicator	2022	2023
‘s-Heerenberg	% gescheiden inzameling afval	86%	90%
Lobith	% gescheiden inzameling afval	89%	100%
Zevenaar	% gescheiden inzameling afval	87%	88%
Alle aanbiedstations	Restafval per inwoner (in kg)	34	23
‘s-Heerenberg	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	4.288	3.458
Lobith	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	2.597	947
Zevenaar	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	14.812	12.822

Wat gaan we daarvoor doen?

Afval

Inzamelen van restafval, gft, PMD en papier volgens met de gemeenten afgesproken frequentie. inzamelen van grof afval en grof tuinafval op afroep. Beheer van drie aanbiedstations. Afhandelen van vragen, klachten en meldingen van inwoners over de afvalinzameling. Het beheren van toegangspassen voor de aanbiedstations en voor de ondergrondse containers in Zevenaar.

Straatreiniging

Straatvegen op basis van met de gemeenten afgesproken frequenties en/ of schoonheidsgraad.

Wat gaat dat kosten?

	Jaarrek 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Programma afval						
Lasten						
Inzameling huishoudelijk afval	445.234	478.562	497.078	497.078	497.078	497.078
Inzameling GFT	638.000	647.287	698.515	698.515	698.515	698.515
Inzameling PMD	355.289	372.823	404.858	404.858	404.858	404.858
Grof huishoudelijk- en tuinafval	5.343	9.678	8.641	8.641	8.641	8.641
Papierinzameling	314.533	326.975	358.703	358.703	358.703	358.703
Straat- en marktvegen	386.916	398.312	435.884	435.884	435.884	435.884
Aanbiedstation 's-Heerenberg	308.297	415.625	370.045	370.045	370.045	370.045
Aanbiedstation Lobith	237.199	250.141	128.137	128.137	128.137	128.137
Aanbiedstation Zevenaar	1.096.269	1.382.264	0	0	0	0
Aanbiedstation 7 poort		38.326	1.406.720	1.406.720	1.406.720	1.406.720
Incidentele werkzaamheden	72.226	105.047	154.715	154.715	154.715	154.715
Compensabele BTW	834.344	890.582	1.034.613	1.034.613	1.034.613	1.034.613
Totaal lasten programma afval	**4.693.652**	**5.315.621**	**5.497.909**	**5.497.909**	**5.497.909**	**5.497.909**
Baten						
Grof huishoudelijk- en tuinafval	5.760	7.525	3.800	3.800	3.800	3.800
Aanbiedstation 's-Heerenberg opbr. afval	220.551	284.063	239.792	239.792	239.792	239.792
Aanbiedstation Lobith opbr. afval	97.057	127.828	23.920	23.920	23.920	23.920
Aanbiedstation Zevenaar opbr. afval	686.161	859.680	1.071.765	1.071.765	1.071.765	1.071.765
Compensabele BTW	834.655	890.582	1.034.613	1.034.613	1.034.613	1.034.613
Exploitatiebijdrage Montferland	1.225.006	1.335.927	1.311.588	1.311.588	1.311.588	1.311.588
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.624.463	1.810.015	1.812.431	1.812.431	1.812.431	1.812.431
Totaal baten programma afval	**4.693.652**	**5.315.621**	**5.497.909**	**5.497.909**	**5.497.909**	**5.497.909**
Saldo	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Algemeen
De bijdrage voor de gemeente Montferland is netto (exclusief btw-component) € 42.001,- hoger dan in 2022. De bijdrage van de gemeente Zevenaar is netto € 100.450,- hoger. De extra kosten worden gedeeltelijk veroorzaakt door nieuwe werkzaamheden (vooral in Zevenaar ten behoeve van onder andere ondergrondse containers) en door uitbreiding van het aantal woningen (wat meer in Zevenaar dan in Montferland). Daarnaast zijn de lonen sneller gestegen dan de laatste jaren en zijn de kosten voor brandstof (€ 114.000,- vergeleken met begroting 2022) zelfs geëxplodeerd. Zonder die laatste factoren was de begroting 2023 vergelijkbaar geweest met de begroting 2022, ondanks de kosten voor de komst van het nieuwe aanbiedstation.

Inzameling huishoudelijk afval, GFT en PMD
Vanwege nieuwbouw in zowel Montferland als Zevenaar houdt RDL rekening met een uitbreiding van het aantal inzameluren. Dit geldt ook voor de papierinzameling.

Grof huishoudelijk- en tuinafval
Het inzamelen van grof huishoudelijk afval en grof tuinafval gebeurt op afroep in Montferland en Zevenaar. Het tarief voor het ophalen van grof huishoudelijk afval bedraagt € 45,- per m3 en het tarief voor het ophalen van grof tuinafval bedraagt € 30,- per m3. Beiden met een minimum van € 45,- respectievelijk € 30,-. In Zevenaar maakt de inzameling van kerstbomen onderdeel uit van dit product.

Papierinzameling
De kosten van papierinzamelingen bevatten ook inhuur van derden. De extra kosten voor het inhuren van derden voor de papierinzameling worden bij het bepalen van de bijdrage per gemeente verdeeld over alle tractie-uren van dit product. Het tractietarief voor papier komt op gemiddeld € 51,80.

Straat- en marktvegen
In Montferland verricht RDL het straatvegen als onderdeel van het totaalonderhoud van de buitenruimte, dat onder andere ook borstelen en maaien bevat. Die laatste taken worden in opdracht van de gemeente Montferland door een aannemer verricht. Voor de gemeente Zevenaar geldt diezelfde werkwijze voor het Gelders Eiland.

Aanbiedstations
De kosten worden na aftrek opbrengst particulieren verdeeld naar rato van het aantal aansluitingen. Dit geldt voor alle aanbiedstations. Montferland heeft 16.056 aansluitingen en Zevenaar 20.562.

In de nu voorliggende begroting zijn de consequenties van het nieuwe aanbiedstation op 7Poort en de aanpassing van het aanbiedstation in 's-Heerenberg verwerkt. Op deze aanbiedstations worden de betaalde stromen gewogen en niet meer op basis van volume afgerekend. Op het aanbiedstation in Lobith worden alleen gratis stromen ingenomen. Voor alle aanbiedstations is een pasje nodig om toegang te krijgen.

Door het gekozen tarief (11 cent per kilogram) blijft de totale stijging van de bijdrage van de gemeenten binnen de perken. De oorzaak van de extra kosten voor de gemeente ligt ook niet bij de aanbiedstations.

Incidentele werkzaamheden
Deze werkzaamheden betreffen het incidenteel inzamelen/verwijderen van illegaal gestort afval in Zevenaar, het incidenteel ophalen van restanten van rommelmarkten, het beschikbaar stellen en ledigen van containers bij festiviteiten in Zevenaar en het uitzetten van containers en gladheidsbestrijding in Zevenaar.
Nieuw zijn de werkzaamheden voor het beheer van ondergrondse containers in Zevenaar en voor het beheren en uitgeven van de passen waarmee inwoners toegang krijgen tot de aanbiedstations.

Aantal uren
Het aantal uren is, behalve voor nieuwe werkzaamheden, gebaseerd op het werkelijke aantal uren in 2021 en de begroting van 2022.

Het totaal aantal uren (59.975) ligt 265 uur boven de begroting van 2022 en 3.356 boven het werkelijke aantal uren van 2021. Het belangrijkste verschil met het werkelijk gemaakte aantal uren 2021 ligt met 1450 uur bij de incidentele werkzaamheden. Daarvan nemen beheer ondergrondse containers en pasbeheer aanbiedstations het grootste deel voor hun rekening. Dit zijn nieuwe werkzaamheden. Ook is voor de inzameling van restafval, GFT, papier en PMD rekening gehouden met 1060 extra uren omdat zowel in Montferland als Zevenaar er veel nieuwbouw plaatsvindt.

PROGRAMMA OVERHEAD

Wat willen we bereiken?

De ondersteunende taken voor een efficiënte uitvoering van het programma afval worden verzameld in een apart programma overhead.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Indicator	Definitie	2022	2023
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	32,98	38.43
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom plus inhuur	100%	100%
Overhead	Kosten als % van de totale lasten begroting	7%	10%

Wat gaan we daarvoor doen?

De overheadkosten bestaan uit de salariskosten en opleidingskosten van ondersteunend personeel en de toerekening van kosten van de gemeente Zevenaar voor administratie, klantcontactcentrum (KCC), ICT, P&O en huisvesting.
Daarnaast worden de heffing vennootschapsbelasting en onvoorzien hier verantwoord.

Wat gaat dat kosten?

	Jaarrek 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Programma overhead						
Lasten						
Overhead	433.439	423.504	588.172	588.172	588.172	588.172
Heffing Vennootschapsbelasting	311	294	0	0	0	0
Onvoorzien						
Totaal lasten programma overhead	**433.750**	**423.798**	**588.172**	**588.172**	**588.172**	**588.172**
Baten						
Exploitatiebijdrage Montferland	183.986	177.975	244.315	244.315	244.315	244.315
Exploitatiebijdrage Zevenaar	249.764	245.824	343.858	343.858	343.858	343.858
Totaal baten programma overhead	**433.750**	**423.798**	**588.172**	**588.172**	**588.172**	**588.172**
Saldo	0	0	0	0	0	0

Overhead

De afspraken over de doorbelasting van gemeente Zevenaar naar RDL zijn geactualiseerd en opnieuw vastgelegd. Op sommige onderdelen, zoals ICT-kosten, heeft dat geleid tot stijgende kosten, omdat de bestaande doorbelasting nog gebaseerd was op een inmiddels achterhaalde stand van zaken.

De kosten voor overhead worden verdeeld op basis van het aantal voor de gemeente gemaakte uren. De uren van het aanbiedstation worden bij die berekening verdeeld op basis van het aantal aansluitingen.

PARAGRAFEN

Inleiding

Onderhoud kapitaalgoederen

De RDL heeft zorg voor de inzamelvoertuigen voor de afvalinzameling en daarnaast ook drie aanbiedstations waar zich roerende en onroerende zaken bevinden. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue middelen vergt. Het bestuur stelt uiteindelijk via de begroting vast wat RDL aanschaft en welke financiële middelen daarbij horen. Ten aanzien van dit laatste gaat het niet alleen om de aanschafwaarde (inclusief afschrijvingstermijn), maar ook om de hoogte van het onderhoudsbudget.
De vereiste kwaliteit is een belangrijke factor. RDL schaft kapitaalgoederen aan met een bepaalde kwaliteit, die beschreven is in de offerteaanvraag of het bestek. Het onderhoud heeft zijn financiële vertaling in de gemaakte uren en de nota's. De economische afschrijvingstermijnen bepalen in eerste instantie de levensduur. Jaarlijks wordt getoetst wat de staat van deze goederen is en zo nodig past het bestuur middels de begroting de afschrijvingstermijn aan.

Voor het onderhoud aan de gebouwen van de RDL (de aanbiedstations) is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Het onderhoud wordt wel op basis van ervaringscijfers geraamd in de begroting. In 2023 bedraagt het begrote onderhoud gebouwen op de drie aanbiedstations €10.816,-.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeenschappelijke regeling (GR) in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting. Door aandacht voor het weerstandsvermogen, voorkom je dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf, maar het kan ook betrekking hebben op meerdere begrotingsjaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Financiële kengetallen

	jaarrek 2021	begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Netto schuldquote	30%	26%	91%	91%	91%	91%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30%	26%	91%	91%	91%	91%
Solvabiliteitsratio	0	0	0	0	0	0
Structurele exploitatieruimte	0	0	0	0	0	0

Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

a. netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter.
b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de geprognosticeerde balans. Voor de RDL bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2023 91%. De netto schuldquote stijgt vanaf 2023 vanwege de investering in het nieuwe aanbiedstation en de financiering daarvan met een vaste geldlening.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt eveneens uit op 91%. De RDL leent geen bedragen door aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat de RDL geen eigen vermogen heeft is deze ratio 0.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Heeft de gemeenschappelijke regeling structurele ruimte in de begroting om de eigen lasten te dragen of is er sprake van een tekort . Omdat het saldo van baten en lasten bij de RDL wordt doorberekend aan de deelnemende gemeenten is er geen sprake van een begrotingssaldo en is de structurele exploitatieruimte dus 0.

Weerstandscapaciteit

Het bestuur van de RDL is verantwoordelijk voor een financieel sluitende begroting. Het is binnen de door de toezichthouder gestelde kaders aan de GR zelf te bepalen wat een passende omvang van het weerstandsvermogen is. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de GR's beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken, zoals de algemene reserve.

a. De RDL heeft in de begroting geen post onvoorzien. Gezien het karakter van de GR (puur uitvoerend) zijn lasten redelijk nauwkeurig te ramen en zijn incidenten bijzonder zeldzaam.

b. Overschotten c.q. tekorten wikkelt de RDL bij de jaarrekening af via de aangesloten gemeenten. De RDL heeft om deze reden geen algemene reserve.

Risico's

De financiële risico's liggen vooral op het gebied van de verwerkingsprijzen en –opbrengsten van de diverse afvalstromen op de aanbiedstations. Elke nieuwe aanbesteding, die ook voor het boekjaar 2023 voor sommige stromen nog plaats gaat vinden, kan leiden tot een ander tarief voor een afvalstroom. Ook nieuwe wetgeving (voorbeeld afvalstoffenbelasting) heeft effect op de kosten. Nieuw beleid van de gemeente (als voorbeeld het gratis maken van tuinafval) heeft effect op het saldo van kosten en opbrengsten. In de huidige onrustige wereld is ook de brandstofprijs een risicofactor. Ook de omschakeling bij het aanbiedstation van betalen op basis van volume naar betalen op basis van gewicht vormt een risico. Inwoners kunnen voor afvalstromen die veel wegen (vooral puin) andere afnemers gaan zoeken. RDL zal in de tussenrapportage 2023 alle relevante ontwikkelingen in kaart brengen om de begroting te kunnen aanpassen en daarmee ook de voorschotnota richting gemeenten.
Om de deelnemende gemeenten de gelegenheid te geven risico's zo nodig in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen, kwantificeren wij hier de drie meest in het oog springende risico's.
RDL heeft voor 2023 € 323.000,- aan brandstofkosten begroot. Als de brandstofprijs 30% zou stijgen, nemen de kosten voor RDL met € 97.000,- toe. De verwerkingsprijzen bevinden zich de laatste anderhalf jaar voornamelijk weer in een dalende lijn, maar als de prijzen van de kortlopende contracten allemaal met 10% stijgen, nemen de kosten voor RDL met € 59.000,- toe.
Als derde risico kwantificeren wij een gewijzigd aanbiedgedrag op de aanbiedstations. Als het aanbod puin met 40% daalt, dalen de inkomsten met € 40.000,-. Omdat de verwerkingskosten per kilo puin nagenoeg nul zijn, staan hier alleen minder transportkosten (€ 10.000,-) tegenover. Het netto risico is dan € 30.000,-. De bouw van het nieuwe aanbiedstation vormt een risico wegens mogelijk oplopende bouwkosten vanwege de ontwikkelingen in de (bouw)wereld. Dit kan tot hogere kapitaallasten leiden. Dit risico wordt geraamd op € 30.000,-
Als alle vier de risico's zich in deze mate voordoen is het risico in totaal € 216.000,-. Voor Zevenaar circa € 120.000,- en voor Montferland circa € 96.000,-.

Financiering

De RDL heeft haar vaste activa van €5. 537.301 en het saldo van de overige balansposten gefinancierd bij Zevenaar. Voor de investering in het aanbiedstation is een vaste geldlening met een looptijd van 20 jaar afgesloten tegen een rentepercentage van 0,915%. Daarnaast worden de overige balansposten gefinancierd door een rekening-courant bij de gemeente Zevenaar. Hiervoor wordt een gemiddeld rentepercentage gehanteerd van langlopende geldleningen van de gemeente Zevenaar.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto vlottende schuld < 1 jaar) van een gemeenschappelijke regeling in een kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,2% van het begrotingstotaal (€ 6.086.081). Dit betekent dat de RDL maximaal € 499.000 aan kort geld (kasgeld) mag aantrekken. De netto schuld op korte termijn bedraagt op 1 januari 2023 € 787.000 en overschrijdt daarmee de kasgeldlimiet. Dit komt doordat de RDL een deel van de vaste activa financiert met een rekening-courantverhouding met de gemeente Zevenaar. De rente van deze rekening-courantverhouding is gebaseerd op het gemiddelde percentage van langlopende geldleningen van de gemeente Zevenaar. Daarmee levert de overschrijding van de kasgeldlimiet voor de RDL dan ook geen risico op door renteschommelingen op de netto vlottende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en aflossing. Hiermee wordt een maximum gesteld aan het renterisico op langlopende geldleningen. Hieronder geven wij in een tabel het renterisico weer. Hieruit blijkt dat het renterisico binnen de norm blijft.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Begroting 2023
Omvang van de begroting 1 januari	5.739	6.086
Renterisiconorm in % van omvang begroting	20%	20%
Toegestane kasgeldlimiet	**1.148**	**1.217**
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	0	250
Renterisico	**0**	**250**
Renterisiconorm	1.148	1.217
Renterisico	0	250
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**1.148**	**967**

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lokale overheden overtollige financiële middelen moeten afromen naar de schatkist van het Rijk. Op basis van artikel 9 van de regeling Schatkistbankieren is de RDL vrijgesteld van schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Bedrijfsvoering

Inleiding

RDL voert taken en opdrachten van de deelnemende gemeenten uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Bij de uitvoering van deze taken houdt RDL rekening met de wettelijk eisen. Leidraad hiervoor is de volgende tekst (artikel 4) uit de Gemeenschappelijke Regeling:
De bedrijfsvoeringsorganisatie voert ten behoeve van de colleges taken uit of laat deze taken uitvoeren, op het gebied van het gemeentelijk afvalbeleid welke taken voortvloeien uit de Wet milieubeheer.
RDL is derhalve een uitvoerende dienst. Doelstelling is zo efficiënt mogelijk de inzameling te verrichten tegen een - voor zover binnen de geraamde kosten haalbaar - zo hoog mogelijke kwaliteit.
De bedrijfsvoering van de RDL vindt binnen de structuur van de gemeente Zevenaar plaats. Dat wil zeggen dat voor een groot gedeelte deze bedrijfsvoering gelijksoortig is en dat RDL van de faciliteiten gebruik maakt. Hierbij valt te denken aan zaken als huisvesting, personeel en organisatie, financieel beheer, automatisering en informatisering.
De gemeente Zevenaar, waarbij de medewerkers in dienst zijn, heeft een integriteitscode. PenO heeft toegezegd om ook bij kortstondig ingehuurde medewerkers meer aandacht te besteden aan het onderschrijven van de integriteitsverklaring.

Beleid arbeidsomstandigheden

In 2018 is voor het laatst organisatie breed een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn besproken met de medewerkers en punten die naar voren zijn gekomen zijn verder uitgewerkt. Voorjaar 2020 is het laatste preventief medisch onderzoek (PMO) in de organisatie gehouden. Voor 2023 staat een gecombineerd PMO en MTO gepland.
In 2021 lag het ziekteverzuim met 3,35% nagenoeg op hetzelfde niveau als in 2020 (3,3%).

Inhuur derden

De RDL is een continudienst en moet bij ziekte of anderszins acuut een beroep kunnen doen op personeel van buiten de RDL. Dit gebeurt vooral met medewerkers van het uitzendbureau en in geval van nood met personeel van de buitendienst van de gemeente Zevenaar. Op deze wijze is de bedrijfsvoering verzekerd van voldoende continuïteit.

FINANCIËLE BEGROTING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

	Jaarrek 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Lasten						
Programma afval	4.693.652	5.315.621	5.497.909	5.497.909	5.497.909	5.497.909
Programma overhead	433.750	423.798	588.172	588.172	588.172	588.172
Totale lasten	**5.127.402**	**5.739.419**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**
Baten						
Programma afval						
Diverse baten	1.844.183	2.169.678	2.373.890	2.373.890	2.373.890	2.373.890
Exploitatiebijdrage Montferland	1.225.006	1.335.927	1.311.588	1.311.588	1.311.588	1.311.588
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.624.463	1.810.015	1.812.431	1.812.431	1.812.431	1.812.431
Programma overhead						
Exploitatiebijdrage Montferland	183.986	177.975	244.315	244.315	244.315	244.315
Exploitatiebijdrage Zevenaar	249.764	245.824	343.858	343.858	343.858	343.858
Totaal baten	**5.127.402**	**5.739.419**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**
Saldo	0	0	0	0	0	0

De baten en lasten zijn toegelicht bij de programma's afval en overhead.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dient structureel in evenwicht te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De baten en lasten in de begroting zijn structureel van aard. Voor zover toch sprake is van incidentele baten en lasten dan worden deze doorberekend aan de deelnemende gemeenten en daardoor binnen de begroting van de RDL met eenzelfde last of bate gecompenseerd. Hieronder geven wij een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten.

Onderwerp	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Programma Overhead					
Baten		0	0	0	0
Lasten		0	0	0	0
Totaal programma Overhead		**0**	**0**	**0**	**0**
Programma Afval					
Baten					
Verkoop materieel	Kraakperswagen 153 BX-HJ-92	8	0	0	0
	Duobakwagen 116 31-BDD-9	3	0	0	0
	Haakarmwagen 104 55-BBX-9	10	0	0	0
Lasten		0	0	0	0
Totaal programma Afval		**21**	**0**	**0**	**0**
Totaal saldo incidentele baten minus incidentele lasten		**21**	**0**	**0**	**0**

UITEENZETTING FINANCIËLE POSTITIE

Geprognosticeerde balans

Hieronder wordt de geprognosticeerde balans van de RDL weergegeven. Op basis van de BBV-voorschriften worden de cijfers meerjarig weergegeven.

	Jaarrek. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Materiële vaste activa	1.497.909	1.477.533	5.537.301	5.115.618	4.738.616	4.405.501
Vorderingen < 1 jaar	105.701	290.420	198.061	198.061	198.061	198.061
Liquide middelen						
Overlopende activa	27.994	22.865	25.430	25.430	25.430	25.430
Totaal activa	**1.631.604**	**1.790.818**	**5.760.791**	**5.339.108**	**4.962.106**	**4.628.991**
Vaste schulden > 1 jaar	0	0	4.750.000	4.500.000	4.250.000	4.000.000
Vlottende schulden < 1 jaar	1.543.758	1.764.344	953.632	781.949	654.947	571.832
Overlopende passiva	87.846	26.473	57.160	57.160	57.160	57.160
Totaal passiva	**1.631.604**	**1.790.817**	**5.760.791**	**5.339.108**	**4.962.106**	**4.628.991**

Overzicht investeringen

Hieronder geven wij een overzicht van de geraamde vervangingsinvesteringen in 2023. Met het vaststellen van de begroting wordt ook de vervanging van de investeringen goedgekeurd.

Vervangingsinvesteringen	afschrijftermijn	2023	2024	2025	2026
Haakarmwagen 106	10	225.000			
Kraakperswagen 157	10	225.000			
Kraakperswagen 158	10	225.000			
Software Kraakperswagen 157	5	15.000			
Software Kraakperswagen 158	5	15.000			

VASTSTELLINGSBESLUIT

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR TAAKVELD

		Jaarrek 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026
Lasten							
0.4	Overhead	433.439	423.798	588.172	588.172	588.172	588.172
0.5	Rente	21.473	32.505	50.666	50.666	50.666	50.666
0.9	Vennootschapsbelasting	311	294	0	0	0	0
2.1	Straatreiniging	380.547	391.209	432.885	432.885	432.885	432.885
7.3	Afval	4.291.631	4.891.613	5.014.358	5.014.358	5.014.358	5.014.358
Totaal lasten		**5.127.402**	**5.739.419**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**
Baten							
0.4	Overhead:						
	Exploitatiebijdrage Montferland	183.986	177.975	244.315	244.315	244.315	244.315
	Exploitatiebijdrage Zevenaar	249.764	245.824	343.858	343.858	343.858	343.858
7.3	Afval:						
	Overige baten	1.844.183	2.169.678	2.373.890	2.373.890	2.373.890	2.373.890
	Exploitatiebijdrage Montferland	1.225.006	1.335.927	1.311.588	1.311.588	1.311.588	1.311.588
	Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.624.463	1.810.015	1.812.431	1.812.431	1.812.431	1.812.431
Totale baten		**5.127.402**	**5.739.419**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**	**6.086.081**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Raadsvoorstel

onderwerp	Raadsvoorstel kadernota 2024-2027
zaaknummer	Z/23/447495
documentnummer	INT/23/1157691
portefeuillehouder	A. Boone
portefeuille	Financiën
behandelend ambtenaar/afdeling	Marlou Schurink (financiën)
telefoon	06 13 88 34 92
email	m.schurink@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij bieden u de kadernota 2024-2027 ter vaststelling aan. De kadernota laat een financieel meerjarenbeeld zien dat niet in alle jaren structureel sluitend is. Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2024 óf het laatste jaar 2027 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende kadernota hier niet aan voldoet. Hierbij moeten we wel aantekenen dat de effecten van de meicirculaire (Algemene Uitkering uit het gemeentefonds) niet zijn opgenomen, aangezien de meicirculaire later uitkomt. Dit geeft de nodige onzekerheid over de te verwachten inkomsten vanuit het Rijk.
Het saldo in de primitieve begroting 2023-2026 was € 3.709.000 positief. Na de begroting 2023-2026 is ook de 1e voortgangsrapportage 2023 vastgesteld met een negatief effect van € 1.630.000. De mutaties die volgen uit de kadernota 2024-2027 komen in 2024 uit op een nadeel van € 3.916.000. Dit leidt tot een nieuw negatief begrotingssaldo voor 2024 van € 1.837.000. De jaren daarna loopt het negatieve saldo verder op, naar € 7.416.000 in 2027.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. in te stemmen met de inhoud en de voorstellen zoals deze zijn opgenomen in de kadernota 2024-2027;
2. de kadernota 2024-2027 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Daarnaast is in onze financiële verordening opgenomen dat het college de raad jaarlijks een kadernota aanbiedt. In de kadernota staan voorstellen voor nieuw beleid, de financiële kaders voor het volgende jaar en de meerjarenraming.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met de kadernota brengen we het beleid en de daaruit voortvloeiende financiële effecten in beeld. Hiermee schetsen we de kaders voor de meerjarenbegroting 2024 en volgende jaren.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De 1e voortgangsrapportage 2023 vormt het vertrekpunt voor de kadernota
De kadernota gaat uit van de financiële saldi van de 1e voortgangsrapportage 2023.

2.1 Integraal afwegingsmoment
In de kadernota staan alle beleidsmatige en financiële kaders in onderlinge samenhang. Dat maakt een integrale afweging mogelijk. De kadernota bevat naast autonome ontwikkelingen en actualisatie van bestaand beleid ook voorstellen voor nieuw beleid. In hoeverre we de voorstellen van met name actualisatie bestaand beleid en nieuw beleid kunnen honoreren is sterk afhankelijk van de onzekere ontwikkeling van de Algemene Uitkering van het Rijk.

2.2 De nu voorliggende kadernota 2024-2027 laat een financieel meerjarenbeeld zien dat niet in alle jaren structureel sluitend is.
Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2024 óf het laatste jaar 2027 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende kadernota hier niet aan voldoet. Hierbij moeten we wel aantekenen dat de effecten van de meicirculaire (Algemene Uitkering uit het gemeentefonds) niet zijn opgenomen, aangezien de meicirculaire later uitkomt. Zodra de uitkomsten van de meicirculaire bekend zijn, delen wij de uitkomsten hiervan via een raadsinformatiebrief.

Veel mutaties hebben betrekking op loon- en prijsstijgingen. Daarnaast hebben ook de ontwikkelingen van de zorgkosten bij jeugd en Wmo, zoals opgenomen in de 1e voortgangsrapportage 2023, een grote impact. Deze werkt door in het meerjarenperspectief in deze kadernota.

Op het moment van schrijven is het nog onzeker hoeveel compensatie wij in de meicirculaire van het Rijk krijgen voor de gestegen kosten. Landelijk is de inschatting dat het rijksbudget voor de gemeenten tot en met 2025 toereikend is. In de jaren daarna verwachten wij echter geen volledige compensatie van het Rijk en daarmee hebben de gestegen lasten een negatieve impact op de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

2.3 Onzekerheden vanuit het rijk en externe invloeden op gemeentelijke begroting
De verschillende onzekerheden en onduidelijkheden vanuit het Rijk zijn in de voorjaarsnota nog steeds niet opgehelderd. Onder meer de ontwikkeling van een nieuwe financieringssystematiek van de Algemene Uitkering (pas vanaf 2027) en de ontwikkelingen in het Gemeentefonds (zoals de opschalingskorting) spelen hierin een rol. De VNG heeft aangekondigd op korte termijn in overleg te willen gaan met het kabinet over de gevolgen van de voorjaarsnota.

Meer en meer krijgen we als organisatie te maken met externe ontwikkelingen. Denk hierbij aan het aanhoudende grondstoffentekort, de krapte op de arbeidsmarkt en de schaarste op de huizenmarkt. Op zichzelf losstaande ontwikkelingen, maar die beïnvloeden en/of versterken elkaar wel, waardoor wij als gemeente of in de uitvoering problemen gaan ondervinden (duurdere grondstoffen en duurdere arbeid) of onze dienstverlening niet op niveau kunnen houden vanwege het niet beschikbaar hebben van personeel. Dit alles kunnen we niet altijd beïnvloeden, maar alert zijn op deze ontwikkelingen kunnen we wel.

2.4 In de meerjarenbegroting 2024-2027 stellen wij maatregelen voor om tot een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting te komen
Gezien de onzekerheid omtrent de meicirculaire is het aan te bevelen dat we nu naar mogelijkheden zoeken om minimaal 2024 sluitend te krijgen, zodat we in november een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting kunnen presenteren. We stellen u in de meerjarenbegroting maatregelen voor om hier invulling aan te geven. Hierin focussen we in eerste instantie op de korte termijn (2024 en 2025), maar

hebben ook oog voor de jaren 2026 en 2027. Mede door de opschalingskorting en de nieuwe financieringssystematiek ontstaat er in deze laatste jaren een ravijnjaar. Wij achten het van belang om met u de komende jaren al wel te anticiperen en voor te sorteren op de financiële situatie vanaf 2026. De opstelling van het Rijk (en de financiering richting de gemeenten) is hierin medebepalend.

2.5 De financiële uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2024-2027
Om de komende meerjarenbegroting op te kunnen stellen, zijn kaders en (technische) uitgangspunten nodig. Dit zijn bijvoorbeeld uitgangspunten voor de trendmatige aanpassing, het rentepercentage voor investeringen en de loonontwikkeling.

Alternatieven
N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De kadernota is het eerste document in de planning & control-cyclus. De kadernota is bedoeld voor de integrale afweging en borduurt voort op de 1e voortgangsrapportage die u op 31 mei heeft behandeld. De keuzes in deze kadernota worden verwerkt in de begroting 2022-2025. Bij de begroting kijken we of aanpassing noodzakelijk is. Daarna monitoren we de uitvoering via de documenten in de P&C-cyclus en stellen deze waar nodig bij.

7. Klimaat en duurzaamheid
N.v.t.

8. Communicatie
De kadernota 2024-2027 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website: https://zevenaar.pcportal.nl/. Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking
Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2024-2027 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Primitieve begroting 2023-2026	3.709	5.508	-1.948	-2.185
1e Voortgangsrapportage 2023	-1.630	-1.502	382	-1.915
Stand tot de kadernota	**2.079**	**4.006**	**-1.566**	**-4.100**
1. Autonome ontwikkelingen	-1.901	-2.112	-2.127	-2.155
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.543	-1.374	-1.108	-1.038
3. Nieuw beleid	-472	-306	-124	-124
Totaal mutaties kadernota	**-3.916**	**-3.791**	**-3.359**	**-3.317**
Saldo na kadernota	**-1.837**	**215**	**-4.925**	**-7.416**
Waarvan incidenteel	-327	435	67	7
Structureel begrotingssaldo na kadernota	**-2.164**	**650**	**-4.858**	**-7.409**

Het saldo in de primitieve begroting 2023-2026 was € 3.709.000 positief. Na de begroting 2023-2026 is ook de 1e voortgangsrapportage 2023 vastgesteld met een negatief effect van € 1.630.000. De mutaties die volgen uit de kadernota 2024-2027 komen in 2024 uit op een nadeel van € 3.916.000. Dit leidt tot een nieuw negatief begrotingssaldo voor 2024 van € 1.837.000. De jaren daarna loopt het negatieve saldo verder op, naar € 7.416.000 in 2027.

De kadernota laat een financieel meerjarenbeeld zien dat niet in alle jaren structureel sluitend is. Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2024 óf het laatste jaar 2027 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende kadernota hier niet aan voldoet en zien een zorgelijk meerjarenbeeld. Gezien de onzekerheid omtrent de meicirculaire is het aan te bevelen dat we nu zoeken naar mogelijkheden om minimaal 2024 sluitend te krijgen, zodat we in november een reëel sluitende meerjarenbegroting kunnen aanbieden.

In het meerjarensaldo in deze kadernota zitten zowel incidentele als structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo presenteren we in de meerjarenbegroting 2024-2027, die u later ontvangt. Als we daar de uitsplitsing maken tussen de incidentele- en structurele baten en lasten heeft dat in de meerjarenbegroting vanaf 2025 een positief effect op het (structurele) meerjarensaldo. In 2024 geldt het tegenovergestelde.

In het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen' in de kadernota geven wij op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. Voor een totaaloverzicht van alle voorgestelde financiële mutaties verwijzen wij u graag naar het hoofdstuk 'Financieel meerjarenbeeld'.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/23/1163558	kadernota 2024-2027

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Raadsvoorstel kadernota 2024-2027
zaaknummer	Z/23/447495
documentnummer	INT/23/1157691

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. in te stemmen met de inhoud en de voorstellen zoals deze zijn opgenomen in de kadernota 2024-2027;
2. de kadernota 2024-2027 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 5 juli 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Kadernota 2024-2027

ZEVENAAR

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Algemeen **3**
Voorwoord 3
Hoofdlijnen 4

Programma's **12**
0. Bestuur en ondersteuning 12
1. Veiligheid 26
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 31
3. Economie 38
4. Onderwijs 44
5. Sport, cultuur en recreatie 50
6. Sociaal domein 61
7. Volksgezondheid en duurzaamheid 72
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 81

Financiën **87**
Autorisatie 87
Kaders en uitgangspunten 89
Overzicht van baten en lasten 91
Financieel meerjarenbeeld 93

Bijlagen **104**
Overzicht niet gehonoreerde voorstellen 104

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kadernota 2024-2027 van de gemeente Zevenaar ter besluitvorming aan.

De kadernota markeert de jaarlijkse start van de gemeentelijke planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). Daarbij stelt u de beleidsmatige en financiële kaders vast waarbinnen de meerjarenbegroting 2024-2027 voor het nieuwe jaar uitgewerkt wordt. Dit doen wij door zo goed mogelijk inzichtelijk te maken wat onze verwachtingen zijn voor de komende jaren.

Planning / verdere procedure

Het behandelschema ziet er als volgt uit:

- Commissiebehandeling 20,21,22 juni 2023
- Raadsvergadering 5 juli 2023

Wij bieden u deze kadernota ter besluitvorming aan.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Bij de behandeling van de kadernota 2024-2027 (hierna: kadernota) worden nieuwe beleidsvoorstellen integraal afgewogen, waarmee we de basis leggen voor de meerjarenbegroting 2024-2027.

Bij deze kadernota wordt uitgegaan van de financiële situatie zoals weergegeven in 1e voortgangsrapportage 2023. De ontwikkelingen in de kadernota leiden tot een structureel nadelig begrotingssaldo. In deze kadernota zijn we daarom terughoudend met het voorstellen van actualisatie bestaand beleid en nieuw beleid die leiden tot structurele lasten. Tegelijkertijd bevinden we ons aan het begin van deze collegeperiode, waarbij een coalitieakkoord en collegeprogramma zijn opgesteld met grote ambities. Tevens blijven we bouwen aan een robuuste organisatie.

Het beleid en de financiën worden beïnvloed door (autonome) mondiale en binnenlandse maatschappelijke ontwikkelingen. Zo zijn de gevolgen van de oorlog in Oekraïne nog dagelijks merkbaar. Vluchtelingen uit Oekraïne bieden wij al meer dan een jaar een veilig onderkomen. Ook zijn de prijzen van energie, (schaarse) materialen en levensonderhoud sinds het uitbreken van de oorlog sterk gestegen. De inflatie is al geruime tijd hoog, met sterk gestegen loonkosten door cao-ontwikkelingen voor de gemeentelijke organisatie en verbonden partijen als gevolg. Ook de stijgende kosten voor jeugdzorg en Wmo maken het lastig om tot een sluitende begroting te komen.

Er is nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt, wat de ambtelijke capaciteit en de gemeentelijke dienstverlening onder druk zet. Daarnaast hebben we te maken met een grote mate van financiële onzekerheid en onduidelijkheid op de langere termijn. De opschalingskorting binnen het Gemeentefonds, de veranderingen van de financieringssystematiek van de Algemene Uitkering en de ontwikkeling van de inflatie zijn van invloed op de financiële positie van de gemeente en het negatieve resultaat dat het meerjarenperspectief van deze kadernota laat zien.

Compensatie van het Rijk via de Algemene Uitkering is van cruciaal belang om de gemeentelijke financiën op orde te kunnen houden. Het is echter nog onduidelijk in welke mate het Rijk op de korte termijn tegemoet zal komen aan dit compensatievraagstuk. De meicirculaire 2023 geeft ons hier meer duidelijkheid over. Het is reëel te veronderstellen dat de compensatie onvoldoende gaat zijn, waardoor er bij de meerjarenbegroting ombuigingsvoorstellen en aanpassingen in de fasering van beleid nodig zullen zijn om een structureel sluitende begroting aan te kunnen bieden.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

Deze kadernota is het eerste document in de planning & control-cyclus voor het samenstellen van de meerjarenbegroting 2024-2027. De kadernota is bedoeld voor de integrale afweging. In dit hoofdstuk presenteren wij het financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen en geven wij globaal inzicht in de ontwikkeling van ons weerstandsvermogen. Bij de meerjarenbegroting 2024-2027 werken wij dit verder uit in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement.

De kadernota borduurt voort op de 1e voortgangsrapportage die u op 31 mei heeft behandeld. Voor een uitgebreide toelichting op de financiële ontwikkelingen verwijzen wij u naar de programma's en naar het hoofdstuk financiën. Hierbij zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Hieronder geven wij een financieel totaaloverzicht. Daarna presenteren wij de mutaties met een financiële omvang groter dan € 100.000.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Primitieve begroting 2023-2026	3.709	5.508	-1.948	-2.185
1e Voortgangsrapportage 2023	-1.630	-1.502	382	-1.915
Stand tot de kadernota	**2.079**	**4.006**	**-1.566**	**-4.100**
1. Autonome ontwikkelingen	-1.901	-2.112	-2.127	-2.155
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.543	-1.374	-1.108	-1.038
3. Nieuw beleid	-472	-306	-124	-124
Totaal mutaties kadernota	**-3.916**	**-3.791**	**-3.359**	**-3.317**
Saldo na kadernota	**-1.837**	**215**	**-4.925**	**-7.416**
Waarvan incidenteel	-327	435	67	7
Structureel begrotingssaldo na kadernota	**-2.164**	**650**	**-4.858**	**-7.409**

STRUCTUREEL EN REËEL EVENWICHT

De kadernota laat een financieel meerjarenbeeld zien dat niet in alle jaren structureel sluitend is. Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2024 óf het laatste jaar 2027 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat de nu voorliggende kadernota hier niet aan voldoet.

Hierbij moeten wij het volgende aantekenen:

Meicirculaire

In deze kadernota zijn de effecten van de meicirculaire (Algemene Uitkering uit het gemeentefonds) niet opgenomen, aangezien de meicirculaire later uitkomt. Dit geeft de nodige onzekerheid over de te verwachten inkomsten vanuit het Rijk. Het algemene beeld landelijk is dat de middelen voor de periode tot en met 2025 toereikend zullen zijn. Door middel van een RIB wordt deze informatie, inclusief een geactualiseerd financieel meerjarenbeeld, separaat aan u verstrekt.

Toelichting financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen

Het saldo in de primitieve begroting 2023-2026 was € 3.709.000 positief. Na de begroting 2023-2026 is ook de 1e voortgangsrapportage 2023 vastgesteld met een negatief effect van € 1.630.000. De mutaties die volgen uit de kadernota 2024-2027 komen in 2024 uit op een nadeel van € 3.916.000. Dit leidt tot een nieuw negatief

begrotingssaldo voor 2024 van € 1.837.000. De jaren daarna loopt het negatieve saldo verder op, naar € 7.416.000 in 2027.

Veel mutaties hebben betrekking op loon- en prijsstijgingen. Daarnaast hebben ook de ontwikkelingen van de zorgkosten bij jeugd en Wmo, zoals opgenomen in de 1e voortgangsrapportage 2023, een grote impact. Deze werkt door in het meerjarenperspectief in deze kadernota.
Op het moment van schrijven is het nog onzeker hoeveel compensatie wij in de meicirculaire van het Rijk krijgen voor de gestegen kosten. Landelijk is de inschatting dat het rijksbudget voor de gemeenten tot en met 2025 toereikend is. In de jaren daarna verwachten wij echter geen volledige compensatie van het Rijk en daarmee hebben de gestegen lasten een negatieve impact op de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

In het meerjarensaldo in deze kadernota zitten zowel incidentele als structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo presenteren we in de meerjarenbegroting 2024-2027, die u later ontvangt. Als we daar de uitsplitsing maken tussen de incidentele- en structurele baten en lasten heeft dat in de meerjarenbegroting vanaf 2025 een positief effect op het (structurele) meerjarensaldo. In 2024 geldt het tegenovergestelde.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	-1.670	-1.930	-1.919	-1.806
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	0 V	-230 N	-230 N	-230 N
Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-72 N	-48 N	-67 N	-175 N
Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening)	-600 N	-654 N	-624 N	-402 N
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID	-184 N	-184 N	-184 N	-184 N
Bijdrage VGGM	-814 N	-814 N	-814 N	-814 N
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.428	-1.233	-937	-887
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD (regionale sociale dienst)	-606 N	-606 N	-606 N	-606 N
Doorontwikkeling RID	-275 N	0 V	0 V	0 V
Formatie juridisch advies	-166 N	-166 N	-166 N	-166 N
Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein	-100 N	-150 N	0 V	0 V
Implementatie Wet digitale toegankelijkheid	-110 N	0 V	0 V	0 V
Ontvlechting en professionalisering inkoop	-96 N	-154 N	-58 N	-58 N
Subsidie NME Kunstwerk!	0 V	0 V	50 V	100 V
Versterken I-organisatie	-75 N	-157 N	-157 N	-157 N
3. Nieuw beleid	-310	-315	-55	-55
Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen	-100 N	-100 N	0 V	0 V

Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie	-110 N	-55 N	-55 N	-55 N
Subsidie Schoolmaatschappelijk werk	-100 N	-160 N	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting op de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Areaaluitbreiding de Bem en de Tol 0 N

De deelgrondexploitaties de Bem en de Tol zijn voor een groot deel woonrijp gemaakt. Wij verwachten dat deze in 2023/2024 gesloten worden. Hierdoor stijgen de onderhoudskosten vanaf 2025. Voor wegen gaat het om € 69.000, waarvan € 55.000 gestort wordt in de voorziening groot onderhoud wegen en € 14.000 voor de klein onderhoudskosten. Voor openbaar groen gaat het om € 40.000. Tenslotte stijgt de benodigde personele capaciteit van openbare werken met € 121.000. Deze wijzigingen leiden tot een nadelig resultaat van € 230.000.

Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer 72.000 N

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2024-2027 van de BVO DRAN. De bijdrage stijgt in 2024 voornamelijk door de doorwerking van de hogere indexering van de vervoerskosten van 2% naar 13,7% (NEA-index) in 2023. In 2027 wordt het nieuwe jaar aan de begroting toegevoegd. De kosten stijgen ten opzichte van 2026 vanwege de reguliere jaarlijkse groei (3%) en de indexering (2%). Daarnaast worden de kosten voor zero emissie die tot medio 2026 waren verlaagd naar 7,5% vanaf 2027 weer begroot op 15%.

Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening) 600.000 N

De hogere bijdrage aan de MGR voor de module WgSW heeft betrekking op loonkostenontwikkeling en inflatie (structurele effecten van de gewijzigde begroting 2023 en indexeringen 2024 e.v.). Daarnaast is rekening gehouden met de aangepaste verdeling op basis van het gewijzigde aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2022. Dit leidt tot een nadeel van € 600.000 aflopend naar € 402.000 in 2027.

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID 184.000 N

Volgens de begroting 2024 van de RID wordt de inwonersbijdrage van Zevenaar € 3.153.000; een stijging van € 184.000. Dit betreft met name loon- en prijsindex. Daarnaast raamt de RID kosten voor extra onderhoudscontracten en beveiliging.

Bijdrage VGGM 814.000 N

De bijdrage voor 2024 van Zevenaar aan de VGGM is overeenkomstig de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling. Hierbij is rekening gehouden met de actuele inwoneraantallen, indexeringen voor 2024 en met de aanpassingen van de gewijzigde begroting 2023 zoals een verhoging voor noodzakelijke versterking in de bedrijfsvoering. De verhoging voor Zevenaar bedraagt € 814.000 (programma 1 € 423.000 brandweer en programma 7 € 391.000 volksgezondheid).

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD 606.000 N

In de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling 2024-2027 is rekening gehouden met de cao-ontwikkelingen (bijgesteld) van 2023 en de verwachte ontwikkeling voor 2024. Daarnaast is rekening

gehouden indexering van de overige lasten, de geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst en stijging van de formatie. Voor de gemeente Zevenaar leidt dit tot een nadeel van € 606.000.
In de raming is nog geen rekening gehouden met de nieuwe bestuurlijke opdracht van de RSD (waarvoor in de periode 2024-2026 jaarlijks een extra budget nodig is van € 203.000) die in het najaar van 2023 aan de raden wordt voorgelegd.

Doorontwikkeling RID 275.000 N
Op basis van een extern adviesrappport luidt het voorstel om de huidige ICT-samenwerking voort te zetten en te intensiveren, om zo de ICT-ontwikkelingen bij te kunnen benen. Investeringen zijn nodig in de bedrijfsvoering, het opstellen van een actuele visie met een cloudstrategie, een heldere governance en digivaardigheid van het personeel. De kostenraming voor 2024 is nu nog een inschatting, namelijk € 530.000; bijdrage Zevenaar 52%.

Formatie juridisch advies 166.000 N
In het werkveld van juridische zaken hebben wij de taken en werkzaamheden in beeld gebracht. Indien we ons beperken tot de wettelijk verplichte taken, een minimale inzet ter borging van de juridische kwaliteitszorg en de ondersteuning van de afdelingen, is er in de formatie een tekort van twee fte. We zien een verband met de aanhoudende toename in het aantal Woo-verzoeken, het aantal klachten en het aantal bezwaren. Voor 2022 en 2023 is eerder tijdelijke capaciteit toegekend, waarmee de druk en de risico's voor nu grotendeels zijn weggenomen. De behoefte en noodzaak is echter structureel. We stellen daarom voor deze inzet van twee fte structureel te maken.

Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein 100.000 N
De huidige basisapplicatie voor het sociaal domein moet opnieuw worden aanbesteed. Dit zal een Europese aanbesteding worden. Wij verwachten dat het totale traject twee jaar in beslag zal nemen. Wij starten in 2024 met de voorbereidingen. De implementatie moet eind 2025 gereed zijn. Voor de extra werkzaamheden en externe expertise vragen wij in 2024 een bedrag van € 100.000, voor 2025 een bedrag van € 150.000.

Implementatie Wet digitale toegankelijkheid 110.000 N
Gemeente Zevenaar heeft bij het collegeprogramma het doel gesteld te voldoen aan de wettelijke verplichting digitale toegankelijkheid. Die verplichting houdt in dat Zevenaar de toegankelijkheid van de websites en apps moet verbeteren. Daarnaast is digitale toegankelijkheid belangrijk om volledige uitvoering te geven aan onze dienstverlening zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Binnen onze ambtelijke organisatie moeten medewerkers en communicatiespecialisten handvatten krijgen om documenten dusdanig op te stellen, dat deze aan de toegankelijkheidseisen voldoen. We zijn verplicht periodiek toegankelijkheidsonderzoeken voor onze websites en mobiele applicaties uit te voeren. Bij het stellen van de doelen is geen budget aangevraagd en gealloceerd. We zijn nu zover dat we een plan van aanpak hebben hoe dit doel zo effectief als mogelijk te bereiken en hebben we inzicht in de middelen die we hiervoor nodig hebben. In 2024 leiden we medewerkers breed in de organisatie op in het opstellen van documenten conform toegankelijkheidseisen, waardoor nieuwe content direct aan de eisen voldoet. Daarnaast pakken we de verbeterpunten uit de eerste reeks toegankelijkheidsonderzoeken op, zodat ook de huidige content aan de eisen voldoet. Om medewerkers vrij te kunnen spelen voor het volgen van de opleiding, het oppakken van de verbeterpunten hebben we extra ondersteuning van één fte voor de periode van één jaar nodig. Om een goede invulling aan digitale toegankelijkheid te geven, vragen we voor 2024 € 110.000. Dit gebruiken we om tijdelijk één extra fte in te huren, de verplichte toegankelijkheidsonderzoeken uit te voeren en het opleiden van medewerkers voor het schrijven van stukken conform toegankelijkheidseisen.

Ontvlechting en professionalisering inkoop 96.000 N
Een deel van de doelstellingen die wij als gemeente willen realiseren is afhankelijk van een goed inkoopbeleid. Daarnaast is mede in het kader van de rechtmatigheid de afgelopen jaren geconstateerd dat het

aanbestedingsproces verbetering behoeft. Op basis hiervan zijn wij tot de conclusie gekomen dat de huidige inrichting onze doelstellingen niet optimaal ondersteunt. Om de basis te versterken en zo de doelstellingen van Zevenaar op verschillende vlakken, inclusief aanverwante opgaven als duurzaamheid en SROI te verbeteren, willen wij de inkoopfunctie intern fundamenteel anders inrichten. De inkoopsamenwerking binnen de SdL beëindigen wij en richten de inkoop fundamenteel anders in binnen onze eigen organisatie. Voor het verwezenlijken van deze overgang en het borgen van met name het strategisch inkoop, contract- en leveranciersmanagement zijn incidentele middelen voor 2024 en 2025 benodigd. Met ingang van 2025 is 0,6 fte structurele formatie extra benodigd.

Subsidie NME Kunstwerk! 0 V

In het kader van de overname van de NME activiteiten aan Kunstwerk! is voor de duur van vier jaar financiële zekerheid geboden. Deze periode eindigt aan het einde van schooljaar 2025-2026, dus per 1 juli 2026. De einddatum was nog niet financieel verwerkt.

Versterken I-organisatie 75.000 N

Om een goede vertaling te kunnen maken van gemeentelijke vraagstukken naar ICT-oplossingen en dus de dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren is het noodzakelijk dat we onze I-organisatie verder verstevigen en dichtbij het primaire proces van het sociale en fysieke domein organiseren. Voor de verdere digitalisering van het fysieke domein en met name om de opgave op het gebied van integraal inrichten en beheer van onze openbare ruimte waar te kunnen maken, dient het applicatielandschap gemoderniseerd, geharmoniseerd en actief beheerd worden. Voor deze verdere professionaliseringsslag voeren we structurele formatie op voor het functioneel beheer van deze applicaties.

Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen 100.000 N

De afgelopen jaren is vanuit de verschillende dorpsraden intensief gewerkt aan de totstandkoming van een dorpsplan. Dorps- en wijkplannen zijn gericht op het versterken van de leefbaarheid, het beschikbaar hebben van passende (woon)voorzieningen, het kunnen voorzien in de (toekomstige) zorgbehoefte, het borgen van cultuur en recreatieve voorzieningen en verder alle andere zaken die daaraan bijdragen. Alles met als doel de sociale structuur en vitaliteit in de kernen te behouden en te versterken.
Enkele dorpen hebben al een mooie aanzet gegeven om te komen tot een plan wat aan deze wens voldoet. Om de dorpsplannen verder uit te werken is echter professionele ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie gewenst. Voor de uitwerking van één dorpsplan wordt een bedrag geraamd van € 50.000. Uitgaande van de uitwerking van twee dorpsplannen per jaar vragen wij uw raad om voor de jaren 2024 en 2025 € 100.000 per jaar beschikbaar te stellen. Na twee jaar volgt een evaluatie. Op basis van de evaluatie bekijken we of aanvullende middelen nodig zijn voor de dan nog te realiseren dorps-/wijkplannen.

Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie 110.000 N

In het kader van een (Europese) subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijke gebied (LEADER 2023-2027) is bestuurlijk commitment uitgesproken om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een Lokale Ontwikkelstrategie voor de vijf gemeenten in de Liemers. Het bedrag aan cofinanciering dat hier tegenover moet staan voor de gemeente Zevenaar bedraagt eenmalig € 274.500. Dit is voor de duur van vijf jaar jaarlijks € 55.000 waarbij opgemerkt wordt dat op z'n vroegst eind 2023 gestart kan worden met de uitvoering. Om die reden is het bedrag dat voor 2023 nodig is in 2024 geraamd is.

Subsidie schoolmaatschappelijk werk 100.000 N

Vanaf 2022 financieren we vanuit tijdelijke rijksmiddelen (NPO Coronamiddelen) het schoolmaatschappelijk werk op de basisscholen en het voortgezet onderwijs (Liemers College). De schoolmaatschappelijk werker geeft laagdrempelig advies aan ouders en leerlingen bij psychosociale problemen in de thuissituatie met de insteek dat ouders en leerlingen vaak na een paar gesprekken weer verder kunnen en zwaardere jeugdzorg

daarna niet nodig is. Het komende jaar gaan wij met onze uitvoeringsorganisatie stichting Santé Partners in gesprek over de manier om het veronderstelde effect meetbaar te maken.
We vinden het belangrijk het schoolmaatschappelijk werk de komende jaren te blijven ondersteunen. Vanuit NPO-middelen is er niet voldoende budget beschikbaar en de looptijd is tot 1 augustus 2025. Daarom is het voorstel om voor 2024 en 2025 voor een deel van de totale jaarlijkse kosten (van € 231.000) een bedrag op te nemen in de meerjarenbegroting. In 2023 gaan wij met de schoolbesturen in gesprek om te onderzoeken of wij de kosten voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk middels cofinanciering kunnen bekostigen in de toekomst.

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

In de kadernota is een actualisatie van het weerstandsvermogen opgenomen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van een actuele inventarisatie van risico's is de benodigde weerstandscapaciteit herberekend. De benodigde weerstandscapaciteit is licht toegenomen van 5 miljoen (stand begroting 2024) naar 5,5 miljoen voornamelijk door enkele nieuw toegevoegde risico's. .

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Het saldo van de algemene reserve zoals in de jaarstukken 2022 opgenomen bedraagt 30,7 miljoen. Hieraan wordt het positieve saldo van € 11,4 miljoen van de jaarrekening toegevoegd. De actuele begrotingssaldi zoals die volgen uit de 1e voortgangsrapportage verrekenen wij vooralsnog met de algemene reserve. Daarnaast onttrekken wij in 2023 en 2024 diverse bedragen voor uitvoering van plannen zoals eerder door u besloten. De nieuwe prognose van de algemene reserve komt daarmee uit op € 32.508.000.

Weerstandsratio

De ratio geeft de volgende uitkomst:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{32.508.000}{5.472.000} = 5{,}94$$

Deze uitkomst van het weerstandsvermogen kan als uitstekend worden gekenmerkt. Dit betekent dat de financiële risico's ruimschoots afgedekt zijn. De ratio moet minimaal 1,0 zijn.

Beschouwing

Bij de beoordeling van de weerstandsratio moet worden meegewogen dat alleen risico's zijn opgenomen voor al bestaande grondexploitaties en nog niet voor aankomende plannen, zoals bijvoorbeeld Zevenpoort II. Door de grote positieve rekeningsresultaten van de afgelopen jaren is de algemene reserve gestegen. Tegelijkertijd is het risicoprofiel vrij stabiel gebleven en daarmee de weerstandsratio hoger geworden.

Samenvattend concluderen we dat incidentele resultaten een gezonde financiële positie (algemene reserve) tot gevolg hebben gehad, maar dat de komende jaren de ruimte in de structurele exploitatie beperkt blijft.

PROGRAMMA'S

0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?
Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

Ontwikkelingen
Doorontwikkeling RID
Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SdL) heeft de huidige samenwerking van de Regionale ICT-Dienst (RID) herijkt. Dit is opgenomen in ons collegeprogramma. De SdL zet op basis van de rapportage 'Toekomstvisie RID de Liemers' van M&I/partners de huidige ICT-samenwerking voort en intensiveert deze. Op de schaal van de huidige ICT-samenwerking met 85.000 inwoners is wel degelijk een RID met een robuuste en toekomstgerichte ICT-dienstverlening mogelijk. Daarbij geldt wel als uitgangspunt dat er een omschakeling plaats vindt van kostengedreven naar focus op de professionaliteit en toegevoegde waarde van de RID. Hiervoor dienen de deelnemende partijen in de samenwerking het belang van blijvend investeren in ICT zien en daar ook met het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van de RID en in hun eigen interne organisaties naar handelen.
Denk daarbij niet alleen aan de inzet van middelen in de bedrijfsvoering voor bijvoorbeeld informatieveiligheid, maar ook aan het opstellen van een actuele visie, onder meer met een cloudstrategie, heldere governance en digitale volwassenheid van de verschillende organisaties. Na de besluitvorming van het bestuur van de SdL over de structurele doorontwikkeling van de samenwerking hebben wij meer helderheid over de toekomstige werkzaamheden van de RID.

Versterken I-organisatie gemeente Zevenaar ten behoeve van de samenwerking (RID)
Om een goede vertaling te kunnen maken van gemeentelijke vraagstukken naar ICT-oplossingen en dus de dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren is het noodzakelijk dat we onze eigen I-organisatie verder verstevigen en dichtbij het primaire proces van het sociale en fysieke domein organiseren. Voor de verdere digitalisering van het fysieke domein en met name om de opgave op het gebied van integraal inrichten en beheer van onze openbare ruimte waar te kunnen maken, dient het applicatielandschap gemoderniseerd, geharmoniseerd en actief beheerd te worden.

Ontvlechting inkoop
Zevenaar wil de inkoopfunctie professionaliseren met als doel beter in control te komen op het complexe inkoopproces. Met name het waar maken van de ambities en opgaven in collegeprogramma (duurzaamheid, social return en regionale inkoop) en het rechtmatig/doelmatig aanbesteden maakt het uitdagend goed grip te houden op het inkoopproces.
Dit gaan we doen door de inkoop dichterbij te organiseren. We gaan werken met een gecoördineerd

besturingsmodel met verantwoordelijkheid binnen de domeinen en centrale coördinatie die begeleidt en ondersteunt. Dit heeft tot gevolg dat de samenwerking op het gebied van inkoop in regionaal verband (SdL) wordt beëindigd zonder daarbij een andere vorm van samenwerking met elkaar uit te sluiten. De gewenste professionalisering bekostigen wij enerzijds uit de ontvlechting van de RID en anderzijds door de kosten van de flexibele schil (tactische inkoop en aanbestedingsjurist) op te nemen in de budgetten van de betreffende aanbesteding.
Daarnaast is voor het uitvoeren van strategisch inkoop, contract- en leveranciersmanagement tijdelijke en structurele formatie nodig. Hiervoor vragen we extra formatie aan in deze kadernota.

Organisatieontwikkeling
De opgaven voor onze gemeente worden groter en complexer en overstijgen ook de gemeentegrenzen. Dit vraagt om een flexibele en wendbare organisatie die zelfstandig en in (regionale) samenwerking inhoud aan de opgaven kan geven. Dit vraagt om strategische sturing waarin de juiste keuzes moeten worden gemaakt op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Een sterk bestuur en een professionele ondersteunende organisatie is daarvoor noodzakelijk. De provincie Gelderland ondersteunt deze krachtige doorontwikkeling van de gemeente Zevenaar en stelt vanuit het programma "Vitaal Openbaar Bestuur" financiën en kennis beschikbaar.

Kijkend naar 2024 en volgende jaren gaan wij naar een nieuwe organisatiestructuur in drie domeinen. Het plan is om de organisatie in te richten naar twee sturingsniveaus; strategische sturing om de maatschappelijke opgaven te vertalen naar opgaven in het belang van de organisatie én operationele sturing om uitvoering aan de opgaven te geven. We willen binnen de nieuwe structuur richting een integrale vorm van samenwerken waarbij medewerkers binnen de visie en kaders professionele ruimte en (strategische) sturing krijgen. Het onderbrengen van beleid en uitvoering binnen één domein draagt bij aan de onderlinge samenwerking en de effectiviteit van beleidsvoornemens. In 2024 starten de (nieuwe) domeinmanagers en wordt uitvoering gegeven aan het implementatieplan ten aanzien van de detailstructuur. Na verloop van tijd zal dit overgaan naar de reguliere bedrijfsvoering met de nodige doorontwikkeling. In de reguliere verantwoordingscyclus informeren wij u over de voortgang.

Afname productieve uren
Als gevolg van wijziging in onze demografische opbouw van ons personeelsbestand zal het beroep op wettelijke verlofregelingen (o.a. Wet Arbeid en Zorg) en mantelzorg de komende jaren toenemen. We zien landelijk een trendmatige stijging in het ziekteverzuim en ondanks het feit dat wij hierop acties ondernemen zien ook wij een lichte stijging ontstaan. Met name in het langdurige verzuim.
Bovenstaande ontwikkelingen, de Wet arbeid en zorg, mantelzorg en de stijging van langdurig ziekteverzuim, leiden er toe dat het aantal productieve uren per medewerker gaat afnemen. Bij gelijkblijvende maatschappelijke en bestuurlijke opgaven heeft dit een aanpassing van de ambtelijke formatie tot gevolg.

Meer flexibiliteit in het aantrekken van personeel
De hervorming van de arbeidsmarkt heeft tot gevolg dat structureel werk georganiseerd wordt op basis van structurele arbeidsovereenkomsten. Hierdoor verdwijnen flexcontracten waardoor we aan de medewerker eerder een structurele arbeidsovereenkomst moeten bieden. Dit vergt meer flexibiliteit in het aanbieden van een contract na een stageperiode of voor het aantrekken van studenten voor bijbanen naast hun studie en voor het inspelen op toekomstige vacatures.

Beleidskaders
- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie 2018-2022
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2022-2026 (2022)
- Collegeprogramma 2022-2026 (2022)
- Financiële verordening Zevenaar 2023 (2023)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022 (2022)

WAT WILLEN WE?

0. Bestuur en ondersteuning

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

0.1.1 Wij stellen een nieuw dienstverleningsbeleid op	2023-2024
0.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit	2022-2026
0.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal	2022e.v.
0.1.4 Wij maken onze processen klantgerichter	2024-2026
0.2.1 Wij coördineren participatie	2023-2024
0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur	Doorlopend
0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing	Doorlopend
0.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie	2023-2024
0.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever	2022-2026
0.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid	2023-2024
0.4.5 Wij herijken de bestuurlijke opdracht aan RID de Liemers	2022-2023
0.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar	2022-2026
0.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening	2022-2025
0.4.8 Wij verbeteren van het (digitaal) documentenbeheer	2022-2025
0.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit	2022-2027
0.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040	2025-2026
0.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit	2022-2026
0.5.2 We herijken de lokale belastingen	2023-2026

0.1 Verbeteren van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen

0.1.1 Wij stellen een nieuw dienstverleningsbeleid op — 2023-2024

Iedereen binnen onze gemeente is verantwoordelijk voor een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers. We stellen een dienstverleningsbeleidsplan op. Hierin formuleren we onze ambities, (meetbare) doelen en daarbij horende resultaten zodat we de komende jaren onze dienstverlening steeds verder verbeteren. We voeren om de drie jaar een burgerpeiling uit om de tevredenheid van inwoners over onze gemeentelijke dienstverlening te meten. De uitkomsten van deze burgerpeiling nemen we mee in het opstellen en evalueren van het dienstverleningsbeleid.

0.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit 2022-2026

Inwoners kunnen zoveel mogelijk zaken digitaal en online regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. We ondersteunen inwoners die minder digitaal vaardig zijn bij hun aanvraag. Persoonlijk contact blijft mogelijk. We bouwen digitale formulieren die waar nodig in te vullen zijn met DigiD, e-Herkenning of e-IDas. We implementeren de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Deze wet geeft inwoners het recht om hun zaken met de gemeente digitaal te regelen.

0.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal 2022-e.v.

Dat alle inwoners onze brieven, e-mails en de informatie op onze websites kunnen begrijpen vinden wij belangrijk. Documenten die online gedeeld worden zijn begrijpelijk geschreven. We trainen medewerkers hierin wanneer ze in dienst komen. We zorgen ervoor dat iedereen, ook bezoekers met een beperking, onze websites goed kunnen gebruiken omdat deze voldoen aan de meest recente richtlijnen voor digitale toegankelijkheid.

0.1.4 Wij maken onze processen klantgerichter 2024-2026

Contact met de gemeente is prettig, open en duidelijk. We denken in oplossingen en vragen inwoners met ons mee te denken. We verplaatsen ons in de inwoner door 'klantreizen' te maken. In een klantreis interviewen we inwoners over hoe zij de contactmomenten met de gemeente hebben ervaren. We gebruiken de ervaringen van inwoners om onze werkprocessen klantgerichter in te richten.

0.2 Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, ondernemers en instellingen

0.2.1 Wij coördineren participatie 2023-2024

Participatie gaat over op welke manieren inwoners mogen meedenken en meepraten over onderwerpen en beleid in de gemeente. Participatie is een belangrijk thema voor onze bestuursperiode. Participatie is een rode draad in het coalitieakkoord en in dit collegeprogramma, maar ook onderwerp op de raadsagenda. In verschillende resultaten in dit collegeprogramma is participatie concreet benoemd, onder andere bij energietransitie (7.2.1), ruimtelijke plannen en wonen (8.2.3), invoering van de omgevingswet (8.2.2) en openbare ruimte (5.6.5 en 8.2.3).
Wij brengen de verschillende initiatieven op het gebied van participatie samen in een uniforme werkwijze door hiervoor een programma participatie in te richten. We stellen hiervoor een toolbox samen. De middelen en methodes uit deze toolbox helpen medewerkers en inwoners om op een effectieve manier participatie in te zetten. We stellen een tijdelijke programmamanager aan om dit te realiseren.

0.3 Optimaliseren van bestuurlijk ambtelijk samenspel

0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur Doorlopend

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen richt zich op verschillende dimensies. In de eerste plaats raakt dit het functioneren van de raad zelf. Daarnaast gaat het om de betrekkingen tussen het college en de raad. Verder is er het samenspel tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie en tenslotte het samenspel met de samenleving. Van belang is dat men op een respectvolle manier met elkaar omgaat met ruimte voor eenieders mening en standpunt. Het debat wordt op een goede en toegankelijke manier gevoerd, het besluitvormingsproces is helder en duidelijk en men gunt elkaar een succes.

Raad en college moeten vanuit een duidelijke taakverdeling werken met een heldere rolverdeling in termen van opdrachtgever- en opdrachtnemersrol. Het college ondersteunt de raad bij het nemen van uitvoerbare besluiten en voert deze besluiten uit. Rolzuiverheid, verantwoording, evalueren en leren moeten structureel onderdeel zijn van het samenspel tussen raad en college.

De ambtelijke organisatie ondersteunt het college (en de raad) vanuit een integrale werkwijze en fungeert als antennefunctie voor het bestuur. Zij informeert het bestuur over belangrijke opgaven en urgente

ontwikkelingen in de samenleving. In de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie hebben we de uitdaging om onze organisatie hierop nog beter in te richten en onze medewerkers daarvoor de goede uitrusting te geven.

Voor een goed samenspel met de samenleving is het van belang om samen op te trekken en zuiver te zijn over rolverdeling, taken en verantwoordelijkheden. Rond concrete maatschappelijke opgaven organiseren we samenwerking en bundelen we de krachten. Participatie vormt een rode draad in de aanpak van de ambities uit dit collegeprogramma.

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen is een proces van lange adem. Een allesomvattende aanpak is er eigenlijk niet. De bereidheid om te willen veranderen en het inzicht in de mogelijkheden en kansen om elkaar te versterken en te helpen, zijn de eerste stappen naar een verbeterde samenwerking. In de raadagenda wordt de verdere aanpak uitgewerkt.

0.4 Verbeteren van de bedrijfsvoering (betere sturing en beheersing van processen) als ondersteuning aan het realiseren van taken en doelen van de gemeente

0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing — Doorlopend

Een goede interne beheersing is de basis voor een transparante en betrouwbare gemeente, die zijn doelstelling weet te realiseren en verantwoord omgaat met de middelen die zij beheert. We willen een (digitaal) toegankelijke, betrouwbare organisatie zijn waarbij veiligheid en zorg voor onze inwoners voorop staat. Om dit te kunnen realiseren moet de interne beheersing van onze bedrijfsvoeringsprocessen op orde zijn.

Wij zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's en moeten daar adequate maatregelen voor inrichten. Hiervoor is concernbreed aandacht, ook waar het gaat om de beschikbare capaciteit om de uitvoering van de bestuurlijke ambities te realiseren vanuit alle domeinen (fysiek, sociaal en bedrijfsvoering). Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de doelen in het coalitieakkoord en dit collegeprogramma.

Wij leggen verantwoording af aan de raad over de kwaliteit van de interne beheersing in de paragraaf bedrijfsvoering van de documenten uit de planning en controlcyclus. Daar gaan we in op de kwaliteit van de interne beheersing met specifieke aandacht voor onderwerpen als rechtmatigheid, privacy en informatieveiligheid. Met name ook de verwachte toename van het aantal cyberincidenten de komende jaren, vereist dat cybersecurity integraal onderdeel moet zijn binnen onze processen. We blijven dan ook investeren in het veilig inrichten van onze bedrijfsvoeringsprocessen en zorgen voor bewustwording bij onze medewerkers.

Ter ondersteuning hiervan starten we met de doorontwikkeling van meetlatten en (beleids)indicatoren om de effectiviteit van beleid beter te kunnen meten.

0.4.2 Wij herijken het inkoopbeleid en positioneren de inkoopfunctie — 2023-2024

Om de lokale economie te stimuleren, zetten we in op het gebruik van lokale producten. Dit geldt ook voor lokale diensten. In verband met de complexiteit van inkoop en aanbesteding en de toenemende aandacht vanuit rechtmatigheid is het noodzakelijk om voor dit onderwerp vol aandacht te hebben. Dit thema – en ook social return en duurzaamheid - komt nadrukkelijk aan bod bij het herijken van ons inkoopbeleid. Tevens positioneren we de inkoopfunctie zodanig dat deze past bij de huidige ambitie van de organisatie en het bestuur.

0.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever — 2022-2026

Er is sprake van een aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. We willen ook nu in staat blijven om (nieuwe) medewerkers aan te trekken, te boeien, te binden en te behouden. We vinden het belangrijk dat alle medewerkers volledig zichzelf kunnen zijn, dat iedereen erbij hoort en dat iedereen dat ook zo voelt. Daarin geven we zelf het goede voorbeeld.

Wij nemen maatregelen die zijn gericht op het faciliteren van groei in de professionele en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Daarnaast richten we ons op het kunnen bieden van moderne marktconforme arbeidsvoorwaardelijke ontwikkelingen en aandacht voor diversiteit en inclusiviteit. Deze maatregelen vragen om een meer centrale aanpak.

We investeren in centrale regievoering op werving en selectie, het opleiden en begeleiden van medewerkers en de aanpassing van de arbeidsvoorwaarden. Dit heeft een tweeledig doel. Allereerst richten we ons op ontwikkeling en behoud van onze huidige medewerkers. Daarnaast willen we ook een gezonde instroom in ons personeelsbestand. We zien landelijk dat medewerkers steeds meer betekenisvol werk zoeken. Als gemeente kunnen we dit gezien onze maatschappelijke taak zeker bieden.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het aantrekken van ervaren senior medewerkers steeds uitdagender. We willen door het inzetten van traineeships, stages en ontwikkelfuncties als werkgever aantrekkelijker worden voor de jongere generatie. We investeren daarbij in opleiding en begeleiding van deze doelgroep naar senior medewerkers.

0.4.4 Wij voeren een strategisch personeelsbeleid 2023-2024

Het uitgangspunt hierbij is dat er aansluiting is op de visie en missie van de organisatie. Het doel van het strategisch personeelsbeleid is om ondersteunend te zijn aan het realiseren van doelstellingen (beleidsmatig en organisatorisch) door adequate inzet van personeel en organisatie. Het stapsgewijs toewerken naar een vernieuwd strategisch personeelsbeleid stelt ons in staat om in te spelen op veranderingen in de toekomst. Na de herindeling in 2018 zijn we vooral bezig geweest met consolideren en de basis van de organisatie op orde brengen. We willen nu meer gaan kijken naar veranderingen in de samenleving, maatschappelijke opgaven, nieuwe taken en de arbeidsmarkt. We brengen op basis daarvan kansen en uitdagingen in beeld.

Door dit anticiperend inzicht kunnen we tijdig interventies in gang zetten om de organisatie wendbaar te houden. Bijvoorbeeld door:

- Arbeidsmarktcommunicatie.
- Doorontwikkeling van de Zevenaar Academie.
- Beleid voor duurzame inzetbaarheid.
- Verhogen van digitale vaardigheden.
- Datagedreven werken.
- Digitalisering, automatisering en robotisering.
- Aanpassing van arbeidsvoorwaarden.
- Aansluiting beschikbare formatie t.o.v. uitvoeringsvraag borgen (m.n. binnen fysiek en sociaal domein).

Een onderdeel van het strategisch personeelsbeleid is het opmaken van een strategische personeelsplanning. Op basis van de opgedane inzichten inventariseren we welke competenties noodzakelijk zijn om de doelstellingen en ambities van bestuur en organisatie te realiseren. We brengen kwantitatief en kwalitatief in beeld wat de huidige situatie is en waar we naar toe willen groeien. Wij houden daarbij rekening met de te verwachten competenties als gevolg van de ambities zoals deze in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Wij sturen op het (verplicht) ontwikkelen en bijhouden van (dienstverlenings)competenties, schriftelijke en mondelinge communicatie en vakinhoudelijke kennis en competenties.

0.4.5 Wij herijken de bestuurlijke opdracht aan RID de Liemers 2022-2023

We leven in een informatiesamenleving. Dit zien we onder meer aan de razendsnelle ontwikkeling van ICT. Om deze ontwikkeling bij te kunnen houden, moeten we in staat zijn om snel en flexibel te handelen. Hiervoor hebben we informatiekundige kennis in eigen huis nodig, maar ook partners om ons heen die mee kunnen gaan in de veranderende vraag.

RID de Liemers is een belangrijke partner als uitvoeringsorganisatie. In Liemers verband stellen we een toekomstvisie voor RID de Liemers op. Hierin wordt ook duidelijk of de RID robuust genoeg is om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. In het uitwerken van de opdracht betrekken we medewerkers, directie, gemeentesecretarissen en bestuurders van de verschillende organisaties.

0.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar 2022-2026

Het tempo van de digitale transitie is ook binnen onze organisatie de laatste tijd versneld. We willen daarmee meer en beter inspelen op digitale ontwikkelingen in de maatschappij en economie. Als meest nabije overheid hebben we de zorg voor inwoners die zich minder of niet redden in dit digitale tijdperk. Daarnaast zijn we scherp op privacy en informatieveiligheid. Dit is het fundament voor onze kijk op het gebied van digitalisering. We willen de veranderkracht van digitalisering verder te benutten.

Het ontwikkelen van een datastrategie is een prioriteit. In deze strategie worden onder andere datamanagement, governance, beveiliging en bewustwording (bijvoorbeeld rondom het werken met algoritmen) aangestipt. We werken toe naar het kunnen analyseren van trends met data om vooruit te kunnen kijken. Daarvoor moet eerst de basis op orde zijn. Die basis wordt gelegd in deze collegeperiode. We voeren diverse experimenten uit. Bij succesvolle resultaten rollen we deze verder uit.

Aan het einde van de collegeperiode is het goed kunnen analyseren van data ter beoordeling van beleid steeds vaker een dagelijkse gang van zaken. Het verbreedt onze kennis uit en over onze omgeving.
We halen data uit onze systemen en tonen deze in verschillende dashboards. Bijvoorbeeld op het gebied van bereikbaarheid, wachttijden en doorlooptijden van onze dienstverlening. Het dashboard maakt zichtbaar waar we met de dienstverlening staan en waar verbeterkansen liggen. Op basis hiervan stellen we doelen voor verdere verbetering.

0.4.7 Wij verbeteren het functioneel beheer in de informatievoorziening 2022-2025

Inwoners moeten zoveel mogelijk zaken digitaal, online kunnen regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. Voor wie dit lastig is, blijft persoonlijk contact mogelijk.
Digitalisering van onze dienstverlening en een efficiënt werkende gemeente vragen om goed georganiseerde informatievoorziening. Maar informatievoorziening is meer dan dat, want het is ook een randvoorwaarde voor het behalen van maatschappelijke doelen. De realisatie van de digitale transformatie van de gemeente Zevenaar gaat gepaard met een goede centraal georganiseerde informatievoorziening op het gebied van het functioneel beheer van de gemeentelijke applicaties.

0.4.8 Wij verbeteren van het (digitaal) documentenbeheer 2022-2025

Onze manier van werken willen we blijven verbeteren. Belangrijk element daarbij is dat we goed zorg hebben voor de (digitale) documenten die we in huis hebben. We werken systematisch aan het verder op orde en in control brengen van het (digitaal) informatiebeheer. Dit doen we tijdens deze bestuursperiode op basis van een informatiebeheerplan (2023) en met een kwaliteitssysteem informatiebeheer. Belangrijk onderdeel is de zorg voor informatie in vakapplicaties. Daarnaast bereiden we ons voor en sluiten we aan op een e-depot, waarin het opslaan van informatie en het garanderen van de houdbaarheid van deze digitale informatie voor langere tijd is ingericht.

0.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit 2022-2027

Een open cultuur vinden wij belangrijk, we willen duidelijk zijn in wat we doen en waarom.

De invoering van de Wet open overheid faciliteert dit:

- We voeren een analyse uit om te bepalen wat de impact is van de Woo op de gehele organisatie.
- We stellen een strategie op voor het uitvoeren van de Woo, waarin onder andere ambitieniveau, communicatiewijze (intern en extern) en participatie aan bod komen.
- Wij voeren actieve openbaarmaking in (het online publiceren van minstens de 11 aangewezen informatiecategorieën: wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Wob/Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen, klachten). Hierbij houden we de landelijke planning aan.

De aanpak richt zich daarnaast op de gemeentelijke systemen (o.a. aanschaf van software), cultuur (o.a. trainen medewerkers) en het op orde brengen van de informatiehuishouding (o.a. vastleggen van meta-gegevens bij te bewaren documenten).

0.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040 2025-2026

De raad heeft eind 2020 het Integraal Accommodatieplan (IAP) voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Dit is een strategisch plan dat aangeeft welke gemeentelijke accommodaties wij willen behouden en welke wij op termijn willen afstoten. Ook geeft het plan aan voor welke maatschappelijke doelgroepen wij in principe huisvesting aanbieden en voor welke functies. De beleidskaders worden elke vier jaar opnieuw onder de loep genomen om rekeningen te kunnen houden met actuele ontwikkelingen en inzichten. Specifieke aandachtspunten bij de herijking van het IAP zijn verduurzaming en het beoordelen of leegstaande gemeentelijke panden een nieuwe functie kunnen krijgen in de buurt, wijk of het dorp bij voorkeur in combinatie met wonen.

0.5 Zorgen voor een betrouwbare en een houdbare financiële huishouding

0.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit 2022-2026

In ons financieel beleid is het uitgangspunt: een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting en voldoende weerstandsvermogen. Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. De beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. We blijven de P&C-cyclus doorontwikkelen.

0.5.2 We herijken de lokale belastingen 2023-2026

De lokale lasten voor inwoners, ondernemers en verenigingen houden wij zo laag mogelijk. De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grofweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. In de wet staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. De gemeenteraad besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen. We groeien mee met de landelijke impulsen met betrekking tot sociaal invorderen en de basisregistraties WOZ en BAG.

De komende periode zetten we in op het volgende:

- Een modern en actueel lokaal belastinginstrumentarium.
- Afschaffen van de hondenbelasting.
- Afschaffen van de vermakelijkheidsretributie als een bijdrage voor gebruikmaking van gemeentelijke voorzieningen door grote commerciële evenementen is geborgd.
- Wijzigen van het tarief van de precariobelasting op terrassen naar het niveau van belastingjaar 2019.
- Bij bestemmingsheffingen en retributies heffen wij in principe 100% kostendekkende tarieven (m.u.v. de marktgelden en lijkbezorgingsrechten).
- Alhoewel de toeristenbelasting een algemene belasting is, zetten wij deze inkomsten in voor recreatie en toerisme.
- Onze basisregistraties WOZ en BAG voldoen aan de landelijk complexer wordende kwaliteitseisen; dat ook met het oog op de Samenhangende objectenregistratie (SOR) die ingevoerd gaat worden.
- Wij hebben een sociaal invorderingsbeleid met ruimte voor maatwerk.
- Moderniseren van onze digitale belastingbalie. Zo kunnen onze inwoners op een gebruiksvriendelijke manier belastingzaken raadplegen en regelen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Apparaatskosten (in € per inwoner)					
				652,00	715,00
Toelichting	De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead) zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl. Daarom zijn niet alle waardes gevuld. De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O,				

Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner. De verwachte stijging zit vooral in de componenten salaris, inhuur en I&A.

Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)

6,31 6,42

Toelichting De huidige bezetting bedraagt 289 fte, op een totale formatie van 370 fte. Uitgedrukt per 1.000 inwoners is dat 6,42.
De bezetting met eigen medewerkers is ten opzichte van voorgaande jaren gedaald. Door krapte op de arbeidsmarkt is aantrekken van gekwalificeerd personeel lastig en de inzet van inhuur en externen noodzakelijk geweest. Als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of het aanvaarden van een andere functie elders hebben medewerkers de organisatie verlaten.
Door in te zetten op aantrekkelijk werkgeverschap verwachten we een iets stijgende lijn in de bezetting van functies de komende jaren.

Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)

26,00 25,00

Toelichting Het gaat hier om de totale inhuur als % van de loonsom; landelijk komt deze indicator in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 20%. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan het landelijk gemiddelde. Door de krapte op de arbeidsmarkt verwachten we de komende jaren dat de inhuur boven de 25% blijft. In verband met het tijdelijke karakter van projecten zetten wij tijdelijke capaciteit (lees: inhuur derden) in op projecten. De verhouding tussen externe inhuur en de loonsom van eigen medewerkers is in 2022 verder uiteen gelopen. Dat wil zeggen de inhuur is toegenomen en de salarislasten zijn afgenomen. Dit leidt tot een procentueel hoger %.

Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)

7,78 8,22

Toelichting De vastgestelde formatie per 01-01-2023 is 370 fte. Dit is inclusief nieuw toegekende formatie voor de uitvoering van het collegeprogramma 2022-2026. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.

Overhead (in % van totale lasten)

9,16 9,30

Toelichting Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten.
De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead.
Gelet op diverse organisatorische en externe ontwikkelingen zoals datasturing en organisatieontwikkeling zien wij een stijging van de overhead. Door een gerichte doorbelasting van kosten vanuit het taakveld overhead naar de andere taakvelden, krijgen we het werkelijke volume van de overhead steeds beter in beeld.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
Euregio Rijn-Waal	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.	12

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.	436
Samenwerking De Liemers	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.	7.019
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.	160
Vennootschap		
Alliander N.V.	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.	0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	0
Vitens N.V.	Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.	0

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**112.499**	**112.452**	**107.158**	**104.497**
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	**112.499**	112.452	**107.158**	**104.497**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**26.926**	**25.433**	**25.558**	**25.163**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**192**	**192**	**192**	**192**
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	8	8	8	8
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID	184	184	184	184
2. Actualisatie bestaand beleid	**772**	**580**	**494**	**494**

Doorontwikkeling RID	275	0	0	0
Formatie juridisch advies	166	166	166	166
Hardware voor nieuwe medewerkers	0	28	28	28
Implementatie Wet digitale toegankelijkheid	110	0	0	0
Meegroeien opleidingsbudgetten	25	50	50	50
Ontvlechting en professionalisering inkoop	96	154	58	58
Raadzaal - apparatuur	0	0	10	10
Softwareapplicatie buitendienst	25	25	25	25
Versterken I-organisatie	75	157	157	157
3. Nieuw beleid	**70**	**0**	**0**	**0**
Verder digitaliseren dienstverlening	70	0	0	0
Totaal mutaties lasten kadernota	**1.034**	**772**	**686**	**686**
Totaal lasten na de kadernota	**27.960**	**26.205**	**26.244**	**25.849**
Saldo voor bestemming	**84.539**	**86.248**	**80.914**	**78.648**
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	**111**	**111**	**111**	**111**
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**111**	111	**111**	**111**
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**0**	0	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**111**	**111**	**111**	**111**
Saldo na bestemming	**84.650**	**86.359**	**81.025**	**78.760**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	**0**	**0**	**0**	**0**

De deelgrondexploitaties de Bem en de Tol zijn voor een groot deel woonrijp gemaakt. Wij verwachten dat deze in 2023/2024 gesloten worden. Hierdoor stijgen de onderhoudskosten vanaf 2025. Voor wegen gaat het om € 69.000, waarvan € 55.000 gestort wordt in de voorziening groot onderhoud wegen en € 14.000 voor de klein onderhoudskosten. Voor openbaar groen gaat het om € 40.000. Tenslotte stijgt de benodigde personele capaciteit van openbare werken met € 121.000. Deze wijzigingen leiden tot een nadelig resultaat van € 230.000.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

Bijdrage ODRA - Gemeentelijke archiefbeheer milieu	**0**	**0**	**0**	**0**

Het algemeen bestuur van de ODRA heeft een besluit genomen om, in tegenstelling tot wat in de dienstverleningsovereenkomst ODRA-gemeente Zevenaar is vastgelegd, de archivering van het onderdeel milieu onder te brengen bij het Gelders Archief (E-depot). Het betreft het archiveren van alle uitgevoerde zaken vanuit vergunningverlening en toezicht en handhaving door de ODRA. Het gaat om een bedrag van € 14.000 structureel vanaf 2024. Dekking komt uit onze bestaande formatie waardoor het budgettair neutraal verloopt.

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID	**-184**	**-184**	**-184**	**-184**

Volgens de begroting 2024 van de RID wordt de inwonerbijdrage van Zevenaar € 3.153.000; een stijging van € 184.000. Dit betreft met name loon- en prijsindex. Daarnaast raamt de RID kosten voor extra onderhoudscontracten en beveiliging.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Doorontwikkeling RID	**-275**	**0**	**0**	**0**

Op basis van een extern adviesrappport luidt het voorstel om de huidige ICT-samenwerking voort te zetten en te intensiveren, om zo de ICT-ontwikkelingen bij te kunnen benen. Investeringen zijn nodig in de bedrijfsvoering, het opstellen van een actuele visie met een cloudstrategie, een heldere governance en digivaardigheid van het personeel. De kostenraming voor 2024 is nu nog een inschatting, namelijk € 530.000; bijdrage Zevenaar 52%.

Formatie juridisch advies	**-166**	**-166**	**-166**	**-166**

In het werkveld van juridische zaken hebben wij de taken en werkzaamheden in beeld gebracht. Indien we ons beperken tot de wettelijk verplichte taken, een minimale inzet ter borging van de juridische kwaliteitszorg en de ondersteuning van de afdelingen, is er in de formatie een tekort van twee fte. We zien een verband met de aanhoudende toename in het aantal Woo-verzoeken, het aantal klachten en het aantal bezwaren. Voor 2022 en 2023 is eerder tijdelijke capaciteit toegekend, waarmee de druk en de risico's voor nu grotendeels zijn weggenomen. De behoefte en noodzaak is echter structureel. We stellen daarom voor deze inzet van twee fte

structureel te maken.

Hardware voor nieuwe medewerkers	**0**	**-28**	**-28**	**-28**

De prognose is dat we de komende tijd gefaseerd 50 nieuwe medewerkers gaan aannemen. Dit op basis van de besluitvorming bij de meerjarenbegroting 2023-2026. Voor deze medewerkers schaffen wij nieuwe devices aan zoals een laptop en een smartphone. Het gaat om een investeringsbedrag van € 100.000 welke leidt tot jaarlijkse kapitaallasten van € 28.000.

Implementatie Wet digitale toegankelijkheid	**-110**	**0**	**0**	**0**

Gemeente Zevenaar heeft bij het collegeprogramma het doel gesteld te voldoen aan de wettelijke verplichting digitale toegankelijkheid. Die verplichting houdt in dat Zevenaar de toegankelijkheid van de websites en apps moet verbeteren. Daarnaast is digitale toegankelijkheid belangrijk om volledige uitvoering te geven aan onze dienstverlening zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Binnen onze ambtelijke organisatie moeten medewerkers en communicatiespecialisten handvatten krijgen om documenten dusdanig op te stellen, dat deze aan de toegankelijkheidseisen voldoen. We zijn verplicht periodiek toegankelijkheidsonderzoeken voor onze websites en mobiele applicaties uit te voeren. Bij het stellen van de doelen is geen budget aangevraagd en gealloceerd. We zijn nu zover dat we een plan van aanpak hebben hoe dit doel zo effectief als mogelijk te bereiken en hebben we inzicht in de middelen die we hiervoor nodig hebben. In 2024 leiden we medewerkers breed in de organisatie op in het opstellen van documenten conform toegankelijkheidseisen, waardoor nieuwe content direct aan de eisen voldoet. Daarnaast pakken we de verbeterpunten uit de eerste reeks toegankelijkheidsonderzoeken op, zodat ook de huidige content aan de eisen voldoet. Om medewerkers vrij te kunnen spelen voor het volgen van de opleiding, het oppakken van de verbeterpunten hebben we extra ondersteuning van één fte voor de periode van één jaar nodig. Om een goede invulling aan digitale toegankelijkheid te geven, vragen we voor 2024 € 110.000. Dit gebruiken we om tijdelijk één extra fte in te huren, de verplichte toegankelijkheidsonderzoeken uit te voeren en het opleiden van medewerkers voor het schrijven van stukken conform toegankelijkheidseisen.

Meegroeien opleidingsbudgetten	**-25**	**-50**	**-50**	**-50**

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is als gevolg van nieuw beleid en aanpassing van taken nieuwe ambtelijke formatie beschikbaar gesteld. De nieuw aan te trekken medewerkers faciliteren we met gerichte opleidingen, coaching en ontwikkeling. Ons aantrekkelijk werkgeverschap is gebaseerd op de thema's ‚binden, boeien, groeien en loslaten. Een opleidingsbudget van € 1.000 per medewerker is een goed gemiddelde voor gemeentelijke organisaties. Na de verhoging zitten we rond dit landelijk gemiddelde. Dit betekent een verhoging van € 25.000 in 2024 en een verhoging van € 25.000 in 2025.

Ontvlechting en professionalisering inkoop	**-96**	**-154**	**-58**	**-58**

Een deel van de doelstellingen die wij als gemeente willen realiseren is afhankelijk van een goed inkoopbeleid. Daarnaast is mede in het kader van de rechtmatigheid de afgelopen jaren geconstateerd dat het aanbestedingsproces verbetering behoeft. Op basis hiervan zijn wij tot de conclusie gekomen dat de huidige inrichting onze doelstellingen niet optimaal ondersteunt. Om de basis te versterken en zo de doelstellingen van Zevenaar op verschillende vlakken, inclusief aanverwante opgaven als duurzaamheid en SROI te verbeteren, willen wij de inkoopfunctie intern fundamenteel anders inrichten. De inkoopsamenwerking binnen de SdL beëindigen wij en richten de inkoop fundamenteel anders in binnen onze eigen organisatie. Voor het verwezenlijken van deze overgang en het borgen van met name het strategisch inkoop, contract- en leveranciersmanagement zijn incidentele middelen voor 2024 en 2025 benodigd. Met ingang van 2025 is 0,6 fte structurele formatie extra benodigd.

Raadzaal - apparatuur	**0**	**0**	**-10**	**-10**

De apparatuur in combinatie met de microfoons in de raadzaal is verouderd. Reserveonderdelen zijn niet meer verkrijgbaar. De huidige apparatuur is tien jaar oud. Daarnaast biedt een nieuw discussiesysteem ook nieuwe functionaliteiten. In combinatie met vergadermanagement kunnen raadsleden digitaal stemmen. Het

voorstel is om in 2025 tot vervanging over te gaan. Het geraamde investeringsbedrag is € 100.000, met een jaarlijkse afschrijving van € 10.000.

Softwareapplicatie buitendienst	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Door de aanschaf van een nieuw softwarepakket (Werkwijzer) krijgen medewerkers in de buitendienst op kaartniveau werkinstructies. Dit vereenvoudigt de aansturing en werkt kwaliteitsverhogend. De kosten voor het abonnement en de benodigde licenties bedragen € 25.000. Dit brengen wij ten laste van het begrotingsresultaat.

Versterken I-organisatie	**-75**	**-157**	**-157**	**-157**

Om een goede vertaling te kunnen maken van gemeentelijke vraagstukken naar ICT-oplossingen en dus de dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren is het noodzakelijk dat we onze I-organisatie verder verstevigen en dichtbij het primaire proces van het sociale en fysieke domein organiseren. Voor de verdere digitalisering van het fysieke domein en met name om de opgave op het gebied van integraal inrichten en beheer van onze openbare ruimte waar te kunnen maken, dient het applicatielandschap gemoderniseerd, geharmoniseerd en actief beheerd worden. Voor deze verdere professionaliseringsslag voeren we structurele formatie op voor het functioneel beheer van deze applicaties.

3. Nieuw beleid

Verder digitaliseren dienstverlening	**-70**	**0**	**0**	**0**

In 2024 gaan we een stap verder met realiseren van het door u vastgestelde doel "we breiden onze online dienstverlening uit". In een eerder stadium zijn hiervoor nog geen middelen aangevraagd omdat we nog geen plan van aanpak hadden. Inmiddels zijn we zover. We starten met het inventariseren en prioriteren van alle producten/dienstverleningsprocessen. Dienstverleningsprocessen die al omschreven zijn, verbeteren we middels een klantreis waarbij de klant betrokken wordt. Dit geeft ons de inzichten die we nodig hebben om aan te sluiten bij de landelijke tendens en de verwachting van de klant om meer in te zetten op Omnichannel. Omnichannel wil zeggen dat dezelfde informatie via alle dienstverleningskanalen beschikbaar is. De klant kan op deze manier zijn zaken nog beter online regelen en de voortgang volgen én blijven andere kanalen beschikbaar voor klanten die online hun zaken niet kunnen regelen. De andere processen beschrijven we en maken we klantgericht en efficiënt door stappen zonder toegevoegde waarde te elimineren. We pakken beide methodieken op met eigen medewerkers die we hiervoor opleiden in 2024 en gaan we met de eerste processen aan de slag. Om de werkmethodiek te borgen, nemen we de organisatie op een motiverende manier mee.
De ervaring die we met deze eerste processen opdoen in 2024, stelt ons in staat een inschatting te maken welke middelen we in 2025 en verder nodig hebben. Hiermee komen we bij u terug. Voor 2024 vragen we om € 70.000. Dit bedrag wordt gebruikt om een "Lean-team" op te leiden, medewerkers op te leiden voor het uitvoeren van klantreizen en het verder digitaliseren van de dienstverlening.

Totaal mutaties	**-1.034**	**-772**	**-686**	**-686**

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?
We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

Ontwikkelingen
Veiligheidsagenda
In juni 2023 is er invulling gegeven aan de uitbreiding in formatie die ons is toegekend. De kaders vanuit Veiligheid zijn vastgelegd in de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Naast de reguliere werkzaamheden is er de aankomende jaren extra aandacht voor:
- De aanpak van de georganiseerde criminaliteit
- Zorg en veiligheid
- Digitale veiligheid

Ondermijning
Het gevaar van georganiseerde criminaliteit is dat illegale activiteiten en reguliere functies in de gemeente naar elkaar toegroeien. Dat ondermijnt de democratische rechtsstaat en schaadt de samenleving en de levens van (jonge) en kwetsbare mensen op allerlei manieren. We zetten in op bewustwording van onze medewerkers, maar ook samen met inwoners en bedrijven proberen we de weerbaarheid te vergroten. We zetten in op veiligheid van bedrijventerreinen en het buitengebied.

Zorg en veiligheid
Sinds de start van het team zorg en veiligheid vanuit het sociaal domein, kunnen we sneller en professioneler reageren op signalen en meldingen. Het team zorg en veiligheid vormt voor ketenpartners de toegang bij complexe domeinoverstijgende casuïstiek, complexe (gezins-)situaties en casuïstiek die (naar verwachting) kan leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag of verder afglijden. De procesregisseurs uit het team zijn verantwoordelijk voor het coördineren, ontwikkelen, structureren, bewaken, onderhouden en versterken van de samenwerking tussen professionals in het sociaal- en veiligheidsdomein.
Graag willen we doorstappen naar een persoonsgerichte aanpak (PGA). Hiermee kunnen we de samenwerking organiseren tussen tal van in- en externe partners bij complexe casuïstiek die te veeleisend is voor het gebiedsteam / sociaal team, maar te licht voor het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook biedt de lokale PGA goede handvatten voor afbakening van de doelgroep, gegevensdeling, monitoring en het integreren van bestaande overleggen.

Opvang Oekraïners
Daarnaast hebben we een taakstelling voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. In Zevenaar zijn er drie opvanglocaties. Voor 2024 kan de taakstelling wijzigen, hier moeten we ons op voorbereiden.
Zie verder programma 6 Sociaal Domein.

Beleidskaders
- Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
- Uitvoeringsplan ondermijnende criminaliteit 2022-2023 (2021)
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1. Veiligheid

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen	2022-2026
1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp	2022-2024
1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen	2022e.v.
1.2.1 Wij vergroten de zichtbaarheid van de boa's in buurten en wijken en werken aan het verhogen van het veiligheidsgevoel	2023-2023

1.1 Bestrijden van ernstige overlast en criminaliteit

1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen — 2022-2026

We zetten in op preventief jongerenwerk buiten de organisatie (outreachend) in Zevenaar. Dit jongerenwerk houdt in dat de jongerenwerkers ondersteuning bieden binnen de leefwereld van de jongeren. In 2022 start een pilot jongerenwerk op straat. Dit wordt in 2023 geëvalueerd. Bij preventief beleid kijken we ook naar maatregelen om te voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken. Voldoende speel- en sportvoorzieningen en locaties voor het organiseren van activiteiten voor jongeren kunnen preventief werken en overlast elders beperken of voorkomen.

Voor de aanpak van overlast veroorzakende en/of criminele jeugdgroepen werken we samen met betrokken partijen op basis van het in 2022 afgesproken convenant. Gezien de ontwikkeling van de problematiek met overlast veroorzaakt door jeugdigen in onze gemeente willen we, naast het outreachend jongerenwerk, de inzet van jeugdboa's onderzoeken. Een jeugdboa richt zich specifiek op jeugdigen en de daarbij horende overlast. De inzet van een jeudgboa gaat een stap verder dan het jongerenwerk en kan een repressief karakter aannemen. De jeugdboa kan handhavend optreden. In 2023 start een pilot met de inzet van jeugdboa’s.

Belangrijk hierbij is dat we deze problematiek vanuit inhoud en bestuurlijk-ambtelijke inzet integraal benaderen vanuit beide prevalente belangen: zorg voor onze jongeren en zorg voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

1.1.2 Wij zetten in op het terugdringen van meldingen van personen met verward gedrag en betere begeleiding naar passende hulp — 2022-2024

Er kan sprake zijn van ordeverstorend verward gedrag bij bepaalde ziektebeelden, verslavingsproblematiek of andere onderliggende psychosociale problemen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is van cruciaal belang voor het integraal bieden van ondersteuning voor kwetsbare inwoners met multiproblematiek en begeleiding naar passende hulp.

We beschrijven onze integrale aanpak op het gebied van preventie en dienstverlening in een lokaal plan kwetsbare inwoners. Dit doen we samen met maatschappelijke partners, ervaringsdeskundigen en (vertegenwoordigers van) inwoners. Lokaal richten we ons op voorzieningen als respijtzorg en tijdelijke opvang. We werken daarbij via de lijn: voorkomen en signaleren – dienstverlening – toezicht en handhaving.

Regionale voorzieningen gelden als vangnet. Veiligheid en handhaving is het sluitstuk van de keten. We werken samen met de politie indien er sprake is van verstoring van de openbare orde en veiligheid, maar ook

wanneer er sprake is van zorgvragen die door politie geconstateerd worden. Vanuit deze samenwerking zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen.

1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen 2022-e.v.

Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis en op straat, in het dorp en de stad én in het buitengebied. We werken hiervoor samen met partners vanuit het werkveld, zoals de politie en partners vanuit het RIEC-verband. Het RIEC is het Regionale Informatie- en Expertise Centrum dat zich richt op bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

We zorgen voor een veilige en prettig leefbare gemeente. Hierbij hebben we een aantal speerpunten:

- De inzet van cameratoezicht zien we als laatste inzetmiddel, we willen dit dus zo min mogelijk inzetten. Tijdelijke inzet van camera's kan een overweging zijn.
- We continueren de inzet van het kernteam ondermijning. We zetten in op kleinschalige controles met interne collega's, waar nodig aangevuld met onze partners uit het RIEC-verband.
- We geven uitvoering aan Uitvoeringsplan Ondermijning 2022-2023.
- We geven opvolging aan de aanbevelingen uit Weerbaarheidsscan (2022) van het RIEC.

Regionaal, vanuit het RIEC, maar ook door de Provincie Gelderland wordt geïnvesteerd in de aanpak van ondermijning op verschillende vlakken. Willen we hiervan profiteren dan is nu het moment om hieraan deel te nemen. Zo zijn we gestart met Ariadne (aanpak vakantieparken). Er is een Districtelijk ondermijningsteam ingesteld dat kan ondersteunen bij integrale controles en is er een platform veilig ondernemen actief, dat zich specifiek richt op het buitengebied.

1.2 Met toezicht en handhaving inzetten op naleving van de regelgeving

1.2.1 Wij vergroten de zichtbaarheid van de boa's in buurten en wijken en werken aan het verhogen van het veiligheidsgevoel 2023-2023

Boa's zijn beter zichtbaar in buurten en wijken en zijn voor inwoners goed bereikbaar. Door capaciteitsuitbreiding is er meer handhavingsinzet, aansturing en informatieanalyse. Dit resulteert in een veiligere leefomgeving door verbeterde samenwerking intern (Openbare Orde & Veiligheid en Sociaal Domein) en met de politie.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)					
	2022	1,20	0,60	0,50	0,50
Toelichting	Het aantal woninginbraken is in Zevenaar al bijzonder laag. Samen met de politie en buurtwhatsappgroepen is hier de afgelopen jaren op geïnvesteerd. We hopen het aantal woninginbraken voor Zevenaar zo laag mogelijk te houden.				
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)					
	2022	3,60	2,50	2,50	2,20
Toelichting	Zevenaar scoort onder het Gelders gemiddelde. Toch zouden we graag zien dat het aantal geweldmisdrijven gestaag blijft afnemen de aankomende jaren.				
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)					
	2022	5,60	4,10	4,00	4,00
Toelichting	Zevenaar zit onder het Gelders gemiddelde. Wij streven ernaar om dit de aankomende jaren vast kunnen houden.				

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

	2021	8,00	9,00	9,00	9,00
Toelichting	Halt kan voor jongeren een passende straf zijn. Het is goed dat we als gemeente kunnen doorverwijzen naar Halt.				

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

	2022	1,90	1,00	1,00	1,00
Toelichting	De afgelopen jaren is het aantal winkeldiefstallen gestaag gestegen. In 2022 zien we voor het eerst weer een daling in de cijfers. We hopen dit lage cijfers de aankomende jaren vast te houden.				

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland -Midden.	5.194

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**126**	**126**	**126**	**126**
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	**126**	126	**126**	**126**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**4.275**	**4.261**	**4.259**	**4.260**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**423**	**423**	**423**	**423**
Bijdrage VGGM	423	423	423	423
Totaal mutaties lasten kadernota	**423**	**423**	**423**	**423**
Totaal lasten na de kadernota	**4.698**	**4.684**	**4.682**	**4.683**

Saldo voor bestemming	-4.572	-4.558	-4.557	-4.557
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	0	0	0	0
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-4.572	-4.558	-4.557	-4.557

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Bijdrage VGGM	-423	-423	-423	-423

De bijdrage voor 2024 van Zevenaar aan de VGGM is overeenkomstig de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling. Hierbij is rekening gehouden met de actuele inwoneraantallen, indexeringen voor 2024 en met de aanpassingen van de gewijzigde begroting 2023 zoals een verhoging voor noodzakelijke versterking in de bedrijfsvoering. De verhoging voor Zevenaar bedraagt € 814.000 (programma 1 € 423.000 brandweer en programma 7 € 391.000 volksgezondheid).

Totaal mutaties	-423	-423	-423	-423

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?
Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

Ontwikkelingen
Revitalisering openbare ruimte
Voor 2023 en volgende jaren zijn vernieuwingen gepland van de riolering in geselecteerde delen van de kernen Angerlo, Lobith, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek. Deze werkzaamheden voeren wij gefaseerd in de periode 2023 -2027 uit. In de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn investeringen hiervoor gereserveerd. Deze werkzaamheden aan de riolering pakken wij integraal op waarbij ook wegen, groen en speelvoorzieningen worden vervangen.

Project ViA15: doortrekken A15 en verbreden A12
Op 5 april 2023 heeft de Raad van State (RvS) een tussenuitspraak gedaan. Hiermee is nog geen duidelijkheid of het project door kan gaan. Ook is niet duidelijk wanneer de RvS een uitspraak zal doen over de overgebleven onderdelen. Vooralsnog gaan we uit van een positieve uitspraak maar we zijn ook aan het voorsorteren indien de uitspraak onverhoopt negatief is. In deze laatste situatie is het niet ondenkbaar dat extra middelen nodig zijn. De raad wordt uiteraard geïnformeerd en betrokken bij het proces.

Doortrekken Edisonstraat
De Samenwerkingsovereenkomst 042 met de provincie Gelderland is met het gereed komen van de reconstructies van de Arnhemseweg en de weg Hengelder uitgevoerd. Onderdeel van deze overeenkomst is een maximale bijdrage van de provincie van € 1,5 miljoen aan Zevenaar voor het (mogelijk) realiseren van een rotonde op de Doesburgseweg én de aanpassing van de Edisonstraat. Het bedrag van € 1,5 miljoen is inmiddels ontvangen. De planning voor de doortrekking Edisonstraat is afhankelijk van de volledige uitspraak van de Raad van State op het project ViA15. De komende periode wordt gewerkt aan het ontwerp en de begroting. Indien de provinciale bijdrage niet voldoende is zal gevraagd worden naar extra middelen.

Brede mobiliteitsvisie
Vooruitlopend op de brede mobiliteitsvisie inventariseren wij in hoeverre de meest kwetsbare verkeersdeelnemers zich veilig voelen in het verkeer. Na inventarisatie komen wij met een separaat voorstel richting uw raad.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 (2013)
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Gemeentelijke verkeers- en vervoersplan 2020
- Beheerplan openbare verlichting (2022)
- Beheerplan straatmeubilair (2022)
- Beheerplan verkeersregelinstallaties (2022)
- Beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022)

WAT WILLEN WE?

2. Verkeer en vervoer

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12.	2024-2028
2.1.2 Wij verbeteren de aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met het centrum	2022-2024
2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer	2022-2030
2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid	2024-2025
2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven.	2022-2026
2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen	2022-2030
2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer	2024-2025
2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in	2024-2028
2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost	2023-2030
2.2.2 Wij behouden de buurtbus	2022-2030
2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak	2022-2026
2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio	2021-2026
2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid.	2022-2023

2.1 Optimaliseren van de bereikbaarheid via verkeersveilig infrastructuur

2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12. 2024-2028

Een doorgetrokken A15 en verbreding van de A12 met daarbij de aanleg van deze twee nieuwe aansluitingen heeft gevolgen voor het verkeer op ons onderliggend wegennet. Wij zetten ons in om hinder (o.a. sluipverkeer) tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken. Ondertussen werken wij aan een alternatief plan, indien onverhoopt het project A15/A12 niet doorgaat als gevolg van de uitspraak van de Raad van State.

2.1.2 Wij verbeteren de aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met het centrum 2022-2024

De aansluiting van de fietsstraat Babberichseweg met de bestaande situatie op de Didamsestraat is niet optimaal. Daarom is het dringend gewenst om de gehele parkeerplaats aan de Didamsestraat te reconstrueren. Dit valt echter buiten de reikwijdte van dit project.

Aangezien het nog enige tijd duurt voordat vanuit onderhoud de parkeerplaatsen (verharding) vervangen moeten worden, voegen wij dit gedeelte toe aan het project fietsstraat Babberichseweg. Als de herinrichting wordt gecombineerd met een goede fietsverbinding naar het centrum kan een deel van de kosten gedekt worden door de fietssubsidie. De rest dient via eigen middelen te worden gedekt.

2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer 2022-2030

Bij onderhoud of het opnieuw inrichten van wegen houden we rekening met de bescherming van fietsers, voetgangers en mensen met een beperking. Wij streven naar een optimale toegankelijkheid en een optimaal gebruik van de openbare ruimte, wegen, en fietspaden. We stimuleren het fietsen door goede en veilige fietsroutes en zorgen voor voldoende ruimte om fietsen te kunnen parkeren. Binnen ons Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, dat onderdeel uit gaat maken van een nieuw op te stellen mobiliteitsvisie, geven wij prioriteit aan de thema's fietsverkeer, voetgangers en openbaar vervoer.

2.1.4 Wij actualiseren het verkeers- en mobiliteitsbeleid 2024-2025

In de bredere mobiliteitsvisie die wij opstellen, actualiseren wij de (beleids)plannen op het gebied van verkeer en vervoer. Dit onderwerp staat op de raadsagenda. Aan de raad wordt parkeren en het parkeerbeleid voorgelegd voor beeldbepaling en meningsvorming (zie 2.3.1.). Uiteraard betrekken wij onze inwoners en belangengroepen ook bij het opstellen van de visie, onder andere om de locaties waar verkeersonveiligheid ervaren wordt in kaart te brengen.

Verkeersveiligheid krijgt naast mobiliteit en verkeerscirculatie volop aandacht in deze visie. Dat geldt ook voor verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid op de wegen die niet in eigen beheer/eigendom zijn. Hiervoor treden wij actief in overleg met andere wegbeheerders, zoals de Provincie Gelderland.
In het huidige Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP) zijn in het uitvoeringsprogramma doelstellingen gekoppeld aan jaartallen waarin het doel bereikt dient te worden. In deze collegeperiode integreren wij de acties uit het GVVP in de nieuw op te stellen mobiliteitsvisie. Wij onderzoeken of de acties aansluiten op onze visie op een verbetering van de verkeersveiligheid.

2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven. 2022-2026

Vooruitlopend op de brede mobiliteitsvisie inventariseren wij in hoeverre de meest kwetsbare verkeersdeelnemers zich veilig voelen in het verkeer. We brengen in kaart welke plekken niet verkeersveilig zijn in onze gemeente. We kijken dan niet alleen naar de cijfers zoals het aantal ongevallen, maar ook naar hoe (on)veilig inwoners zich voelen op de weg. Wij ondersteunen en maken daarbij gebruik van lokale initiatieven die werken aan verkeersveiligheid. We werken samen met instanties zoals Veilig Verkeer Nederland en ouderenbonden en maken gebruik van het nog op te richten participatieplatform. Verder houden wij een enquête specifiek gericht op het inventariseren van ervaren verkeersonveilige situaties. De input verwerken we in de plannen ter uitvoering van het GVVP.

2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen 2022-2030

Wij benutten elke gelegenheid om de gewenste aanpassingen aan het wegennet in en rondom Babberich en Zevenaar (Witte Kruis) onder de aandacht te brengen bij de provincie en Rijkswaterstaat. Wij zetten in op het stimuleren van verbeteringen en anticiperen hierop. Dit doen we zowel ambtelijk als bestuurlijk. De hiervoor reeds gedane inspanningen in de afgelopen jaren zetten wij voortvarend voort in deze collegeperiode. Daarbij zetten wij ons in om de gebiedsoplossing samen met de provincie gerealiseerd te krijgen. Het doortrekken van de Witte Kruis maakt onderdeel uit van de gebiedsoplossing Babberich. Zo nodig en mogelijk treffen wij kleinschalige maatregelen voor wegen waar de gemeente wegbeheerder van is.

2.1.7 Wij anticiperen op wijzigingen in de infrastructuur en op toename van verkeer 2024-2025

Bij het opstellen van een brede mobiliteitsvisie zoeken we een oplossing om de toename van verkeer op verschillende plekken in de gemeente in goede en veilige banen te leiden. Waar nodig en mogelijk verminderen we het drukke verkeer. Het project ViA15 brengt met de realisatie van twee nieuwe aansluitingen op de A12 en A15 wijzigingen aan ons wegennet met zich mee. Wij passen ons wegennetwerk hier verder op aan en maken bewuste keuzes over via welke wegen wij het verkeer willen afwikkelen (categoriseringsplan). Hierdoor kunnen wij wegen in- en rondom woonwijken afwaarderen/anders categoriseren. Dit sluit aan op de motie die onlangs in de Tweede Kamer is aangenomen om de maximum snelheid binnen de bebouwde kom terug te brengen van 50 naar 30 kilometer per uur. Dit vraagt een

herinrichting van wegen binnen de bebouwde kom.

2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in 2024-2028

Het opnieuw inrichten van de Edisonstraat is nodig om een goede aansluiting van de diverse bedrijventerreinen (vooral Mercurion) op de nieuwe aansluiting op de A12 bij Zevenaar Oost te realiseren. De Edisonstraat wordt hiervoor aangepast.

2.2 Verbeteren van de bereikbaar van de kernen via openbaar vervoer

2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost 2023-2030

Er zijn en worden veel woningen gebouwd op Groot Holthuizen. Eveneens staat de realisatie van de Fashion Outlet op de planning en worden steeds meer bedrijven op 7Poort gerealiseerd. Goede bereikbaarheid, ook met het openbaar vervoer vinden we van groot belang. We blijven ons inzetten voor een station Zevenaar Oost. De Groene Metropoolregio (GMR) heeft onlangs een verkenning opgestart om de potentie van een mobiliteitshub Zevenaar Oost te onderzoeken. Een hub is een vervoersknooppunt waar je kunt overstappen van het ene naar het andere vervoersmiddel. Na de zomer van 2022 wordt het rapport door de GMR opgeleverd aan de gemeente Zevenaar. Het doel zoals opgenomen in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020 – 2030 blijft vooralsnog dat Zevenaar Oost in 2030 fungeert als mobiliteitshub.

2.2.2 Wij behouden de buurtbus 2022-2030

De buurtbus vervult een belangrijke rol om de kleine kernen van onze gemeente bereikbaar te houden. Om de buurtbus te behouden gaan wij de vrijwilligers meer ondersteunen. Als eerste actie overleggen wij met de organisatie en de vrijwilligers om de knelpunten die zij ervaren in kaart te brengen.

2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak 2022-2026

We zijn tegen de aanleg van een Noordtak van de Betuweroute. Aanleg van de Noordtak leidt ertoe dat Zevenaar steeds meer ingeklemd wordt door grootschalige infrastructuur. Dit heeft een negatieve invloed op het woon- en leefplezier van onze inwoners in met name Zevenaar Oost en Babberich. Daarnaast is de impact op de natuur en het landschap groot. Dit standpunt blijven wij duidelijk maken in ambtelijke en bestuurlijke gremia. We trekken hierin samen op met de regio Achterhoek en de Liemerse gemeenten. Wij dragen ons standpunt regionaal uit. Daarom wordt er allereerst actief gestuurd op het onderzoeken van het nut en de noodzaak van de voorgestelde varianten voor het goederenvervoer.

2.2.4 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Verbonden Regio 2021-2026

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Een integrale gebiedsaanpak voor mobiliteit is nodig om onze ambities op het gebied van verstedelijking, duurzaamheid en leefbaarheid kans van slagen te geven. Binnen de opgave Verbonden Regio zetten we in op het verder verminderen, veranderen en verduurzamen van de mobiliteit. Regionale projecten voeren we uit binnen de speerpunten gebiedsgerichte corridors, fiets, hubs en knooppunten (o.a. Zevenaar-Oost), gedrag en duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid.

2.3 Met een doelmatig parkeerbeleid de leefbaarheid en veiligheid in de kernen bevorderen

2.3.1 Wij actualiseren het parkeerbeleid. 2022-2023

Met de gemeenteraad en samen met onze inwoners, instellingen en ondernemers onderzoeken we wat er goed is en wat kan worden verbeterd aan het parkeren in de gemeente Zevenaar. Op de raadsagenda staat dit onderwerp opgenomen als onderdeel van het thema Mobiliteitsvisie (zie 2.1.4).

Met actieve betrokkenheid van genoemde groepen maken we een plan waarin in ieder geval de volgende onderdelen zijn opgenomen:

- Het opstellen van een parkeerbeleid voor de gehele gemeente (o.a. parkeernormen).

- Een evaluatie en zo nodig het bijstellen van het betaald parkeren en vergunningen-parkeren in het reguleringsgebied in Zevenaar.
- Het zo nodig actualiseren van de Parkeerverordening Zevenaar 2017.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**265**	**265**	**265**	**265**
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	**265**	265	**265**	**265**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**6.680**	**6.604**	**6.472**	**6.700**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**5**	**74**	**74**	**74**
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	0	69	69	69
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	5	5	5	5
2. Actualisatie bestaand beleid	**27**	**7**	**27**	**7**
Parkeeronderzoek	20	0	20	0
Uitbreiding verkeersregelinstallaties	7	7	7	7
3. Nieuw beleid	**20**	**0**	**0**	**0**
Verkeerskundig onderzoek aansluiting snelfietsroute F12 (Arnhem-Zevenaar) op F18 (Zevenaar-Didam-Doetinchem) en F3 (Zevenaar-Babberich-Elten-Emmerich)	20	0	0	0
Totaal mutaties lasten kadernota	**52**	**81**	**101**	**81**
Totaal lasten na de kadernota	**6.731**	**6.685**	**6.573**	**6.782**
Saldo voor bestemming	**-6.466**	**-6.420**	**-6.308**	**-6.516**
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	**198**	**119**	**33**	**33**

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	198	119	33	33

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	198	119	33	33
Saldo na bestemming	-6.268	-6.302	-6.274	-6.483

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	0	-69	-69	-69

De deelgrondexploitaties de Bem en de Tol zijn voor een groot deel woonrijp gemaakt. Wij verwachten dat deze in 2023/2024 gesloten worden. Hierdoor stijgen de onderhoudskosten vanaf 2025. Voor wegen gaat het om € 69.000, waarvan € 55.000 gestort wordt in de voorziening groot onderhoud wegen en € 14.000 voor de klein onderhoudskosten. Voor openbaar groen gaat het om € 40.000. Tenslotte stijgt de benodigde personele capaciteit van openbare werken met € 121.000. Deze wijzigingen leiden tot een nadelig resultaat van € 230.000.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-5	-5	-5	-5

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Parkeeronderzoek	-20	0	-20	0

Een parkeeronderzoek is een middel om een goed beeld te krijgen (en houden) van de parkeersituatie op straat. Daarbij is het herhalen van zo'n onderzoek van belang om beeld te krijgen van de effecten van bepaalde maatregelen/ontwikkelingen (bijv. digitalisering van vergunningen, herontwikkeling, extra woningbouw etc.). Het geeft een goed inzicht en mogelijkheid tot datagericht werken. Daarnaast komen er

steeds meer meldingen binnen over een "te hoge parkeerdruk in mijn buurt". Om dit soort meldingen beter te kunnen beoordelen én voor inzicht in het effect van de genoemde maatregelen/ontwikkelingen, vragen wij budget aan voor het uitvoeren van een groot parkeeronderzoek door een externe partij. Het laatste parkeeronderzoek stamt uit 2021, een periode waarover nog onduidelijk is wat precies de invloed van de coronapandemie is geweest. Met een nieuw parkeeronderzoek in 2024 wordt inzichtelijk en met data onderbouwd waar de problematiek zit, kan er gedegen gereageerd worden op meldingen, maar krijgen we bijvoorbeeld ook inzicht in het effect van de digitalisering van de parkeervergunningen. Het wordt duidelijk waar de parkeerproblematiek zich wel/niet afspeelt, en of er trends zichtbaar zijn. Dit onderzoek willen wij in 2024 uitvoeren en in 2026 herhalen. De benodigde kosten hiervoor bedragen € 20.000 in 2024 en € 20.000 in 2026.

Uitbreiding verkeersregelinstallaties	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**

In 2023 wordt een verkeersregelinstallatie geplaatst bij de kruising 7Poort/Mega. Dit leidt vanaf 2024 tot een stijging van de onderhouds- en elektriciteitskosten van € 7.000.

3. Nieuw beleid				
Verkeerskundig onderzoek aansluiting snelfietsroute F12 (Arnhem-Zevenaar) op F18 (Zevenaar-Didam-Doetinchem) en F3 (Zevenaar-Babberich-Elten-Emmerich)	**-20**	**0**	**0**	**0**

De gemeente Zevenaar heeft de ambitie om samen met de partners Stadt Emmerich am Rhein, gemeente Montferland, gemeente Doetinchem, 8rhk ambassadeurs (Regio Achterhoek) en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een dekkend netwerk van snelle fietsverbindingen in de grensregio te realiseren. Het project "verkeerskundig onderzoek grensoverschrijdende snelle fietsverbinding Zevenaar-Doetinchem-Emmerich" stelt zich concreet ten doel een verkeerskundig onderzoek uit te voeren naar de ontwikkeling van een toekomstbestendige snelle fietsroute in de driehoek Doetinchem-Zevenaar-Emmerich. Voor Zevenaar wordt de bijdrage in de kosten geraamd op € 20.000 in 2024.

Totaal mutaties	**-52**	**-81**	**-101**	**-81**

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?
Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

Ontwikkelingen
Lokale Ontwikkel Strategie (LOS)
Wij hebben bestuurlijk commitment uitgesproken voor het opstellen van een Lokale Ontwikkel Strategie (LOS) voor de vijf gemeenten in de Liemers. Dit in het kader van een (Europese) subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijke gebied (LEADER 2023-2027). De LEADER-methode is een bottom-up werkwijze voor regionale ontwikkeling, voor, door en van de burgers zelf. LEADER bestaat al 30 jaar en is traditioneel ingezet voor brede plattelandsontwikkeling. De Lokale Ontwikkel Strategie wordt door de Liemerse Ambassade gebruikt om de subsidie aan te vragen bij de provincie. Voor de uitvoering hiervan (looptijd t/m 2027) dient cofinanciering van gemeenten, maar ook van partijen als het Waterschap tegenover te staan. Met een eenmalige investering kunnen we vijf jaar lang gebruik maken van het LEADER-programma.

Beleidskaders
- Herstelplan sociaaleconomische injectie Zevenaar (2020)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie LEV (2019)
- Economische Agenda Zevenaar (2021)
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Noodherstelfonds ondernemers (2022)
- Energietoeslag ondernemers (2022)

WAT WILLEN WE?

3. Economie

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar	2022-2026
3.1.2 Wij zetten in op het herinrichten en aantrekkelijker maken van de pleinen in het centrum van Zevenaar	2022-2024
3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)	2017-2024
3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder	2021-2024
3.2.3 Wij maken plannen voor de ontwikkeling van 7Poort II	2022-2035
3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt	2023-2025
3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade	2023-2026
3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio	2021-2026
3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit	2022-2026
3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit	2023-2026
3.3.6 Wij zetten in op een toekomstbestendig ondernemersklimaat voor agrariërs	2022-2023

3.1 Realiseren van een aantrekkelijke binnenstad van Zevenaar voor inwoners en bezoekers

3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar 2022-2026

Wij zetten in op het behoud van de leefbaarheid en de economische vitaliteit (als bovenlokaal winkelgebied) van het centrum van Zevenaar. Wij starten samen met centrumondernemers en vastgoedeigenaren met het toekomstbestendig maken van het centrum. Ieder vanuit zijn eigen rol. We zetten in op een eenduidige profilering en het compact maken van het kernwinkelgebied tot een centrumgebied.

We voeren het Actieplan Centrum uit, met als doel het centrum te ontwikkelen tot een compleet, compact en comfortabel winkel-, woon-, werk- en uitgaansgebied. We faciliteren de aanstelling van een centrummanager en professionalisering van de samenwerking tussen ondernemers, vastgoed en gemeente. Daarnaast stellen we met de betrokken partners een marketingstrategie en activiteitenplan op en voeren deze uit. Ook starten we met het opstellen van een plan om het centrum compact te maken: een transformatieplan.

3.1.2 Wij zetten in op het herinrichten en aantrekkelijker maken van de pleinen in het centrum van Zevenaar 2022-2024

We voeren de volgende projecten uit:

- Herinrichting van het Raadhuisplein in Zevenaar

In het najaar van 2022 starten we met de uitvoering van de herinrichting van het Raadhuisplein. Oplevering is voorzien in 2023. Dit plein behoudt de functie van evenemententerrein en krijgt een sfeervolle en functionele inrichting. Het ontwerp is in samenspraak met omwonenden en ondernemers gemaakt.

- Herinrichting van de Markt in Zevenaar

Een opwaardering van de openbare ruimte in het centrum biedt veiligheid, comfort en beleving voor de consument. Dit leidt tot meer bezoekers en uitgaven en dus omzet voor de ondernemers. Deze maatregel moet specifiek meer ruimte voor horecaondernemers bieden. De start van de herinrichting is gepland voor uiterlijk 2024.

- Herinrichting van het Muldershof

In 2022 starten we met het maken van een ontwerp voor het Muldershof, samen met omwonenden en ondernemers. We hebben specifiek aandacht voor de verblijfsfunctie van het plein en het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen in het kader van hittestress en klimaatadaptatie.

3.2 Ruimte bieden voor groei- en ontwikkelkansen voor bedrijven

3.2.1 Wij blijven inzetten op de realisatie van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) 2017-2024

We blijven inzetten op het realiseren van de Fashion Outlet Zevenaar. Deze ontwikkeling levert circa 500 directe arbeidsplaatsen op. We werken aan een positief effect voor de binnenstad. Daarnaast benutten we de FOZ om de regio te promoten. Dit heeft een economische spin-off. Samen met de Regionale Opleidingscentra (ROC's) leidt de FOZ haar personeel op.

3.2.2 Wij zetten in op het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein Tatelaar/Hengelder 2021-2024

Om de economische structuur en de positie van Zevenaar te versterken investeren we in toekomstbestendige werklocaties, waar duurzaamheid en mobiliteit onderdeel van uitmaken. Om Hengelder en Tatelaar toekomstbestendig te maken, is onderzocht wat de actuele knelpunten zijn. Alternatieve invullingen worden hierbij ook afgewogen. Denk aan de mogelijkheid van transformatie naar een woongebied.
Samen met ondernemersvereniging Lindus voeren we gesprekken met ondernemers. De inzet is gericht op het vergroten van de organisatiegraad en het opstellen en uitvoeren van maatregelen. Voor de uitvoering van de maatregelen dienen we een subsidieaanvraag bij de provincie in.

3.2.3 Wij maken plannen voor de ontwikkeling van 7Poort II 2022-2035

We realiseren uitgeefbare bedrijfskavels ten behoeve van de werkgelegenheid. Hiermee faciliteren we ook de behoefte vanuit lokale ondernemers en voorzien wij in uitbreidingsruimte voor bedrijven. We zetten in op een toekomstbestendig en duurzaam bedrijventerrein. We starten met de planuitwerking van Business Park 7PoortII. Om ook het bedrijfsleven de kans te geven groener te worden, zetten we in op een waterstoftankstation in de gemeente. Bij voorkeur op Business Park 7PoortII. Dit nemen we mee in de planuitwerking. We richten een projectorganisatie in, maken ontwerpen, stemmen af en voeren de benodigde onderzoeken uit. Na de planuitwerking wordt een grondexploitatie vastgesteld. Naar verwachting komt de grondexploitatie een jaar na de start van de planuitwerking voor besluitvorming ter tafel.

3.3 Bevorderen van een beter ondernemingsklimaat

3.3.1 Wij stimuleren partners om in te zetten op meer balans op de krappe arbeidsmarkt 2023-2025

De arbeidsmarkt is uit balans. Er zijn voldoende vacatures, met name in de horeca, zorg, techniek en ICT. Geschikte en beschikbare werknemers zijn lastig te vinden. Vanuit onze rol als gemeente gaan wij in gesprek met partners zoals de Liemerse Ambassade, Groene Metropoolregio, ondernemersverenigingen, onderwijs- en andere kennisinstellingen, Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) en het werkgeversservicepunt (WSP).

We stimuleren om personeel op te leiden, om te scholen en/of om geschikte opleidingen en werkervaringsplaatsen (stages) aan te bieden en inzet van arbeidsmigranten te faciliteren. We leggen hierbij de nadruk op techniek- en talentonderwijs en hebben oog voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en inclusief werkgeverschap.

3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade 2023-2026

In 2020 is de Liemerse Ambassade opgericht. De Liemerse Ambassade is het knooppunt in het regionaal economisch netwerk. Deze netwerkorganisatie helpt projectideeën te realiseren van Liemerse inwoners en bedrijven. Dat doen ze door krachten van ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen, overheid en inwoners te verbinden, talenten te ontwikkelen, middelen te verwerven en de resultaten aan het hele land te laten zien. De meerwaarde van deelname is meer samenhang realiseren tussen verschillende gebieden en vergroten van de structurele samenwerking om de economische kracht in de Liemers te versterken. Met name op de arbeidsmarktproblematiek en uitvoering van de Liemers Economische Visie speelt de Liemerse Ambassade een rol.

3.3.3 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Productieve Regio 2021-2026

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Binnen het programma Productieve Regio stimuleren we het ondernemerschap in het MKB en versterken we de arbeidsmarkt door uitvoering van de Human Capital Agenda. Ook richten we ons op doorontwikkeling van de clusters Health & Hightech en Energy en zorgen we voor toekomstbestendige werklocaties. We zorgen er tenslotte voor dat de logistiek in onze regio kan verduurzamen, aangezien dit een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezond economisch klimaat.

3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit 2022-2026

We blijven werken aan de uitvoering van de Economische Agenda Zevenaar. We zetten in op meer werkgelegenheid, meer ruimte voor ondernemerschap en meer samenwerken als partners in business. Vermindering van regeldruk en verbetering van de dienstverlening aan ondernemers door de gemeentelijke organisatie zijn hiervoor belangrijke resultaten. We verbeteren onze dienstverlening onder meer door het inrichten van een speciaal ondernemersloket. Door uitvoering van een tweejaarlijkse ondernemerspeiling meten we het effect van de verbetering. In het kader van ruimte voor ondernemerschap gaan we aan de slag met het toekomstbestendig maken van bedrijventerrein in Lobith en/of Giesbeek, afhankelijk van de organisatiegraad op het terrein. Om de uitvoering van de Economische Agenda te bewaken, stellen we een Economische Monitor op.

3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit 2023-2026

In 2020 zijn we gestart met de uitvoering van de Liemers Economische Visie, samen met de gemeenten Doesburg, Duiven, Montferland en Westervoort. Speerpunten zijn maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en detailhandel. In 2022 ronden we de eerste fase af en stellen we een nieuw uitvoeringsprogramma 2023-2026 op. Deze voeren we samen met de Liemerse gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen binnen de Liemerse Ambassade uit.

3.3.6 Wij zetten in op een toekomstbestendig ondernemersklimaat voor agrariërs 2022-2023

We werken mee aan het opstellen van een landbouwvisie, waarvan de coördinatie bij de Liemerse Ambassade ligt. Uit deze visie blijkt wat agrariërs nodig hebben in de Liemers om toekomstbestendig te kunnen boeren. Multifunctioneel ruimtegebruik, ruimte voor nevenfuncties, lokale producten (korte ketens), belangenafweging en regelgeving bij duurzame energiebronnen en duurzame bedrijfsvoering kan in deze visie een plek krijgen. Vervolgens worden deze vertaald in onze ruimtelijke plannen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Functiemenging (%)					
	2021	53,40	46,60	47,00	46,00
Toelichting	We zien een dalende trend: vanaf 2020 neemt de FMI ten nadele van het aantal banen af. In 2021 is de FMI 46,6%. Dit kan verklaard worden uit de toename van het aantal woningen en de daling van de beroepsbevolking, mede als gevolg van de vergrijzing. Deze trend is ook zichtbaar in Nederland. In 2022 kennen we een sterke stijging van de werkgelegenheid.				
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2021	154,00	139,80	144,30	150,00
Toelichting	We zetten in op een groei van aantal ondernemers en werkgelegenheid.				

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	2.173	1.826	492	492
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	2.173	1.826	492	492
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	2.668	2.284	987	973
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	5	5	5	5
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	5	5	5	5
3. Nieuw beleid	110	55	55	55
Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie	110	55	55	55
Totaal mutaties lasten kadernota	115	60	60	60
Totaal lasten na de kadernota	2.783	2.344	1.047	1.033
Saldo voor bestemming	-610	-517	-555	-540
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	15	0	17	17
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	15	0	17	17
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
Onttrekkingen kadernota				

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**0**	0	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**15**	**0**	**17**	**17**
Saldo na bestemming	**-595**	**-517**	**-538**	**-524**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

3. Nieuw beleid				
Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie	**-110**	**-55**	**-55**	**-55**

In het kader van een (Europese) subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijke gebied (LEADER 2023-2027) is bestuurlijk commitment uitgesproken om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een Lokale Ontwikkelstrategie voor de vijf gemeenten in de Liemers. Het bedrag aan cofinanciering dat hier tegenover moet staan voor de gemeente Zevenaar bedraagt eenmalig € 274.500. Dit is voor de duur van vijf jaar jaarlijks € 55.000 waarbij opgemerkt wordt dat op z'n vroegst eind 2023 gestart kan worden met de uitvoering. Om die reden is het bedrag dat voor 2023 nodig is in 2024 geraamd is.

Totaal mutaties	**-115**	**-60**	**-60**	**-60**

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?
We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

Ontwikkelingen
Onderwijshuisvesting
We houden bij de spreiding en inrichting van onderwijslocaties rekening met een evenredige spreiding over de hele gemeente Zevenaar. We geven aandacht aan de verkeersveiligheid van de directe omgeving van scholen indien nodig. Dit betekent dat we bij de voorbereiding van locatie Vestersbos rekening moeten houden met extra kosten voor het inrichten van de openbare ruimte en verkeersmaatregelen.
In het integraal huisvestingsplan (IHP) 2024-2044 nemen we de uitvoeringsplannen voor toekomstige huisvesting op, waaronder duurzaamheid.
In samenwerking met de GRHVOL en het Liemerscollege/Quadraam werken we aan een plan voor toekomstige huisvesting van het voortgezet onderwijs.

Schoolmaatschappelijk werk
Vanaf 2022 financieren we vanuit tijdelijke rijksmiddelen (NPO Coronamiddelen) het schoolmaatschappelijk werk op de basisscholen en het voortgezet onderwijs (Liemers College). De schoolmaatschappelijk werker geeft laagdrempelig advies aan ouders en leerlingen bij psychosociale problemen in de thuissituatie. Uit de beschikbare cijfers blijkt dat ouders en leerlingen meestal na een paar gesprekken weer verder kunnen. Soms heeft een leerling baat bij verwijzing naar een algemene voorziening. Denkt u bijvoorbeeld aan het jongerenwerk. Het kan ook zijn dat er meer aan de hand is en wordt contact gelegd met Sociaal Raadslieden of met het team van jeugdconsulenten van de gemeente. We willen het schoolmaatschappelijk werk voor 2024 en verder voortzetten en daarom leggen we een voorstel voor bij de kadernota 2024-2027 om incidenteel middelen voor 2024 en 2025 beschikbaar te stellen. Wij zien het structureel belang van de brugfunctie op school, in welke vorm dit vanaf 2026 hangt af van de uitwerking van de beleidsvisie sociaal domein die geactualiseerd gaat worden. Het schoolmaatschappelijk werk past binnen het coalitieakkoord 2022-2025. Het werkt preventief en helpt inwoners de weg naar hulpverlening als dat nodig is. Het voorstel wordt voorgelegd bij programma 6 Sociaal Domein.

Beleidskaders
- Beleidsplan onderwijskansen 2020-2023
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019 (2019)
- Verordening leerlingenvervoer Zevenaar 2018

- Subsidieregeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (2023)
- Visie- en werkdocument 'de verbinding van onderwijs en jeugd in de Liemers 2019-2023

WAT WILLEN WE?

4. Onderwijs

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal HuisvestingsPlan (IHP)	2023-2024
4.1.2 Wij onderzoeken de invulling van de locatie Vestersbos 4	2022-2022

4.1 Voorzien in gezonde en duurzame leer- en ontwikkelomgeving voor kinderen

4.1.1 Wij vernieuwen het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) 2023-2024

We stellen samen met het onderwijs een nieuw Integraal Huisvestings Plan (IHP) 2024-2044 op. Hierbij gaan we onder meer uit van een goede spreiding van de schoollocaties, zo dicht mogelijk bij waar kinderen wonen. Het uitgangspunt bij (nieuwe) verzoeken voor onderwijshuisvesting is dat wij eerst nadrukkelijk kijken naar leegstaande lokalen en gebouwen en hoe deze weer geschikt te maken zijn voor moderne en adequate onderwijshuisvesting, voordat we over gaan tot (vervangende) nieuwbouw of uitbreiding. Tevens onderzoeken we manieren om verduurzaming van schoolgebouwen te stimuleren en verwerken de uitkomsten in het nieuwe IHP. Daarnaast hebben we aandacht voor groene en uitdagende buitenruimten en goede ventilatie van schoolgebouwen.

4.1.2 Wij onderzoeken de invulling van de locatie Vestersbos 4 2022-2022

Goede onderwijshuisvesting is een gemeentelijke kerntaak. Wij maken altijd een zorgvuldige belangenafweging bij een locatiekeuze. Het lopende onderzoek naar mogelijkheden voor onderwijshuisvesting op Vestersbos ronden wij in samenspraak met de schoolbesturen af. Tegelijkertijd laten wij voor Vestersbos de mogelijkheden voor woningbouw op deze locatie nog eens onderzoeken en op haalbaarheid toetsen door een onafhankelijk bureau. We gebruiken hiervoor zoveel mogelijk de bestaande onderzoeken die geactualiseerd kunnen worden. Wij adviseren hierover aan de gemeenteraad om zo tot een afgewogen keuze te komen tussen woningbouw of onderwijshuisvesting.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)					
	2021	2,70	1,40	1,30	1,30
Toelichting	Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jeugdige (5 tot 16 jaar) of een kwalificatieplichtige jeugdige (16 en 17 jaar) niet op een school staat ingeschreven. De cijfers voor Zevenaar wijken positief aan van het Gelders gemiddelde. We zetten sterk in op preventie en het vroegtijdig melden van verzuim. Daarmee kunnen tijdig interventies				

plaatsvinden om langdurige uitval te voorkomen. In de zomerperiode wordt nauwkeurig gemonitord of leerlingen die worden uitgeschreven bij een school, op een nieuwe school weer staan ingeschreven. Dit geldt met name bij de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, en van voortgezet onderwijs naar een vervolgopleiding. Monitoring zorgt ervoor dat jeugdigen sneller in beeld komen, en daarmee kan voorkomen worden dat ze helemaal niet meer naar school gaan.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

	2021	18,00	35,00	32,00	20,00

Toelichting Van relatief verzuim is sprake als een leerplichtige jeugdige gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimt.

Na een tijdelijke dip als gevolg van de corona lockdowns, zien we de stijgende lijn in relatief verzuim die eerder al zichtbaar was, weer verder doorzetten. De stijging in het aantal verzuimmeldingen is onder meer het gevolg van de inzet op preventie en het vroegtijdig melden van verzuim door scholen. Door op tijd verzuim te melden, kunnen ook tijdig passende interventies worden ingezet. Daarmee wordt langdurige uitval in veel gevallen voorkomen.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

	2021	1,70	1,80	1,70	1,70

Toelichting Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tussen de 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie die langer dan een maand geen onderwijs volgen of niet staan ingeschreven op een school.

Het percentage voortijdig schoolverlaters is in Zevenaar iets gestegen. Personeelstekorten in sectoren waar veel MBO-studenten werken kunnen ervoor zorgen dat jeugdigen stoppen met school om aan het werk te gaan. Ook de na-effecten van de coronamaatregelen spelen een rol. Te denken valt aan een 'verkeerde' opleidingskeuze doordat er geen open dagen plaats vonden, maar ook de gevolgen van thuisonderwijs of mentale problemen die door de coronamaatregelen zijn ontstaan. In samenwerking met de scholen en onderwijsinstellingen werkt het RBL aan een aanpak voortijdig schoolverlaters, met als doel dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.	1.040

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	1.026	1.022	1.022	1.022

Mutaties baten kadernota

Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	**1.026**	1.022	**1.022**	**1.022**

LASTEN

Lasten tot de kadernota	**5.753**	**5.865**	**6.017**	**6.017**

Mutaties lasten kadernota

1. Autonome ontwikkelingen	**193**	**150**	**169**	**279**
Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	72	48	67	175
Bijdrage Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	32	33	34	35
Bijdrage MGR - module RBL (leerplicht)	69	69	69	69
Uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair Sterrenschool	20	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**0**	**0**	**-50**	**-100**
Subsidie NME Kunstwerk!	0	0	-50	-100
3. Nieuw beleid	**0**	**0**	**63**	**63**
Onderwijshuisvesting	0	0	63	63
Totaal mutaties lasten kadernota	**193**	**150**	**182**	**242**
Totaal lasten na de kadernota	**5.946**	**6.015**	**6.199**	**6.259**
Saldo voor bestemming	**-4.920**	**-4.993**	**-5.177**	**-5.237**

Mutaties reserves

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	**193**	**193**	**193**	**193**

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**193**	193	**193**	**193**

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	**0**	**0**	**0**	**0**

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**0**	0	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**193**	**193**	**193**	**193**
Saldo na bestemming	**-4.727**	**-4.800**	**-4.984**	**-5.044**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	**-72**	**-48**	**-67**	**-175**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2024-2027 van de BVO DRAN. De bijdrage stijgt in 2024 voornamelijk door de doorwerking van de hogere indexering van de vervoerskosten van 2% naar 13,7% (NEA-index) in 2023.
In 2027 wordt het nieuwe jaar aan de begroting toegevoegd. De kosten stijgen ten opzichte van 2026 vanwege de reguliere jaarlijkse groei (3%) en de indexering (2%). Daarnaast worden de kosten voor zero emissie die tot medio 2026 waren verlaagd naar 7,5% vanaf 2027 weer begroot op 15%.

Bijdrage Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	**-32**	**-33**	**-34**	**-35**

De bijdrage aan de GRHVOL voor 2024 is aangepast. Hierbij is uitgegaan van de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling. De totale bijdrage voor Zevenaar aan de GRHVOL is in 2024 afgerond € 69.000 lager als de bijdrage in 2023 met name door lagere kapitaallasten (waarvan de fasering is verwerkt in de 1e VGR 2023). In de jaren 2025 t/m 2027 neemt de jaarlijkse bijdrage toe tot het niveau van 2023 waarbij rekening is gehouden met de investering in nieuwbouw/uitbreiding, voor een bedrag van € 3.500.000, van een bestaande locatie in Zevenaar.

Bijdrage MGR - module RBL (leerplicht)	**-69**	**-69**	**-69**	**-69**

De bijdrage voor 2024 e.v. jaren is gebaseerd op de meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling voor de module RBL (leerplicht). De hogere bijdrage is veroorzaakt door uitbreiding van de formatie als gevolg van de nieuwe formatierichtlijn voor uitvoering van de leerplichttaken. Daarnaast is rekening gehouden met de inflatie en loonkostenstijgingen van de gewijzigde begroting 2023 en verwachte stijging voor 2024. Dit leidt tot een nadeel van € 69.000.

Uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair Sterrenschool	**-20**	**0**	**0**	**0**

In verband met de groei van het aantal leerlingen van de Sterrenschool is een aanvraag ontvangen voor de uitbreiding van het onderwijsleerpakket en meubilair van de Sterrenschool voor één groep. Het college kan deze aanvraag toekennen nadat de middelen door de raad beschikbaar zijn gesteld (november 2023).

2. Actualisatie bestaand beleid				
Subsidie NME Kunstwerk!	**0**	**0**	**50**	**100**

In het kader van de overname van de NME activiteiten aan Kunstwerk! is voor de duur van vier jaar financiële

zekerheid geboden. Deze periode eindigt aan het einde van schooljaar 2025-2026, dus per 1 juli 2026. De einddatum was nog niet financieel verwerkt.

3. Nieuw beleid				
Onderwijshuisvesting	**0**	**0**	**-63**	**-63**

Om de ontwikkeling van twee locaties basisscholen, IKC's en een gymzaal te realiseren zijn aanvullende middelen nodig. In een eerste voorlopige indicatie gaan we uit van tekort van € 2,5 miljoen. Dit leidt tot een stijging va de afschrijvingslasten van € 63.000.

Totaal mutaties	**-193**	**-150**	**-182**	**-242**

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?
Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

Ontwikkelingen
Stedenbanden
De stedenband met de Duitse gemeente Weilburg blijft bestaan en het Zevenaar comité voor het stedencontact blijft een faciliterende rol vervullen als er zich uit het maatschappelijk middenveld initiatieven aandienen t.b.v. deze stedenband. De stedenband met de Hongaarse gemeente Mátészalka wordt beëindigd. Hiertoe zal overleg met deze gemeente plaatsvinden om dit op een goede manier te doen.

Sport en bewegen
- Met de nieuwe Brede SPUK regeling worden de uitkeringen van het Rijk voor het Lokale Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) anders uitgekeerd. Ook wordt op deze manier de verbinding gelegd met een aantal gezondheidsprogramma's die voorheen onderdeel waren van IZA, WOZO of het GALA. De middelen zijn in één keer voor de periode 2023 t/m 2026 aangevraagd. We gaan aan de slag met het vereiste plan van aanpak om te kijken hoe we deze middelen het beste kunnen besteden.
- De mogelijke herontwikkeling van Sportpark Hengelder wordt nog steeds nader onderzocht. Er is een professionaliseringsslag gedaan in de organisatie (stuurgroep/werkgroepen) en momenteel voert een onderzoeksbureau een nadere studie uit. Deze studie zal als resultaat hebben dat er verschillende inrichtingsscenario's duidelijk worden waarin georganiseerde en ongeorganiseerde sport worden gecombineerd. Op basis hiervan kunnen de initiatiefnemers een vervolg geven aan hun verzoek tot financiële ondersteuning bij de raad.

Het waterverhaal
Zevenaar gaat in Liemers verband verder met het ontwikkelen van het verhaal van beheersing van en leven met het water, o.a. over de Waterkraan van Nederland. Ook in de Groene Metropoolregio en de IJsselvallei gaan steeds meer stemmen op om 'het derde waterverhaal' (het verhaal van de grote rivieren/Rijndelta) van Nederland te gaan vertellen. Interessante materie vanuit historisch perspectief, maar ook actueel en zeker naar de toekomst toe relevant. De komende jaren zal Zevenaar hierin een rol gaan spelen. Hoe dit eruit gaat zien, weten we nu nog niet precies. Vervolgens is een van de mogelijke uitingen van ons waterverhaal een Rijnobservatorium. Dit is een werktitel en momenteel zijn binnen Zevenaar/de Liemers nut, noodzaak, vorm en inhoud nog onderwerp van onderzoek. Wellicht dat een potentieel Rijnobservatorium ook een regionale ontwikkeling gaat worden. Later komen wij over beide onderwerpen nog bij u terug.

Beleidskaders
- Beleidsnota Sport 2021-2028
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2012-2030
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)

- Beleidskader vrijetijdseconomie 2030 (2019)
- Notitie kunstbezit
- Archeologie in de gemeente Zevenaar, actualisatie van de archeologische waarden en verwachtingskaart, definitief concept 20210610
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Beheerplan openbaar groen (2022)
- Beheerplan speelvoorzieningen (2022)

WAT WILLEN WE?

5. Sport, cultuur en recreatie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname	2022-2026
5.2.2 Wij promoten het sportaanbod	2023-2026
5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig	2023-2026
5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders	2023-2026
5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten	2023-2026
5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan	2023e.v.
5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een Parapluplan Archeologie Zevenaar vast	2023e.v.
5.3.3 Wij stellen een Individueel Management Plan De Neder-Germaanse Limes, Herwen-De Bijland op en geven hier uitvoering aan	2022e.v.
5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek	2022-2026
5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar	2022-2026
5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit	2022-2030
5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio	2022-2026
5.5.1 Wij zetten in op verduurzaming van dorpshuizen	2023-2026
5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte	2022-2032
5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit	2023-2026
5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit	2023-2026
5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten	2023-2026
5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte	2023-2026
5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken	2023-2025
5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte	2023-2026

5.1 Werken aan een doelmatiger subsidiebeleid

5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken 2023-2026

Wij gaan subsidie gerichter inzetten om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken en sturen daarmee als gemeente op de gewenste maatschappelijke effecten. Daarnaast verbeteren we de vindbaarheid en rechtmatigheid van onze subsidies. Vanaf 2023 herzien wij daartoe stapsgewijs onze subsidiesystematiek als beleidsontwikkeling daar aanleiding toe geeft. Wij streven er naar dit proces in 2026 af te ronden. Met ingang van 2023 herzien wij de bezuinigingstaakstelling voor culturele festivals.

5.2 Stimuleren van sport- en beweegdeelname voor verschillende doelgroepen

5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname 2022-2026

We voeren de onderdelen van de Beleidsnota Sport en Bewegen 2021-2028 uit. We stimuleren senioren en kwetsbare groepen om meer te bewegen en hun leefstijl gezonder te maken. Daarvoor zetten we onder meer de combinatiefunctionarissen in, middels de opdrachtverlening aan Ataro. We richten ons speciaal op die groep waarbij voldoende bewegen kan voorkomen dat zij intensievere zorg en ondersteuning nodig hebben in de toekomst.
Ook stimuleren we de ontwikkeling en deelname aan programma's die gericht zijn op een gezonde leefstijl. Hiervoor werken wij samen met zorgverleners, sport- en beweegaanbieders, dorps- en buurthuizen, verzorgingshuizen en belangenorganisaties. Tevens continueren we de inzet van de Gelrepas en de samenwerking met Stichting Leergeld De Liemers om financiële drempels om te gaan sporten zoveel mogelijk weg te nemen.

5.2.2 Wij promoten het sportaanbod 2023-2026

We leggen verbindingen tussen scholen en sportverenigingen en zorgen dat kinderen kennismaken met het lokaal sport- en beweegaanbod. Hier zetten we onder andere onze combinatiefunctionarissen voor in, middels de opdrachtverlening aan Ataro. Ook faciliteren we sportverenigingen bij het zichtbaar maken en promoten van kennismakingsactiviteiten voor kinderen.

5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig 2023-2026

Het initiatief van de verenigingen op Hengelder voor de vernieuwing van het sportpark ondersteunen wij. Wij faciliteren daartoe onder voorwaarden de procesbegeleiding op basis van nader te maken afspraken, zodat zij hun plannen verder kunnen uitwerken. In samenspraak met de verenigingen voeren wij tevens een locatieonderzoek uit waarbij wij meerdere opties voor een toekomstige plek voor de sportactiviteiten beoordelen.

5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders 2023-2026

Sportverenigingen en sportaanbieders faciliteren wij bij vraagstukken rondom ontwikkelingen in de samenleving. De Rijksoverheid heeft gemeenten gevraagd een eigen lokaal sportakkoord op te stellen. Hierin stemmen lokale sportaanbieders, onderwijs- en zorginstellingen en de gemeente met elkaar af hoe er meer mensen een leven lang kunnen genieten van sport en bewegen. Wij geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde lokale sportakkoord.

5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten 2023-2026

We blijven Uniek Sporten ondersteunen. Wij onderzoeken of wij via ons subsidiebeleid en door verdere samenwerking met verenigingen, zorgaanbieders en het onderwijs, aangepast en inclusief sporten verder kunnen stimuleren.

5.3 Stimuleren van het behoud van cultureel erfgoed en een goed aanbod van culturele voorzieningen

5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan 2023-e.v.

Bij het opstellen van een Beleidsnotitie Erfgoed betrekken wij actief onze inwoners, ondernemers en instellingen. Het doel van deze beleidsnotitie is behoud van het cultuurhistorisch erfgoed. In de notitie nemen wij een harmonisatie met het Gelders Eiland mee (inventariseren en aanwijzen van monumenten), we wijzen mogelijk Post'65 monumentale objecten aan, zetten in op het verduurzamen en herbestemmen van monumentaal erfgoed en we bepalen hoe we het erfgoed vermarkten.

5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een Parapluplan Archeologie Zevenaar vast 2023-e.v.

In 2022 hebben wij een herziene archeologische beleidskaart opgesteld. Deze kaart vervangt de verouderde kaarten van de voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden. De conceptkaart is ter consultatie voorgelegd aan inwoners en ondernemers in Zevenaar. De reacties nemen we mee in het bestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland. Voor het noordelijke deel van de gemeente en de kernen van het Gelders Eiland stellen we een parapluplan (omgevingsplan) Archeologie op.
De beleidskaart Archeologie Zevenaar is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

5.3.3 Wij stellen een Individueel Management Plan De Neder-Germaanse Limes, Herwen-De Bijland op en geven hier uitvoering aan 2022-e.v.

In 2022 stellen wij het Individueel Management Plan (IMP) vast. Het opstellen van een IMP vloeit voort uit de werelderfgoedstatus van de Neder-Germaanse Limes. Het doel van het managementplan is het beschermen, behouden en duurzaam onderhouden van de site. Ambities met betrekking tot onder andere educatie, publieksbereik, vrijetijdseconomie en de vindplaats Herwen-Hemeling zijn onderdeel van het plan.

Op basis van het IMP voeren we elk jaar een Werelderfgoedgesprek met de Nederlandse Limes Samenwerking en de provincie, gecombineerd met een schouw. Tijdens dit gesprek wordt de stand van zaken en realisatie van de ambities en doelen van het plan besproken.

5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek 2022-2026

Wij stimuleren activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek, zowel van gebruikers als van derden. Het doel is een bruisende ontmoetingsplek met een collectief programma voor Zevenaar en de Liemers. We zetten in op een financieel zo gezond mogelijke exploitatie, waarbij we rekening houden met de valse start in de coronaperiode. Voor het beheer onderzoeken we nieuwe mogelijkheden.

5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar 2022-2026

Met prestatieafspraken geven wij richting aan de rol die Kunstwerk! speelt bij het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Wij hebben bijzondere aandacht voor activiteiten die bijdragen aan preventie en participatie. Ook stellen wij Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar in staat zich te blijven ontwikkelen.

5.4 Optimaliseren van het aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen

5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit 2022-2030

Het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 vormt de basis van onze ambities, doelstellingen, resultaten en dus werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme. Door in te zetten op vrijetijdseconomie willen wij een bijdrage leveren aan het aantrekkelijker maken van de gemeente Zevenaar als woon- en vestigingslocatie en meer werkgelegenheid in de sector. Om dit te bereiken, hebben wij doelstellingen geformuleerd. We willen meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding, een toename van bestedingen door toeristen en recreanten en een groei van het aantal overnachtingen. Ook willen we meer tevredenheid over het ondernemersklimaat voor toeristisch-recreatieve ondernemers en een toename van het aantal dagtoeristen.
Daarnaast vinden wij het van groot belang dat we goed omgaan met onze recreatiegebieden. Om deze reden zijn we tegen nieuwe plannen voor zonneparken in deze gebieden.

De resultaten behalen wij binnen de volgende taakvelden:

1. Toeristische infrastructuur (paden, (kunst-)routes, bewegwijzering): bijvoorbeeld het bereikbaar maken van onze recreatie- en belevingsgebieden, zoals de Rijnstrangen.
2. Ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie: bijvoorbeeld het zichtbaar maken van cultuurhistorie, evenementenbeleid, accommodatiebeleid en thematische routes.
3. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap: bijvoorbeeld het oprichten van een Toeristisch Platform voor de Liemers en het ondersteunen van ondernemers met goede toeristisch-recreatieve plannen.
4. Marketing, informeren & inspireren: goed en toekomstgericht gastheerschap, zowel op Zevenaars als Liemers niveau, promoot ons gebied voor zowel eigen inwoners als bezoekers van buiten de regio.

Wij monitoren het beleidskader vrijetijdseconomie in 2023. Jaarlijks stellen wij een uitvoeringsagenda op, waarin activiteiten op de bovenstaande taakvelden worden uitgevoerd.

5.4.2 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Ontspannen Regio 2022-2026

Wij nemen deel aan regionale samenwerking om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Binnen het programma Ontspannen Regio van de Groene Metropoolregio werken we aan een goede balans tussen groei in verstedelijking, mobiliteit en economie, leefbaarheid, duurzaamheid en levendigheid. Als Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zetten we in op een vitale sector voor recreatie en toerisme. Ook werken we aan complete voorzieningennetwerken in centra (project Bruisende Binnensteden Krachtige Kernen) en versterken we onze waardevolle natuur, landschap, cultureel erfgoed en culturele infrastructuur.

5.5 Verbeteren van de leefbaarheid van de gemeente, in stad, dorp, wijk of straat

5.5.1 Wij zetten in op verduurzaming van dorpshuizen 2023-2026

De energielasten van de dorpshuizen willen we structureel naar beneden brengen.
Voor dorpshuizen in eigendom van stichtingen onderzoeken wij in 2023 welke geschikte verduurzamingsmaatregelen wij toe kunnen passen. De verduurzamingsplanning van ons eigen vastgoed is opgenomen in het Integraal Accommodatie Plan (IAP). Met het herijken van het IAP bekijken we of er ten aanzien van verduurzaming aanpassingen nodig zijn (zie ook 0.4.10 en 7.2.2).

5.6 Bevorderen van de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte

5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte 2022-2032

We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk, schoon en van goede kwaliteit is. De gewenste kwaliteit willen we in een plan vastleggen. Dit geldt voor alle onderdelen van de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld groen, wegen en openbare verlichting. Dit plan noemen we het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR). Het plan geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan.
De uitgangspunten in het plan:

- De basis voor een goed beheer is op orde en achterstanden lopen we in.
- Het beheer draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit.
- De openbare ruimte is klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend.
- Het beheer is duurzaam en circulair.
- We betrekken inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte.

Het IBOR vormt de basis voor de verdere uitwerking in beheerplannen per onderdeel.

5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit 2023-2026

We willen meer soorten planten en dieren in onze gemeente. We moedigen inwoners aan om hier in hun eigen tuin aandacht aan te besteden. Als gemeente geven we het goede voorbeeld bij de keuze van ons

plantmateriaal. Dit moet aantrekkelijk zijn voor vogels en insecten. We plaatsen voorzieningen voor dieren zoals nestkasten en zetten verder volledig in op ecologisch berm- en oeverbeheer. We gaan meer gefaseerd maaien. Waar mogelijk passen we sinusbeheer toe, een speciale manier van gefaseerd maaien. We maaien minder, maar vaker een deel van de bermen.

5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit 2023-2026

Voor elke nieuw geboren inwoner planten we een boom. Dit zijn er jaarlijks zo'n 400. Vierhonderd bomen per jaar vergen veel ruimte, die kunnen niet zomaar even geplant worden. Wij onderzoeken hoe we dit kunnen realiseren. Ook kappen we zo min mogelijk bomen. Als we toch een boom kappen, planten we een nieuwe terug. Bij het maken van herinrichtingsplannen kijken we of we extra bomen in het plan kunnen opnemen. We kiezen waar mogelijk boomsoorten die van nature in de gemeente voorkomen.

5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten 2023-2026

Planten die van nature niet in Nederland voorkomen en schadelijk zijn voor de natuur, mens of dier, bestrijden we. Een voorbeeld is de Japanse Duizendknoop. Wij doen dit door voorlichting aan inwoners te bieden als deze planten zich op privégrond bevinden. Als de planten in de openbare ruimte staan, gaat de gemeente deze intensief (laten) bestrijden.

5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte 2023-2026

Inwoners, woningcorporaties, verenigingen en andere partners dagen we uit om samen met de gemeente iets moois te maken van de openbare ruimte. Nieuwe ideeën voor de openbare ruimte ondersteunen wij waar mogelijk. Binnen het IBOR-plan wordt ook aandacht besteed aan de participatie met de samenleving. Dit maakt weer onderdeel uit van het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid.

Dit onderwerp staat op de raadsagenda. Binnen dit resultaat beschrijven we de reeds gemaakte voorbereidingen inzake, dan wel ons voornemen tot uitvoering. Dit onder voorbehoud van de uitkomsten van de behandeling van dit onderwerp door de raad.

5.6.6 Wij verbeteren speel- en ontmoetingsplekken 2023-2025

Wij onderzoeken de behoefte en gewenste spreiding voor speel- en ontmoetingsplekken voor jong en oud. We leggen hierbij ook een relatie met de aanpak van overlast door jongeren. In een nog op te stellen Nota Speelplekken brengen wij de fysieke speel- en ontmoetingslocaties in kaart. We kijken daarbij in ieder geval naar een goede verdeling tussen en binnen de kernen, de (natuurlijke) inrichting van de speel- of ontmoetingsplek en of iedereen (ook kinderen met een beperking) hier kan spelen of verblijven. In iedere inspectieronde van de speelplekken toetsen we standaard op die uitgangspunten. In het kader van de herinrichting Angerlo gaan we een speelplek inrichten met deze uitgangspunten. Dit kan als voorbeeld dienen voor de nog op te stellen Nota Speelplekken.

5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte 2023-2026

Het is belangrijk dat iedereen van de openbare ruimte gebruik kan maken en dat deze voor iedereen (ook voor mensen met een beperking) toegankelijk is. Bij de reguliere schouwen van de openbare ruimte wordt toegankelijkheid een vast onderdeel. In nieuwe projecten besteden wij standaard aandacht aan de toegankelijkheid.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Niet sporters (%)					
	2020	49,40	53,60		

Toelichting Ondanks onze inspanningen samen met de sportaanbieders om de sportverenigingen nog beter onder de aandacht te brengen van onze inwoners is het aantal niet wekelijkse sporters de toegenomen. De coronapandemie heeft hier invloed op gehad wat nog steeds doorwerkt. Ook ontwikkelingen zoals de energiecrisis en de hoge inflatie kunnen ertoe hebben geleid dat mensen stoppen met sporten.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Vennootschap		
Leisurelands B.V.	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.	0
Ataro B.V.	Ataro B.V. heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.	2.597

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**1.406**	**1.406**	**1.399**	**1.399**
Mutaties baten kadernota				
3. Nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**
Beregeningsinstallatie sportterreinen	5	0	0	0
Totaal mutaties baten kadernota	**5**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de kadernota	**1.411**	1.406	**1.399**	**1.399**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**11.461**	**11.224**	**10.995**	**11.044**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**27**	**188**	**188**	**188**
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	0	161	161	161
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	2	2	2	2

Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	25	25	25	25
2. Actualisatie bestaand beleid	**7**	**0**	**0**	**0**
Onderhoud rijksmonument Schipperspoort Lobith	7	0	0	0
3. Nieuw beleid	**61**	**-4**	**11**	**11**
Beregeningsinstallatie sportterreinen	28	-12	-12	-12
Gemeentelijke bijdrage vier molens	8	8	8	8
Hondenterreinen en afvalbakken	0	0	15	15
Subsidie Kinderboerderij Pannerden	25	0	0	0
Totaal mutaties lasten kadernota	**95**	**183**	**199**	**199**
Totaal lasten na de kadernota	**11.556**	**11.407**	**11.194**	**11.242**
Saldo voor bestemming	**-10.145**	**-10.001**	**-9.795**	**-9.844**
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	**567**	**437**	**237**	**237**
Onttrekkingen kadernota				
Beregeningsinstallatie sportterreinen	0	20	20	20
Totaal onttrekkingen kadernota	**0**	**20**	**20**	**20**
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**567**	458	**258**	**258**
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**0**	0	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**567**	**458**	**258**	**258**
Saldo na bestemming	**-9.577**	**-9.543**	**-9.538**	**-9.586**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	**0**	**-161**	**-161**	**-161**

De deelgrondexploitaties de Bem en de Tol zijn voor een groot deel woonrijp gemaakt. Wij verwachten dat deze in 2023/2024 gesloten worden. Hierdoor stijgen de onderhoudskosten vanaf 2025. Voor wegen gaat het om € 69.000, waarvan € 55.000 gestort wordt in de voorziening groot onderhoud wegen en € 14.000 voor de klein onderhoudskosten. Voor openbaar groen gaat het om € 40.000. Tenslotte stijgt de benodigde personele capaciteit van openbare werken met € 121.000. Deze wijzigingen leiden tot een nadelig resultaat van € 230.000.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

De bijdrage aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) wordt voor Zevenaar verhoogd met € 25.000. Betreft naast loon- en prijsontwikkeling een uitbreiding van personeel voor het archief.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Onderhoud rijksmonument Schipperspoort Lobith	**-7**	**0**	**0**	**0**

De Schipperspoort in Lobith is gemeentelijk eigendom en een rijksmonument. Uit een rapport van de Monumentenwacht komt naar voren dat dringend onderhoud nodig is. De verwachte kosten hiervoor bedragen € 7.000.

3. Nieuw beleid				
Beregeningsinstallatie sportterreinen	**-23**	**12**	**12**	**12**

De huidige energiecrisis en daarmee de hoge energieprijzen brengen uitdagingen met zich mee voor de sportaanbieders in onze gemeente. In de brief van 17 oktober 2022 verzocht Ataro de toenmalige gemeenteraad om naast de investering in ledverlichting ook te investeren in automatische beregeningsinstallaties van de natuurvelden. In het raadsvoorstel 'verduurzaming buitensportaccommodaties' hebben wij dit nader toegelicht.
De kosten voor de plaatsing van de beregeningsinstallaties bedragen € 330.000. Dit valt uiteen in € 307.000 voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties en € 23.000 implementatiebudget voor Ataro. Deze bedragen zijn inclusief de kostprijsverhogende btw en de compensatie SPUK die we deels ontvangen.
Voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties vormen we een investeringsbudget. Ter dekking van de afschrijvingslasten die hieruit voortkomen vormen we een bestemmingsreserve 'afschrijvingslasten beregeningsinstallatie'. De eenmalige storting in deze reserve (€ 307.000) onttrekken we in 2024 uit de algemene reserve. Voor de genoemde € 23.000 willen we een bijdrage aan Ataro verstrekken. Deze eenmalige last brengen we in 2024 ten laste van het begrotingsresultaat. Tenslotte dalen de structurele lasten vanaf 2025 met € 32.000 door de efficiëntieslag die we hiermee maken. Dit zorgt o.a. voor een daling van de bijdrage aan Ataro. Bovenstaande leidt in 2024 tot een incidenteel nadeel van € 23.000 en vanaf 2025 tot een structureel voordeel van € 32.000.

Gemeentelijke bijdrage vier molens	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**

Per 2024 komt de provinciale subsidie van € 2.000 per molen voor de instandhouding van monumentale molens te vervallen.
De vier rijksmonumentale molens (twee in gemeentelijk eigendom en twee in particulier eigendom) in de gemeente Zevenaar worden goed onderhouden. Dit willen we zo houden. Omdat de instandhouding van molens zeer kostbaar is en achterstallig onderhoud tot hoge herstelkosten leidt, is het wenselijk dat de vervallen provinciale subsidie wordt gecompenseerd. Het gaat in totaal om een structureel bedrag van € 8.000.

Hondenterreinen en afvalbakken	**0**	**0**	**-15**	**-15**

Het hondenbeleid willen we harmoniseren. Er zijn nu verschillende hondenuitlaatvoorzieningen in de kernen van de gemeente met verschillende regels. We gaan een helder en eenduidig beleid formuleren waarbij het uitgangspunt is dat de eigenaar en houder van de hond overal binnen de bebouwde kom de uitwerpselen opruimt. Om de uitwerpselen weg te kunnen gooien plaatsen we ruim honderd afvalbakken extra in de openbare ruimte. Daarnaast bieden we ruimte voor het los laten lopen van honden binnen de bebouwde kom. Hiervoor gaan we omheinde hondenloslooopterreinen aanbrengen. We betrekken in 2024 de bewoners bij het vaststellen van de geschikte locaties voor de afvalbakken en hondenloslooopterreinen. Om dit te kunnen realiseren vragen wij een investeringsbudget van € 60.000 voor de afvalbakken en € 140.000 voor de hondenloslooopterreinen. Voor de hondenloslooopterreinen hanteren we een afschrijvingstermijn van 15 jaar. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen € 13.000. Daarnaast hebben we € 2.000 geraamd voor de jaarlijkse vervanging van de afvalbakken. Dit brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.
Daarnaast stijgen de kosten voor het ledigen van de afvalbakken voor de RDL. Wij hebben dan ook vanaf 2026 de doorbelasting vanuit de RDL verhoogd. Dit verrekenen we binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal.

Subsidie Kinderboerderij Pannerden	**-25**	**0**	**0**	**0**

De stichting Kinderboerderij Pannerden heeft incidenteel subsidie aangevraagd voor vernieuwing van het kippenhok en opslaghok. De stichting beschikt, door de stijgende kosten, niet over eigen middelen/reserves. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 25.000.

Totaal mutaties	**-90**	**-183**	**-199**	**-199**

Toelichting reservemutaties

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3. Nieuw beleid				
Beregeningsinstallatie sportterreinen	**0**	**20**	**20**	**20**

De huidige energiecrisis en daarmee de hoge energieprijzen brengen uitdagingen met zich mee voor de sportaanbieders in onze gemeente. In de brief van 17 oktober 2022 verzocht Ataro de toenmalige gemeenteraad om naast de investering in ledverlichting ook te investeren in automatische beregeningsinstallaties van de natuurvelden. In het raadsvoorstel 'verduurzaming buitensportaccommodaties' hebben wij dit nader toegelicht.
De kosten voor de plaatsing van de beregeningsinstallaties bedragen € 330.000. Dit valt uiteen in € 307.000 voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties en € 23.000 implementatiebudget voor Ataro. Deze bedragen zijn inclusief de kostprijsverhogende btw en de compensatie SPUK die we deels ontvangen.
Voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties vormen we een investeringsbudget. Ter dekking van de afschrijvingslasten die hieruit voortkomen vormen we een bestemmingsreserve 'afschrijvingslasten

beregeningsinstallatie'. De eenmalige storting in deze reserve (€ 307.000) onttrekken we in 2024 uit de algemene reserve. Voor de genoemde € 23.000 willen we een bijdrage aan Ataro verstrekken. Deze eenmalige last brengen we in 2024 ten laste van het begrotingsresultaat. Tenslotte dalen de structurele lasten vanaf 2025 met € 32.000 door de efficiëntieslag die we hiermee maken. Dit zorgt o.a. voor een daling van de bijdrage aan Ataro. Bovenstaande leidt in 2024 tot een incidenteel nadeel van € 23.000 en vanaf 2025 tot een structureel voordeel van € 32.000.

Totaal reservemutaties	**0**	**20**	**20**	**20**

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.
Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.
De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen wat nodig is; meer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:
- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en vooroplopen waar nodig

Wat willen we?
Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

Ontwikkelingen
Kinderopvang toeslagenaffaire
Naast de ondersteuning voor gedupeerde ouders en hun kinderen wordt naar verwachting in april 2023 ook de regeling ex-partners van kracht. Hiertoe wordt momenteel nog gewerkt aan aanvullende wetgeving. Het is nog niet duidelijk om hoeveel mogelijk gedupeerde ex-partners uit de gemeente Zevenaar dit gaat. De start van de uitvoering is afhankelijk van de behandeling van het aanvullende wetsvoorstel door de Tweede Kamer. Het streven is de uitvoering te starten vanaf 1 juli 2023.

Inburgering
Door de asielcrisis is de druk op de gemeente om zo snel mogelijk statushouders te huisvesten erg hoog. Deze druk zal de komende jaren blijven, of zelfs hoger worden in verband met de grote instroom van asielzoekers in Nederland. De verwachting is dat de aangekondigde spreidingswet dit jaar niet ingevoerd zal worden. Met deze spreidingswet kan de gemeente verplicht worden om asielzoekers op te vangen. Dit betekent onder meer dat de druk op opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders de komende jaren blijvend is en dat de gemeente een meerjarig programma hiervoor moet ontwikkelen. De instroom heeft ook een effect op de beschikbare voorzieningen zoals huisvesting, onderwijs, vervoer, gezondheidszorg én de uitvoeringscapaciteit van de gemeente. In verband met deze hogere instroom is het noodzakelijk om de formatie inburgeringsconsulent structureel uit te breiden.

Oekraïne
De oorlog in Oekraïne is nog gaande en de prognose is dat de komende jaren nog steeds behoefte is aan

opvang van de ontheemden uit Oekraïne. Dit betekent dat we moeten werken aan een duurzame opvang waardoor ontheemden een zo humaan, zelfredzaam en zelfstandig mogelijk leven kunnen leiden. Dit streven heeft een effect op de beschikbare voorzieningen zoals vervoer, werk en inkomen en de uitvoeringscapaciteit van de gemeente. Het dwingt de gemeente om een meerjarig programma asiel, opvang en huisvesting te ontwikkelen.

Hervormingsagenda jeugd
Het rijk is met gemeenten nog altijd in overleg over de (financiële garantstellingen met betrekking tot) invoering van de hervormingsagenda jeugd. De principes zijn herkenbaar: zorg dicht(er)bij, zo gewoon mogelijk, sterke lokale toegang, normaliseren waar dat kan.

Schuldhulpverlening
In Nederland heeft één op de vijf huishoudens problematische schulden. We spreken over problematische schulden als een inwoner ze niet zelf binnen drie jaar kan oplossen. Als we dit percentage op Zevenaar (totaal 20.325 huishoudens, bron: Zevenaar in cijfers) toepassen dan zou het gaan om circa 4.065 huishoudens. Net als bij armoede zijn oorzaken van schulden vaak gebonden aan omgeving zoals bijvoorbeeld de economische situatie waarbij op dit moment de hoge inflatie en de hoge energieprijzen, mede door de oorlog in Oekraïne actueel is.
Het is nodig dat we een goede vroegsignalering-en schuldhulpverlening hebben om in een zo vroeg mogelijk stadium onze inwoners met financiële problemen te helpen. Hiervoor is een doorontwikkeling nodig van zowel de vroegsignalering als de schuldhulpverlening.
Voor een goede kwalitatieve schuldhulpverlening zijn de volgende ontwikkelingen nodig:
- Aansluiting Nederlandse Schuldhulp Route (gerealiseerd in 2022)
- Aansluiting bij Convenant Lokale Overheid
- Aansluiting Schuldenknooppunt
- Aansluiting NVVK

Daarnaast is een versterking en uitbreiding nodig van ons netwerk Ketenpartners. Zo is er extra subsidie nodig voor de Voedselbank in verband met het betrekken van een nieuw pand. Zijn we aan het kijken naar de mogelijkheden om gebruik te gaan maken van de diensten van Schuldhulpmaatje en extra dienstverlening door Stichting Leergeld, uitbreiding van de dienstverlening door Caleidoz en gebruikmaking van de diensten van Stichting Urgente Noden voor armoedebestrijding voor de IJsseldorpen. Het solidariteitsfonds doet dit op het Gelders Eiland. Het is belangrijk een deel van de armoedebestrijding in de afzonderlijke kernen en hun omgeving te blijven beleggen, omdat we anders geen goed zicht krijgen op de problemen die daar spelen.

Nieuwe bestuurlijke opdracht RSD 2024 -2026
De raad geeft in het 4e kwartaal 2023 de RSD een nieuwe bestuurlijke opdracht mee voor het tijdvak 2024 tot en met 2026. Via een separaat raadsvoorstel komen wij hier bij u op terug.

Maatschappelijke ondersteuning en welzijn
De druk op het systeem van zorg en ondersteuning wordt steeds groter vanwege toenemende complexiteit, verzwaring van problematiek, verdere decentralisaties vanuit de rijksoverheid, kostenstijgingen en capaciteitsproblemen. Dit maakt de noodzaak voor een versterking van het voorliggende veld en sociale basis van de samenleving meer urgent. Door een sterke sociale basis kunnen inwoners meer zelf. Daardoor kunnen zorgprofessionals zich richten op die situaties die om specifieke deskundigheid vragen. De versterking van het voorliggend veld vraagt om investeringen in algemene voorzieningen en om capaciteitsuitbreiding van bijbehorende functies, zoals (school-) maatschappelijk werk, jongerenwerk en sociaal raadslieden. Met kortdurende ondersteuning kunnen inwoners vaak weer verder en erger wordt voorkomen. Hierbij gaan de kosten voor de baten uit.
Aansluitend bij het punt van versterken van de sociale basis is het tegenstrijdig dat er nog een taakstellende bezuiniging voor welzijnsinstelling Caleidoz in het vooruitzicht ligt. Aan de ene kant is er de urgentie om extra investeringen te doen in de sociale basis, terwijl aan de andere kant fors gesneden zou moeten worden in het takenpakket om de bezuiniging te realiseren. De ontwikkelingen zoals die de laatste jaren zijn gegaan én het voornemen om extra te investeren maken het noodzakelijk om deze voorgenomen bezuiniging niet langer op te schorten, maar in z'n geheel te schrappen en dit als zodanig in de begroting 2024 e.v. te verwerken. Het is wel van belang om hier concreter te worden in de vragen die wij bij Caleidoz neerleggen.
De afgelopen jaren is taakstellend bezuinigd op het budget van de GGD (VGGM). Daarmee is de basiskwaliteit

in het gedrang gekomen en kan op onderdelen niet meer aan het wettelijk niveau worden voldaan. Het betreft hier bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg, milieu en preventie. In regioverband zijn enkele scenario's besproken die een herstel en borging van de GGD-functie mogelijk maken. De verwachting is, in relatie tot de voorgaande punten, dat de functie van de GGD binnen het voorliggende veld evenals binnen de uitvoering van de Omgevingswet eerder groter dan kleiner zal worden, waardoor het gerechtvaardigd is de basiskwaliteit op een goed niveau te krijgen. Dat vraagt investeringen.

In 2024 maken we afspraken over inkoop van Wmo-producten en producten beschermd wonen per 1 januari 2025.
We stellen in 2023 een verbeterplan doelgroepenvervoer op en starten in 2024 met de verbetermaatregelen om te komen tot minder instroom van klanten.
We werken in 2024 aan het project Beschermd Wonen in samenhang met Woonzorg visie. Verwachting is dat we vanaf 2024 werken we met het woonplaatsbeginsel. Met ingang van 2024 neemt de toegang beslissingen nemen over inwoners die gebruik moeten maken van beschermd wonen.

Beleidskaders

- Visie 'Frisse wind in de wijk' (2013)
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- Visie Vrijwillige inzet en Mantelzorg 2016-2020 Zevenaar (2016)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Businesscase RSD (mei 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Beleidsnota Armoede en Schuldhulpverlening (2019)
- Onderwijskansenbeleid 2020- 2023
- Uitvoeringsagenda Onderwijskansenbeleid 2020-2023
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Zevenaar 2022.
- Beleidsregels en Nadere regels Wmo 2022.
- Kadernota Samen aan Zet 2022 en verder (transformatie beschermd wonen naar beschermd thuis).
- Verordening jeugdhulp 2023 inclusief beleidsregels en nadere regels

WAT WILLEN WE?

6. Sociaal domein

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform	2022-2026
6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen	2022-2023
6.1.3 Wij breiden de aanpak vroegsignalering schulden uit en zetten in op doorontwikkeling hiervan	2022-2023
6.2.1 Wij beoordelen en evalueren de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023	2023-2023
6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein	2023-2025

6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo 2022-2026
6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein 2022-2026
6.2.5 Wij stellen een verbeterplan doelgroepenvervoer op 2023-2025
6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg 2022-2026
6.3.1 Wij onderzoeken een manier van waardering voor mantelzorgers 2022-2023
6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet 2022-2023
6.4.2 Wij heroverwegen de bezuinigingen in het maatschappelijke veld 2023-2024
6.4.3 Wij experimenteren met de regels voor werkzoekenden voor het verkrijgen van een baan en de regels voor vrijwilligerswerk 2022-2023

6.1 Verruimen van de inkomensondersteuning voor meer bestaanszekerheid van inwoners

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform 2022-2026

We evalueren de aanpak van de bestrijding van armoede zoals beschreven in de beleidsnotitie armoede en schulden voor de periode 2019-2022. Ook laten we een minima-effectrapportage door het NIBUD uitvoeren, waarbij de financiële gevolgen van het synchroniseren van de inkomensgrens voor inwoners inzichtelijk wordt. Tevens zullen we het NIBUD vragen om inzichtelijk te maken voor welke huishoudtypen er mogelijk sprake is van een armoedeval. Daarnaast kijken we naar wat het verhogen van de inkomensgrens voor de inwoner aan welzijn en preventie oplevert. De uitkomsten van het NIBUD-onderzoek en van de beleidsevaluatie bespreken we met het armoedeplatform. De uitkomsten verwerken we in een nieuwe Beleidsnota armoede en schulden. Samenwerking met het armoedeplatform bestendigen en versterken we.

6.1.2 Wij synchroniseren waar mogelijk de inkomensgrenzen van minimaregelingen 2022-2023

De ambitie is om dezelfde inkomensgrens te gebruiken voor alle regelingen. Zo is het voor inwoners eenvoudiger te bepalen wanneer zij op welke hulp kunnen rekenen. De inkomensgrenzen voor de minimaregelingen zijn, op de individuele inkomenstoeslag (110%) en de collectieve zorgverzekering (140%, derde pakket) na, allemaal gesteld op 120%. We onderzoeken verdere synchronisatie van de inkomensgrenzen.

6.1.3 Wij breiden de aanpak vroegsignalering schulden uit en zetten in op doorontwikkeling hiervan 2022-2023

We willen nog meer inzetten op het in een vroeg stadium helpen van inwoners die financiële problemen ondervinden. Hiervoor richten wij ons op het doorontwikkelen en uitbreiden van de aanpak vroegsignalering schulden in de uitvoering door onze schuldhulpverleningsconsulenten. Nadere doelstellingen ten behoeve van vroegsignalering schulden werken we in de komende Beleidsnotitie armoede en schulden voor 2023 en verder uit.

6.2 Ondersteunen van inwoners door passende jeugd- en maatschappelijke zorg, hulp en ondersteuning aan te bieden

6.2.1 Wij beoordelen en evalueren de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 2023-2023

Beleid dat een positieve invloed heeft op de gezondheid en welzijn van onze inwoners, daar zetten we op in. We leggen een grotere nadruk op preventie en blijven oog houden voor de betaalbaarheid van de zorg. De situatie in het sociaal domein is de afgelopen jaren veranderd. Zowel op het gebied van de (financiële) relatie met het Rijk, maar ook in de ontwikkeling van de zorgvragen van inwoners zijn veranderen. Deze steeds veranderende context maakt dat we de Beleidsvisie Sociaal Domein in 2023 evalueren en actualiseren waar nodig.

6.2.2 Wij bieden een herkenbare toegang tot het sociaal domein 2023-2025

De toegang tot het sociaal domein moet zowel fysiek, telefonisch als elektronisch te benaderen zijn. De inwoner met een ondersteuningsvraag kan rekenen op goede informatie en advies, kortdurende ondersteuning, verwerking van een hulpvraag, een beschikking en/of een doorverwijzing naar een ander loket, zoals het Centrum voor Indicatiestelling Zorg (CIZ) voor ondersteuning vanuit de Wet Langdurige Zorg of zorg op basis van de Zorgverzekeringswet (ZVW).
De komende jaren zetten wij in op het bieden van een integrale intake voor inwoners met ondersteuningsvragen. Daarbij kijken wij ook naar integrale dienstverlening. Ook voor andere professionals, die contact hebben met inwoners van de gemeente Zevenaar is de toegang tot hulp en ondersteuning een herkenbare en belangrijke partner. Voor inwoners die geen ondersteuningsvraag hebben (maar wel problemen kennen) en multi-probleem casussen bieden wij een integrale aanpak van de vraagstukken.

6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo 2022-2026

De kwaliteit van de zorg aan onze jeugdigen monitoren we continu door middel van cliëntervaringsonderzoeken, accountantsgesprekken en controle op doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit. In de aanbestedingstrajecten hebben wij altijd aandacht voor de kwaliteit van de zorg. Voor wat betreft contracten met jeugdhulpaanbieders en Wmo-zorgaanbieders sluiten we aan bij de regionaal aangestuurde inkooptrajecten van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Bij iedere inkoopronde sturen wij op het afsluiten van langer lopende contracten en het verminderen van het aantal aanbieders.

6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein 2022-2026

Binnen het sociaal domein willen we werken vanuit vertrouwen met minder regeldruk en betere efficiëntie. We hebben de ambitie om een betere balans tussen uitgaven en daadwerkelijke zorg te realiseren en minder geld te besteden aan administratieve taken. Met eenvoudig werken willen we geld besparen, aangezien onnodige regels en processen geld kosten. Door te vertrouwen op onze professionals binnen het sociaal domein is er minder verantwoording en administratie nodig.

6.2.5 Wij stellen een verbeterplan doelgroepenvervoer op 2023-2025

Ons doelgroepenvervoer willen we verbeteren. Dit betreft niet zozeer de huidige functie, het wagenpark of de dienstverlening van de BVO-DRAN, maar onze werkwijze en instroombeheersing. We stellen een verbeterplan op en werken in de periode 2023-2025 onder meer aan alternatieven om de instroom te beperken of om te buigen door inzet van voorliggende voorzieningen.

6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg 2022-2026

Sinds de invoering van de Jeugdwet (2015) is jeugdzorg voortdurend in ontwikkel. Wij nemen actief deel aan relevante regionale overleggen (via de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland) en blijven op de hoogte van de ontwikkelingen en oefenen waar mogelijk invloed uit.
Wij volgen de ontwikkelingen via de VNG nauwgezet. Verder volgen wij ook de landelijke ontwikkelingen op het gebied van innovatie. Best–practices nemen we (indien mogelijk) over in Zevenaar.

6.3 Stimuleren en waarderen van de zorg van inwoners voor chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, familielid of vriend

6.3.1 Wij onderzoeken een manier van waardering voor mantelzorgers 2022-2023

De inzet van mantelzorgers is van groot belang en van onschatbare waarde, ook om te voldoen in de groeiende zorgvraag. We onderzoeken hoe mantelzorgers een waardering gegeven kan worden, aanvullend op de bestaande mantelzorgondersteuning.

6.4 Stimuleren van de deelname van meer inwoners aan het arbeidsproces

6.4.1 Wij willen een passende uitvoering van de Participatiewet 2022-2023

We houden meer rekening met de menselijke maat bij de uitvoering van de Participatiewet, bijvoorbeeld door

het aanpakken van hardheden en knelpunten bij de uitvoering van de Participatiewet. Daarbij hebben we tevens aandacht voor de vorm van onze handhaving.

6.4.2 Wij heroverwegen de bezuinigingen in het maatschappelijke veld 2023-2024

De effectiviteit van een aantal preventieve voorzieningen in het sociaal domein die de afgelopen jaren zijn wegbezuinigd onderzoeken en herzien we waar nodig. Het gaat hier om een heroverweging van bezuinigingen op sociaal raadsliedenwerk, volwasseneneducatie (Caleidoz) en mantelzorgondersteuning (zie ook 6.3.1).

6.4.3 Wij experimenteren met de regels voor werkzoekenden voor het verkrijgen van een baan en de regels voor vrijwilligerswerk 2022-2023

Vrijwilligerswerk kan werkzoekenden helpen bij het vinden van een baan en draagt bij aan het voorkomen van eenzaamheid. We willen soepeler omgaan met de regels voor vrijwilligerswerk voor werkzoekenden. Ook met andere regels voor werkzoekenden willen we experimenteren om de kans op het vinden van een passende baan te vergroten.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin					
	2021	5,00	4,00	5,00	4,50
Toelichting	Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen. Landelijk ligt het percentage kinderen dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan het landelijke.				
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren					
	2021	5,00	4,00	1,30	1,00
Toelichting	Het percentage werkloze jongeren in de gemeente Zevenaar is gelijk aan het Gelders gemiddelde (2%). Er wordt ingezet op het voorkomen van jeugdwerkloosheid. In het actieplan regionale aanpak jeugdwerkloosheid 2022-2024 is de volgende ambitie opgenomen: "Iedere jongere participeert actief in de maatschappij in de vorm van het volgen van een opleiding, een traject naar werk, een omscholingstraject of het hebben van een baan. In de Regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid zijn de vier lijnen vastgelegd waarlangs projecten starten en inspanningen worden verricht: continuïteit in begeleiding, verbeteren samenwerking, versterken aanbod en het versterken van matching. De aanpak van jeugdwerkloosheid vormt onderdeel van de bestuurlijke opdracht aan de RSD. Het jongerenloket bij de RSD is een belangrijk instrument dat wordt ingezet om de jeugdwerkloosheid verder terug te dringen.				
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2021	792,60	655,30	700,00	725,00
Toelichting	De arbeidsmarkt is historisch krap, maar er blijft onbenut arbeidspotentieel. De krapte komt doordat de werkloosheid laag is en er nog nooit zo veel banen waren in Nederland; ruim 11 miljoen. De krapte op de arbeidsmarkt is deels een tijdelijk fenomeen. De ontwikkeling van de werkloosheid hangt samen met de ontwikkeling van de economie. De economie is aangejaagd door de inhaalconsumptie na twee coronajaren. Het uitzonderlijk ruime monetaire- en budgettaire beleid van de afgelopen jaren heeft daarbij de krappe situatie op de arbeidsmarkt in stand gehouden. Deze was voor corona al ontstaan na een historisch lange periode van onafgebroken groei. Ons beleid is erop gericht de krapte te verminderen door extra inzet op onbenut arbeidspotentieel (o.a. mensen met een uitkering en mensen zonder uitkering (niet-uitkeringsgerechtigden).				

Cliënten met een wmo maatwerkvoorziening

	2022	62,40	82,00	91,00	

Toelichting Het aantal cliënten met een maatwerkarrangement is in Zevenaar hoger dan het gemiddelde in Gelderland. Dit past bij het beeld dat er veel aanvragen blijven komen bij de toegang. Het is ook aanleiding om serieus te kijken hoe het aantal maatwerkarrangementen kan verminderen. Ontwikkelingen op dit gebied zijn het bieden van meer voorzieningen in het voorliggende veld. Meer aandacht naar 'positieve gezondheid' kan een rol gaan spelen.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

	2020	1,00	1,00	0,80	0,80

Toelichting We zien in de hervormingsagenda en toekomstscenario een ontwikkeling die gericht is op het versterken van het lokaal team en een sterke verbinding met de organisaties die nu op veiligheid nog apart opereren. Als er in de toekomst een regionaal veiligheidsteam ontwikkeld wordt waarbij de rol van het lokaal team ook veel groter wordt, heeft dat wellicht een preventieve werking. De cijfers over deze indicator zijn niet geüpdatet (laatste beschikbare gegevens over het jaar 2020).

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

	2022	1,10	1,40	1,00	1,00

Toelichting We proberen ons lokaal en regionaal sterk te maken om met ingezette hulp in gezinnen te voorkomen dat er een jeugdbeschermingsmaatregel nodig is. En als de rechter een jb-maatregel afkondigt, dat deze zo goed mogelijk wordt uitgevoerd, gericht op tijdelijk gedeelde regie en terug naar eigen regie, waar dat kan en veilig is.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

	2022	11,10	12,80	12,40	12,40

Toelichting We zien binnen onze gemeente een lichte daling in het % jongeren met jeugdhulp. Deze trend is ook zichtbaar bij de provincie en landelijk. Met de verdere inzet op versterking samenwerking POH en investering op schoolmaatschappelijk werk hopen we deze koers vast te houden.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

	2022	0,20	0,20	0,20	0,20

Toelichting Het streven is om in ieder geval in de pas te blijven lopen met Gelderland. Omdat het om relatief weinig jongeren gaat, kan het percentage fluctueren.
Het voorkómen van een jr maatregel is niet altijd haalbaar, wel proberen we in samenwerking met onze netwerkpartners zoveel mogelijk in te zetten op preventieve hulp en ondersteuning van gezinnen. Er zijn verschillende vormen van ondersteuning mogelijk. De ontwikkeling van Toekomstscenario en daarin de doorontwikkeling van de rol van organisaties als Veilig thuis, Raad voor de Kinderbescherming zal naar verwachting de samenwerking met de toegang versterken en mogelijk een preventief effect hebben.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

	2020	192,60	261,00	280,00	285,00

Toelichting In het najaar van 2024 geeft de raad de RSD een nieuwe opdracht mee voor de periode 2024 - 2026. Beoogd effect hierbij is dat meer trajecten gericht op activering en re-integratie de komende periode worden afgesloten.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

	2022	72,90	71,00	72,00	73,50

Toelichting Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschikte bevolking ook daadwerkelijk een betaalde baan heeft. Het cijfer van de gemeente Zevenaar ligt in de buurt van de provincie Gelderland. We constateren dat er in Zevenaar de laatste jaren sprake is van een lichte stijging van de netto arbeidsparticipatie. Dit wordt gedeeltelijk verklaard door de bestuurlijke opdracht die door de raad aan de RSD is verstrekt. Ons beleid is erop gericht om de potentiële beroepsbevolking zoveel mogelijk aan het werk te hebben en te

houden.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

	2021	349,70	313,40	310,00	295,00

Toelichting Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners in de gemeente Zevenaar ligt in vergelijk met Gelderland lager. Het beleid is gericht om zoveel mogelijk te kunnen laten uitstromen naar de arbeidsmarkt. Dit beleid maakt onderdeel uit van de door de raad aan de RSD gegeven bestuurlijke opdracht.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 deelnemende gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.	5.735
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)		1.818

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**12.877**	**14.080**	**14.084**	**14.084**
Mutaties baten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**0**	**2.000**	**2.600**	**3.100**
Beschermd wonen	1.200	2.000	2.600	3.100
Totaal mutaties baten kadernota	**1.200**	**2.000**	**2.600**	**3.100**
Totaal baten na de kadernota	**14.077**	16.080	**16.684**	**17.184**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**68.013**	**68.231**	**68.437**	**68.464**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**1.806**	**2.630**	**3.225**	**3.643**
Beschermd wonen	1.200	2.000	2.600	3.100
Bijdrage BVO DRAN doelgroepenvervoer	-53	-83	-58	82
Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening)	600	654	624	402

Bijdrage MGR - modules inkoop en beheer	59	59	59	59
2. Actualisatie bestaand beleid	**712**	**762**	**612**	**612**
Aanvullend subsidie Voedselbank	6	6	6	6
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD (regionale sociale dienst)	606	606	606	606
Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein	100	150	0	0
3. Nieuw beleid	**216**	**276**	**16**	**16**
Aanpassing budgetten schuldhulpverlening	16	16	16	16
Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen	100	100	0	0
Subsidie Schoolmaatschappelijk werk	100	160	0	0
Totaal mutaties lasten kadernota	**2.733**	**3.667**	**3.853**	**4.271**
Totaal lasten na de kadernota	**70.746**	**71.898**	**72.289**	**72.734**
Saldo voor bestemming	**-56.669**	**-55.818**	**-55.605**	**-55.550**
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	**24**	**24**	**24**	**24**
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**24**	24	**24**	**24**
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	**0**	0	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**24**	**24**	**24**	**24**
Saldo na bestemming	**-56.644**	**-55.794**	**-55.581**	**-55.526**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Beschermd wonen	0	0	0	0

De verwachting is dat beschermd wonen vanaf 2024 over gaat van de centrum gemeente (Arnhem) naar de regio gemeentes. Uitgangspunt is dat de rijksmiddelen in overeenstemming zijn met de uitgaven zodat het financieel geen gevolgen heeft. We nemen daarom de ramingen aan de baten- en lastenkant budgettair neutraal op. De geraamde bedragen zijn nog onzeker in afwachting van definitieve besluitvorming.

Bijdrage BVO DRAN doelgroepenvervoer	53	83	58	-82

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2024-2027 van de BVO DRAN. De bijdrage in 2024 daalt in totaal met ongeveer € 53.000. De daling van de vervoerskosten komt door een daling van het vervoer. De daling van het vervoer is groter dan de stijging door een hogere indexering van de vervoerskosten (NEA-index van 2,0 naar 13,7%). Bij het vervoer voor Wmo en dagbesteding is de impact van corona nog steeds merkbaar. Bij het jeugdwetvervoer is de daling een gevolg van een daling van het aantal actieve reizigers en ritten in de 2e helft van 2022.
In 2027 wordt het nieuwe jaar aan de begroting toegevoegd. De kosten stijgen ten opzichte van 2026 vanwege de reguliere jaarlijkse groei (Wmo en dagbesteding 5% en jeugdwetvervoer 15%) en de indexering (2%). Daarnaast worden de kosten voor zero emissie die tot medio 2026 waren verlaagd naar 0% (Wmo) en 7,5% (dagbesteding en jeugd) vanaf 2027 weer begroot op 5% en 15%.

Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening)	-600	-654	-624	-402

De hogere bijdrage aan de MGR voor de module WgSW heeft betrekking op loonkostenontwikkeling en inflatie (structurele effecten van de gewijzigde begroting 2023 en indexeringen 2024 e.v.). Daarnaast is rekening gehouden met de aangepaste verdeling op basis van het gewijzigde aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2022. Dit leidt tot een nadeel van € 600.000 aflopend naar € 402.000 in 2027.

Bijdrage MGR - modules inkoop en beheer	-59	-59	-59	-59

De bijdrage voor 2024 e.v. jaren is gebaseerd op de meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling voor de modules inkoop en beheer.
De bijdrage aan de MGR voor deze modules wordt naar boven bijgesteld met € 59.000. Deze stijging wordt volledig veroorzaakt door de loonkostenontwikkeling (CAO).

2. Actualisatie bestaand beleid				
Aanvullend subsidie Voedselbank	-6	-6	-6	-6

De stichting Voedselbank Zevenaar is vanwege de slechte bouwkundige staat, waardoor het niet meer veilig was om vanuit dat pand te werken, verhuisd naar een nieuwe locatie. Voor de hogere huur is extra subsidie nodig om de werkzaamheden te kunnen voortzetten.

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD (regionale sociale dienst)	-606	-606	-606	-606

In de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling 2024-2027 is rekening gehouden met de cao-ontwikkelingen (bijgesteld) van 2023 en de verwachte ontwikkeling voor 2024. Daarnaast is rekening gehouden indexering van de overige lasten, de geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst en stijging van de formatie. Voor de gemeente Zevenaar leidt dit tot een nadeel van € 606.000.
In de raming is nog geen rekening gehouden met de nieuwe bestuurlijke opdracht van de RSD (waarvoor in de periode 2024-2026 jaarlijks een extra budget nodig is van € 203.000) die in het najaar van 2023 aan de raden wordt voorgelegd.

Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein	**-100**	**-150**	**0**	**0**

De huidige basisapplicatie voor het sociaal domein moet opnieuw worden aanbesteed. Dit zal een Europese aanbesteding worden. Wij verwachten dat het totale traject twee jaar in beslag zal nemen. Wij starten in 2024 met de voorbereidingen. De implementatie moet eind 2025 gereed zijn. Voor de extra werkzaamheden en externe expertise vragen wij in 2024 een bedrag van € 100.000, voor 2025 een bedrag van € 150.000.

3. Nieuw beleid

Aanpassing budgetten schuldhulpverlening	**-16**	**-16**	**-16**	**-16**

Ter bevordering en ondersteuning voor inwoners met een schuldenproblematiek willen we gebruik maken van de diensten van 'SchuldHulpmaatje' ter ondersteuning van de vroegsignalering. Voor deze nieuwe subsidierelatie is structureel een bedrag nodig van € 7.500. Om de doorontwikkeling van de huidige schuldhulpverlening en vroegsignalering te bevorderen gaan we ons aansluiten bij de NVVK (jaarlijkse kosten € 6.900). Deze branchevereniging is sinds 1932 de grootste branchevereniging voor schuldhulpverlening en financiële dienstverlening. Aangesloten zijn zorgt voor borging van de bestaande pijlers van de NVVK, zoals gedragscodes en modules, kwaliteit en convenanten en zijn daarmee structureel van aard.
Daarnaast is het wenselijk aan te sluiten op het 'Schuldenknooppunt' waarvoor jaarlijks € 1.500 nodig is. Dit maakt dat er via één centraal knooppunt door schuldhulpverleners en schuldeisers digitaal gecommuniceerd kan worden. Dit versnelt en vergemakkelijkt de schuldhulpverlening aan onze inwoners.

Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen	**-100**	**-100**	**0**	**0**

De afgelopen jaren is vanuit de verschillende dorpsraden intensief gewerkt aan de totstandkoming van een dorpsplan. Dorps- en wijkplannen zijn gericht op het versterken van de leefbaarheid, het beschikbaar hebben van passende (woon)voorzieningen, het kunnen voorzien in de (toekomstige) zorgbehoefte, het borgen van cultuur en recreatieve voorzieningen en verder alle andere zaken die daaraan bijdragen. Alles met als doel de sociale structuur en vitaliteit in de kernen te behouden en te versterken.
Enkele dorpen hebben al een mooie aanzet gegeven om te komen tot een plan wat aan deze wens voldoet. Om de dorpsplannen verder uit te werken is echter professionele ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie gewenst. Voor de uitwerking van één dorpsplan wordt een bedrag geraamd van € 50.000. Uitgaande van de uitwerking van twee dorpsplannen per jaar vragen wij uw raad om voor de jaren 2024 en 2025 € 100.000 per jaar beschikbaar te stellen. Na twee jaar volgt een evaluatie. Op basis van de evaluatie bekijken we of aanvullende middelen nodig zijn voor de dan nog te realiseren dorps-/wijkplannen.

Subsidie Schoolmaatschappelijk werk	**-100**	**-160**	**0**	**0**

Vanaf 2022 financieren we vanuit tijdelijke rijksmiddelen (NPO Coronamiddelen) het schoolmaatschappelijk werk op de basisscholen en het voortgezet onderwijs (Liemers College). De schoolmaatschappelijk werker geeft laagdrempelig advies aan ouders en leerlingen bij psychosociale problemen in de thuissituatie met de insteek dat ouders en leerlingen vaak na een paar gesprekken weer verder kunnen en zwaardere jeugdzorg daarna niet nodig is. Het komende jaar gaan wij met onze uitvoeringsorganisatie stichting Santé Partners in gesprek over de manier om het veronderstelde effect meetbaar te maken.
We vinden het belangrijk het schoolmaatschappelijk werk de komende jaren te blijven ondersteunen. Vanuit NPO-middelen is er niet voldoende budget beschikbaar en de looptijd is tot 1 augustus 2025. Daarom is het voorstel om voor 2024 en 2025 voor een deel van de totale jaarlijkse kosten (van € 231.000) een bedrag op te nemen in de meerjarenbegroting. In 2023 gaan wij met de schoolbesturen in gesprek om te onderzoeken of wij de kosten voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk middels cofinanciering kunnen bekostigen in de toekomst.

Totaal mutaties	**-1.533**	**-1.667**	**-1.253**	**-1.171**

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Milieu richt zich op de onderdelen lucht, geluid, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid (klimaat).
Over duurzaamheid/klimaat zijn in het Nationaal Klimaatakkoord afspraken gemaakt waarbij de uitvoering bij de gemeenten is belegd. De aanpak en invulling van Zevenaar is onderverdeeld in de 'resultaten': energietransitie, warmtetransitie, circulaire economie/fairtrade gemeente en klimaatadaptatie.

Wat willen we?
Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

Ontwikkelingen
Het Watertakenplan 2022-2026
Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de drie Liemerse waterorganisaties en waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Dat zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en de waterschapstaken voor zuivering en waterhuishouding in het stedelijk gebied. Deze taken zijn onderling sterk met elkaar verweven. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als de lange termijn. Dit is op 21 september 2022 door de raad vastgesteld. In de komende jaren wordt gefaseerd uitvoering gegeven aan het plan.

RES Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen Uitvoeringsplan voor de RES (Circulaire regio)
Het uitvoeringsplan (UVP) Regionale Energiestrategie (RES) Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is geactualiseerd. Hierin is afgesproken hoe we de komende jaren gaan samenwerken, hoe we komen tot uitvoering van de RES 1.0 en op welk niveau (lokaal, bovenlokaal, regionaal of bovenregionaal). Het is een kompas voor alle deelnemers aan deze RES en voor het regionaal projectteam RES. Het bouwt voort op het UVP dat in het voorjaar in 2022 akkoord is bevonden door het vorig Bestuurlijk Platform Circulaire Regio. Met dit geactualiseerde UVP wordt invulling gegeven aan een aantal nieuwe ontwikkelingen en de beschikbare financiële middelen. Hierbij is uitgegaan van een jaarlijkse Rijksbijdrage, een jaarlijkse bijdrage van € 0,58 per inwoner door gemeenten vanaf 2024 tot en met 2030 en een door de provincie geleverde procesbegeleider warmte in 2023.

Verduurzamen eigen organisatie
Gemeente Zevenaar heeft de ambitie en doelstelling om haar eigen organisatie te verduurzamen op verschillende onderdelen zoals eigen vastgoed, energie, inkoop- en aanbesteding, mobiliteit, realisatie en beheer van de openbare ruimte en bewustwording en gedrag. Om invulling aan deze opgave te geven, maakt gemeente Zevenaar gebruik van de CO_2-prestatieladder, een methodiek om de CO_2-uitstoot te berekenen op basis van diverse kritische prestatie-indicatoren (KPI's) en vervolgens stapsgewijs deze uitstoot terug te dringen om zo in 2025 – 2026 100% CO_2-neutraal te zijn. Wij zetten hierbij in op concrete maatregelen zoals het plaatsen van zonnepanelen op en isoleren van gemeentelijke gebouwen, het toepassen van duurzame materialen bij renovaties, duurzaam en circulair aanbesteden, aansluiten bij een regionale grondstoffenbank voor grond-, weg- en waterbouwmaterialen en stimuleren van energiebesparing en duurzaam vervoer bij medewerkers.

Laadinfrastructuur elektrische auto's
Vanuit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) worden gemeenten in het kader van uitvoering van het klimaatakkoord gevraagd een intensivering aan te brengen in het realiseren van publieke, snellaad- en

logistieke laadinfrastructuur. Gemeente Zevenaar is voor de uitrol van publieke laadinfrastructuur (met name gericht op elektrisch vervoer van personenauto's) aangesloten bij de regionale concessie laadinfrastructuur georganiseerd door Gelderland en Overijssel Regionale Agenda Laadinfrastructuur (GO-RAL) en onderzoekt in ditzelfde samenwerkingsverband naar de intensiveringsmogelijkheden van snellaad- en logistieke laadinfrastructuur.

Warmtetransitievisie
De planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is vanwege financiële afwegingen bij de kadernota 2020-2023 getemporiseerd. Er is afgesproken dat vanaf 2023 de verdere uitrol versneld opgepakt gaat worden. Verder worden vanwege landelijke ontwikkelingen andere eisen gesteld aan een warmtetransitievisie, om als Warmteprogramma onderdeel uit te maken van de Omgevingsvisie. De warmtevisie en de planning worden daarvoor in 2023 geactualiseerd. Per (cluster van) dorp(en) of wijk(en) wordt onderzocht wat het beste alternatief voor aardgas is. Deze actualisatie is ook de basis voor de wijk uitvoeringsplannen. Op basis van de actualisatie en onderzoek wordt ook duidelijk hoeveel middelen er nodig zijn. Wij komen hier bij de begroting 2024-2027 op terug.

Warmtenetten en gebruik van restwarmte
Om de gemeenten meer handvatten te geven in de warmtetransitie, wordt nieuwe wet- en regelgeving ontwikkeld. Eén van de ontwikkelingen is dat warmtenetten in publieke handen moeten zijn. Dit betekent ook wat voor de rol en positie van de gemeente Zevenaar. De voorbereiding daarop loopt nu en rond de zomer 2023 moet daar richting op komen. Wij komen hier bij de begroting 2024-2027 op terug.

Op het Gelders Eiland is een businesscase in ontwikkeling voor het gebruik van de restwarmte van de steenfabriek in Spijk. De provincie, de gemeente en andere partijen dragen bij in de kosten van dit onderzoek. Er wordt toegewerkt naar een intentieovereenkomst (eind 2023/begin 2024) om daarna te werken naar een samenwerkingsovereenkomst eind 2025.

Nationaal isolatieprogramma
Als gemeente Zevenaar vragen wij de specifieke uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie aan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Met deze SpUk kunnen en gaan wij eigenaar-bewoners met een energielabel D, E, F of G of vergelijkbare energetische staat en een WOZ-waarde onder de nationale hypotheekgarantie (NHG)-grens van € 429.300 helpen bij het isoleren van hun woning. Echter met de middelen uit deze SpUk kunnen wij slechts een deel van de woningeigenaren helpen. Wij willen meer woningeigenaren helpen bij de isolatie van hun woning om de aanpak daarmee te versnellen en te verruimen. Een voorstel hiervoor met nadere financiële specificering volgt op een later moment.

GGD/Volksgezondheid
De afgelopen jaren is taakstellend bezuinigd op het budget van de GGD (VGGM). Daarmee is de basiskwaliteit in het gedrang gekomen en kan op onderdelen niet meer aan het wettelijk niveau worden voldaan. Het betreft hier bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg, milieu en preventie. In regioverband zijn enkele scenario's besproken die een herstel en borging van de GGD-functie mogelijk maken. De verwachting is dat de functie van de GGD binnen het voorliggende veld evenals binnen de uitvoering van de Omgevingswet eerder groter dan kleiner zal worden, waardoor het gerechtvaardigd is de basiskwaliteit op een goed niveau te krijgen. Daar hoort vanaf 2024 een structurele investering bij van:
Bevolkingszorg: 50.000 (was 46.000)
GGD: 1.085.000 (was 818.000)
JGZ 0-4: 619.000 (was 524.000)

Beleidskaders
- Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- Watertakenplan de Liemers 2022-2026 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)

- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Beheerplan water en riolering (2022)
- Beheerplan begraafplaatsen (2022)

WAT WILLEN WE?

7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen	2022-2025
7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg	2022-2025
7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders	2023-2025
7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar	2022-2025
7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie	2023-2026
7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed	2025-2026
7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de Regionale energiestrategie	2023e.v.
7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing	2023-2026
7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's	2022-2026
7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente	2023-2026
7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio	2023-2025
7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid	2024-2025
7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte	2023-2026
7.5.2 Wij verminderen hittestress	2024-2026
7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit	2023-2026
7.3.2 Wij zetten in op een Warmtenet en het gebruik van restwarmte	2023-2026
7.6.1 Wij onderzoeken de mogelijkheden van verbeteren van de luchtkwaliteit	2023-2024

7.1 Verbeteren van de volksgezondheid in Zevenaar

7.1.1 Wij optimaliseren de aanwezigheid van AED's in wijken en dorpen 2022-2025

Er zijn in de afgelopen periode al de nodige AED’s geplaatst in wijken en dorpen. We beoordelen in de komende periode of er nog aanvulling gewenst is en hoe we het beheer borgen. We onderzoeken een subsidieregeling, met name voor opleidingen. Crowdfunding en andere vormen van financiering willen we aanmoedigen.

7.1.2 Wij werken aan verbetering van aanrijdtijden van ambulancezorg 2022-2025

Met de VGGM blijven we in overleg om de aanrijdtijden van ambulance spoedritten te verbeteren in een aantal kernen. Daarbij houden we rekening met ontwikkelingen in de ambulancezorg, infrastructurele werken en positionering van de ambulanceposten in de regio.

7.1.3 Wij versterken de ondersteuning van (aanstaande) ouders en bieden van passende hulp aan kwetsbare (aanstaande) ouders 2023-2025

Ook al in de fase voor de geboorte van een kind ondersteunen we kwetsbare (aanstaande) ouders. Hierbij sluiten we sinds 2020 aan bij het landelijke project Kansrijke Start voor alle kinderen. Binnen dit kader bieden we de doelgroep laagdrempelige ondersteuning thuis met initiatieven als Voorzorg en Nazorg voor kwetsbare (aanstaande) ouders en Sterk Ouderschap voor ouders die vragen om een steuntje in de rug. We willen dit aanbod uitbreiden met o.a. groepsbijeenkomsten voor aanstaande jonge ouders. Dit is wat de doelgroep zelf als wens heeft aangegeven. De inzet kan een preventieve werking hebben op de lange termijn.

7.1.4 Wij zetten ons in voor behoud van de ziekenhuiszorg in ziekenhuis Rijnstate Zevenaar 2022-2025

Ziekenhuis Rijnstate Zevenaar blijft behouden voor Zevenaar en omgeving. Met handhaving van het huidige aanbod van zorg onderzoeken we mogelijkheden voor toevoeging van versterkende (specialistische) functies voor gezondheidszorg op deze locatie, bijvoorbeeld geriatrische voorzieningen.

7.2 Inzetten voor uitsluitend gebruik van duurzame vormen van energie

7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie 2023-2026

Samen met onze inwoners en bedrijven staan we voor de opgave energietransitie. Dat willen we bereiken door ons in te zetten op het besparen van het energieverbruik en op een overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame vormen van energie. Wij geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving, die een bijdrage leveren aan de energietransitie. We willen in dialoog met inwoners en andere betrokkenen samen een koers uit stippelen hoe Zevenaar in 2050 CO_2 neutraal is. Samen met onze inwoners gaan we op zoek naar de beste alternatieve energiebronnen voor Zevenaar en op welke locaties deze het best gerealiseerd kunnen worden. Via het energieloket, energiecoaches en campagnes als Kids groen en duurzaam, energiebesparing woningvoorraad en door middel van informatievoorziening aan bedrijven (samen met de ODRA) zorgen we voor de nodige bewustwording en gedragsverandering.

7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed 2025-2026

De CO_2-Prestatieladder zetten we in om als organisatie op de onderdelen energie inkoop, mobiliteit en eigen vastgoed (gemeentehuis, Turmac Cultuurfabriek en de gemeentewerf) 100% CO_2-neutraal zijn.

7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de Regionale energiestrategie 2023-e.v.

Via de Groene Metropoolregio dragen wij bij aan de totstandkoming van een Regionale Energie Strategie (RES). Het RES moet de energietransitie, het overschakelen van fossiele energie naar duurzame energie, mogelijk maken.
Dit gebeurt bijvoorbeeld via zonnevelden, windturbines of warmte uit de bodem. De gezamenlijke ambitie en de zoekgebieden voor duurzame opwek zijn in het RES 1.0 besluit vastgelegd. Verder is de basis gelegd voor de Regionale Structuur Warmte.
Naast duurzaamheid is ook het ruimtelijk aspect van belang. De regio werkt onder andere via een plan Milieueffectrapportage (MER) aan de onderbouwing van de keuzes, die in de RES 2.0 moeten worden gemaakt.

7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing 2023-2026

De energierekening wordt voor iedereen hoger, de noodzaak en urgentie van de energie- en warmtetransitie is en wordt belangrijker. Daarom moet iedereen mee kunnen doen. We maken slim gebruik van landelijke regelingen en subsidietrajecten. Kennis en kunde worden zoveel mogelijk gedeeld via bestaande

platforms/kanalen (zoals het energieloket en energiecoaches). Deelname aan landelijke subsidieregelingen biedt de mogelijkheid van subsidie voor kleine energiebesparende maatregelen. Die deelname zetten wij voort. Ook onze eigen subsidieregeling voor toekomstbestendig wonen blijven we inzetten voor het stimuleren van energiebesparende maatregelen.

7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's 2022-2026

Via een laadvisie willen we aangeven hoe Zevenaar een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van een landelijk dekkend netwerk laadpalen. Wij sluiten daarbij aan op de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), opgesteld door provincie, gemeenten, marktpartijen en netbeheerders. Wij werken daarvoor samen in de Samenwerkingsregio Oost.

7.3 Werken aan een aardgasvrij Zevenaar in 2050

7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit 2023-2026

Het Nationaal Klimaatakkoord heeft de regie van de warmtetransitie bij de gemeenten neergelegd, om te komen tot alternatieven voor aardgas als warmtebron. In Zevenaar moeten ongeveer 20.000 woningen aardgas vrij worden, waarbij betaalbaarheid en betrouwbaarheid belangrijke uitgangspunten zijn. Dit hebben we vastgelegd in de Warmtetransitievisie (vastgesteld 2019).

De planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is vanwege financiële afwegingen bij de Kadernota 2020-2023 getemporiseerd. Er is afgesproken dat vanaf 2023 de verdere uitrol versneld opgepakt gaat worden. De planning wordt daarvoor geactualiseerd. In 2023 starten we de uitvoering van de warmtevisie. Daarin staat de aanpak van het energiezuiniger en aardgasvrij maken van de woningen in de gemeente Zevenaar. Per kern dorp, wijk of en buurt wordt bekeken welke de meest logische alternatieven voor aardgas zouden kunnen zijn en wanneer. Er wordt een termijn van 2 jaar ingepland voor overleg en planvorming met de bewoners.

In Angerlo is al een pilot voor de warmtetransitie opgestart. Het opgestelde plan, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 september 2021, vormt de basis voor een uitvoeringsplan. Voor het opstellen daarvan wordt gewerkt door alle betrokken partijen (bewoners, woningcorporatie, netbeheerder en gemeente) samen in de Programma Organisatie Angerlo. De ervaringen en uitkomsten van deze pilot zijn waarschijnlijk goed bruikbaar voor de uitrol over rest van de gemeente.

7.3.2 Wij zetten in op een Warmtenet en het gebruik van restwarmte 2023-2026

Met de woningbouwcorporaties en de provincie onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van een warmtenet voor de stad Zevenaar. Daarvoor is in 2020 een plan opgesteld. De onderzoeksresultaten geven aanleiding over te gaan tot een intentieovereenkomst (einde 2022) en vervolgens toe te werken naar een samenwerkingsovereenkomst (2023) met als doel de aanleg van een warmtenet.
Verder vindt een onderzoek plaatst naar de mogelijkheden van het door trekken van dit warmtenet naar Didam (gemeente Montferland).

Op het Gelders Eiland is een businesscase in ontwikkeling voor het gebruik van de restwarmte van de steenfabriek in Spijk. De provincie, de gemeente en andere partijen dragen ook bij in de kosten van dit onderzoek.

7.4 Werken aan een volledig circulaire economie in 2050

7.4.1 Wij zetten ons in voor het keurmerk Fairtrade gemeente 2023-2026

Met de werkgroep Fairtrade gemeente Zevenaar zetten we ons in om het keurmerk Fairtrade gemeente te verwerven. De voorbereidingen zijn nagenoeg afgerond. Naar verwachting kan het keurmerk nog in 2022 worden aangevraagd en vindt toekenning plaats in 2023. Dat is een eerste stap naar verantwoord inkopen tegen een eerlijke prijs.

7.4.2 Wij werken aan de opgave circulaire economie, ook via de Groene Metropoolregio 2023-2025

Een circulaire economie is gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen. Het vormt een gesloten kringloop, waarin producten en grondstoffen hun waarde behouden. Zevenaar heeft als doelstelling in 2030 50% en 2050 100% circulair te zijn. Via een routekaart circulaire economie zetten we routes uit om dat doel te bereiken.
Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. Wij nemen deel aan de opgave circulaire regio van de Groene Metropoolregio 2023-2025. Via deze regionale samenwerking bevorderen we circulaire opdrachtgeverschap en inkoop in de grond-, weg en waterbouw.

7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid 2024-2025

Het plaatsen van ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw is het laatste grote onderdeel van de harmonisatie van het afvalbeleid. Ook het nieuwe aanbiedstation op 7Poort nadert zijn voltooiing. In 2023 kunnen we de effecten van deze ontwikkelingen op het afvalaanbod en de afvalscheiding in kaart brengen. Mede op basis daarvan moet de gemeente brengen we in beeld hoe we verder willen met het afvalbeleid in de toekomst, welke doelen wij nastreven en welke middelen hiervoor nodig zijn. Hierna volgt actualisatie van het afvalstoffenbeleid. Wij moeten daarnaast bepalen hoe wij in overleg met de gemeente Montferland gevolg willen geven aan het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Reinigingsdienst De Liemers (RDL).

7.5 Voorbereiden op klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor wateroverlast, hitte, verdroging en overstroming

7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte 2023-2026

Het klimaat verandert en daar moeten wij op inspelen. Wij hebben samen met de gemeenten Westervoort, Duiven en het Waterschap Rijn en IJssel het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie in de Liemers vastgesteld. Hierin is het beperken en voorkomen van wateroverlast en droogte ten gevolge van klimaatverandering geregeld. Het beperken en voorkomen van hittestress is hierin nog niet geregeld.

In het uitvoeringsplan is gekozen voor het scenario, waarin is gezocht naar zoveel mogelijk samenloop met andere ingrepen en aanpakken binnen gemeente Zevenaar. Maatregelen die worden getroffen in het kader van klimaatadaptatie dragen vaak ook bij aan andere doelen. De kosten van de klimaatmaatregelen worden gedekt uit het watertakenplan.

7.5.2 Wij verminderen hittestress 2024-2026

Voor de structurele aanpak voor het verminderen van hittestress in de gemeente wordt in 2023 een programma ontwikkeld en dit wordt geborgd in het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie.

7.6 Verbeteren van de luchtkwaliteit

7.6.1 Wij onderzoeken de mogelijkheden van verbeteren van de luchtkwaliteit 2023-2024

Een goede luchtkwaliteit is belangrijk voor een gezonder en langer leven, met meer kwaliteit. Inzetten op het verbeteren van de luchtkwaliteit is daarom essentieel. We onderzoeken mogelijkheden voor subsidie of cofinanciering voor projecten die hiertoe bijdragen.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Hernieuwbare elektriciteit (%)					
	2020	16,30	11,50		

Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)

	2021	102,00	102,00	91,00	91,00

Toelichting In 2021 was de hoeveelheid aan huis opgehaald restafval 97 kg per inwoner, in 2022 92 kg. In 2023 verwachten wij een daling naar 91 kg vanwege de invoering van diftar bij hoogbouw halverwege het jaar. Daarna kan alleen nieuw beleid leiden tot een verdere vermindering. Daartoe wordt in 2024 een nieuw afvalstoffen- en grondstoffenplan opgesteld.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.	2.029

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	**9.898**	**9.830**	**9.135**	**8.901**
Mutaties baten kadernota				
2. Actualisatie bestaand beleid	**0**	**-25**	**-25**	**-25**
Begraafrechten	-25	-25	-25	-25
3. Nieuw beleid	**0**	**0**	**-26**	**-26**
Hondenterreinen en afvalbakken	0	0	-26	-26
Totaal mutaties baten kadernota	**-25**	**-25**	**-51**	**-51**
Totaal baten na de kadernota	**9.873**	9.805	**9.084**	**8.850**
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	**12.102**	**12.528**	**11.025**	**10.794**
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	**448**	**448**	**448**	**448**
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	3	3	3	3
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	50	50	50	50
Bijdrage ODRA - Regionale samenwerking milieubeleid	5	5	5	5
Bijdrage VGGM	391	391	391	391
3. Nieuw beleid	**0**	**0**	**-26**	**-26**
Hondenterreinen en afvalbakken	0	0	-26	-26

Totaal mutaties lasten kadernota	448	448	422	422
Totaal lasten na de kadernota	12.550	12.977	11.448	11.217
Saldo voor bestemming	-2.677	-3.172	-2.364	-2.367
Mutaties reserves				
ONTTREKKINGEN				
Onttrekkingen tot de kadernota	308	662	0	0
Onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	308	662	0	0
TOEVOEGINGEN				
Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0
Onttrekkingen kadernota				
Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	308	662	0	0
Saldo na bestemming	-2.369	-2.510	-2.364	-2.367

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-3	-3	-3	-3

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**

De begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 50.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de stijging van het uurtarief in 2024.

Bijdrage ODRA - Regionale samenwerking milieubeleid	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**

Naar aanleiding van de notitie 'Verkenning versterking samenwerking milieubeleid specialismen' hebben de beleidsafdelingen in de regio positief geadviseerd om in te zetten op meer regionale samenwerking van milieubeleid en de coördinatie hiervan onder te brengen bij de ODRA. Voor Zevenaar een bedrag van € 15.000. Binnen het budget is hiervoor € 10.000 beschikbaar. Daarom ramen wij aanvullend € 5.000.

Bijdrage VGGM	**-391**	**-391**	**-391**	**-391**

De bijdrage voor 2024 van Zevenaar aan de VGGM is overeenkomstig de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling. Hierbij is rekening gehouden met de actuele inwoneraantallen, indexeringen voor 2024 en met de aanpassingen van de gewijzigde begroting 2023 zoals een verhoging voor noodzakelijke versterking in de bedrijfsvoering. De verhoging voor Zevenaar bedraagt € 814.000 (programma 1 € 423.000 brandweer en programma 7 € 391.000 volksgezondheid).

2. Actualisatie bestaand beleid

Begraafrechten	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

De afgelopen jaren zien we de inkomsten bij de begraafplaatsen teruglopen. Er zijn minder begravingen doordat meer mensen de voorkeur geven aan cremeren. Ook het plaatsen van urnen op de begraafplaatsen loopt terug. Daarom verlagen we de geraamde inkomsten met € 25.000 naar een meer realistische hoogte. Dit nadeel brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.

3. Nieuw beleid

Hondenterreinen en afvalbakken	**0**	**0**	**0**	**0**

Het hondenbeleid willen we harmoniseren. Er zijn nu verschillende hondenuitlaatvoorzieningen in de kernen van de gemeente met verschillende regels. We gaan een helder en eenduidig beleid formuleren waarbij het uitgangspunt is dat de eigenaar en houder van de hond overal binnen de bebouwde kom de uitwerpselen opruimt. Om de uitwerpselen weg te kunnen gooien plaatsen we ruim honderd afvalbakken extra in de openbare ruimte. Daarnaast bieden we ruimte voor het los laten lopen van honden binnen de bebouwde kom. Hiervoor gaan we omheinde hondenloslooopterreinen aanbrengen. We betrekken in 2024 de bewoners bij het vaststellen van de geschikte locaties voor de afvalbakken en hondenloslooopterreinen. Om dit te kunnen realiseren vragen wij een investeringsbudget van € 60.000 voor de afvalbakken en € 140.000 voor de hondenloslooopterreinen. Voor de hondenloslooopterreinen hanteren we een afschrijvingstermijn van 15 jaar. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen € 13.000. Daarnaast hebben we € 2.000 geraamd voor de jaarlijkse vervanging van de afvalbakken. Dit brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.
Daarnaast stijgen de kosten voor het ledigen van de afvalbakken voor de RDL. Wij hebben dan ook vanaf 2026 de doorbelasting vanuit de RDL verhoogd. Dit verrekenen we binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal.

Totaal mutaties	**-473**	**-473**	**-473**	**-473**

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?
We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

Ontwikkelingen
Ontwikkeling Zevenaar-Oost
In het kader van de ruimtelijke (regionale) opgave en ontwikkelingen wordt onderzoek gedaan naar een toekomstige uitbreiding aan de oostkant van Zevenaar voor wonen, werken, infra, recreatie, natuur en energietransitie.

Wet goed verhuurderschap
Op 21 maart jl. heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel goed verhuurderschap ("Wet goed verhuurderschap") aangenomen. Met de invoering van deze wet gelden er vanaf 1 juli 2023 aanvullende regels voor verhuur van woonruimte en voor verhuur van verblijfsruimte aan arbeidsmigranten. De kern van deze wetgeving is de introductie van een algemene landelijke norm voor goed verhuurderschap. Handhaving van deze basisnorm zal bij gemeenten komen te liggen, dat is een nieuwe ontwikkeling waarvoor beleid nog moet worden vastgesteld. Naast dat er landelijke algemene regels worden ingevoerd, kunnen gemeenten ook op lokaal niveau nieuwe regels invoeren. Gemeenten mogen dan bijvoorbeeld een verhuurvergunning verplicht stellen in kwetsbare wijken waar door verhuurders misbruik wordt gemaakt van de sociaaleconomische positie van huurders.
Om zicht te krijgen op deze situaties zijn gemeenten verplicht een meldpunt te openen. Hier kan eenieder op anonieme basis terecht om een melding van ongewenst verhuurgedrag te doen.

Ontwikkeling woningmarkt
De ambitie voor de woningbouw is het realiseren van 150 tot 200 woningen per jaar. In 2022 zijn netto 117 woningen opgeleverd. Door de ontwikkelingen op de woningmarkt (prijs- en rentestijgingen, leencapaciteit kopers, materiaalkosten en capaciteitstekort) komen de doelstellingen voor woningbouw verder onder druk te staan.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)
- Woonvisie Zevenaar
- Plan Woningbouw
- Woonvisie Gelders Eiland (2018)
- Nota grondbeleid Zevenaar 2021
- Woondeal Arnhem Nijmegen 2020
- Nota vastgoedbeleid
- Liemerse Woonagenda 2020
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)
- Integraal accommodatieplan 2020-2040 (IAP)

WAT WILLEN WE?

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

WAT DOEN WE?

Overzicht resultaten	
8.1.1 Wij actualiseren de woonvisies	2023-2024
8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in	2023-2026
8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties	2023e.v.
8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan	2022-2026
8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio	2023-2025
8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet	2022-2026
8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen	2022-2026
8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark	2022e.v.

8.1 Zorgen voor een geschikte woning voor iedereen

8.1.1 Wij actualiseren de woonvisies 2023-2024

Bij de actualisatie van onze woonvisies kijken we kritisch naar de bestaande beleidsregels: waar zitten belemmeringen en knelpunten. We zetten in op sneller en efficiënter werken. We nemen de woonbehoefte van specifieke doelgroepen zoals spoedzoekers, jongeren, CPO-initiatiefnemers, statushouders, 'reizigers', woon-zorgvragers en arbeidsmigranten mee. Ook nemen we de kwaliteit van de bestaande voorraad en verduurzaming mee. We stimuleren het toevoegen van meer levensloopbestendige woningen of het levensloopbestendig maken van de huidige voorraad, maar ook versnelde realisatie van flexwoningen nemen we hierin mee.

8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in 2023-2026

Een doorstroommakelaar adviseert inwoners (op eigen verzoek) over welke woonsituatie het beste bij hen past. We vragen hiervoor bij een provincie een bijdrage aan vanuit de Verhuiscoachregeling.

8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties 2023-e.v.

In de prestatieafspraken met de woningcorporaties zetten we in op het toevoegen van sociale huurwoningen (30% van de toegevoegde woningvoorraad) en middeldure huurwoningen. Daarnaast zetten we in op verduurzaming bij bestaande woningen en bespreken we de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de corporaties.
In de raamovereenkomst met de corporaties is 25% sociale huur opgenomen, deze passen we aan naar 30%. Wij hebben geen beleid op middeldure woningen, dit is ook niet opgenomen in woonvisies. Dat gaan we nu wel doen. Hiervoor is het nodig om de woonvisies te actualiseren. Daarin gaan we opnieuw de definitie bepalen van wat we betaalbaar vinden, rekening houdend met de huidige marktsituatie en prijsontwikkeling. Daarbij kijken we ook naar instrumenten zoals erfpacht en startersleningen.

8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan 2022-2026

In dit plan staat aangegeven welke woningbouw (nieuwbouw) op welke locaties de komende jaren plaatsvindt. Dit plan is afgestemd op de woningbouwbehoefte.
Wij streven naar een continue bouwstroom door het toevoegen van 150-200 woningen per jaar. Wij kijken naar mogelijkheden om woningen sneller te realiseren. Bouwen met nieuwe technieken, bijvoorbeeld fabrieksmatig (prefab) en alternatieve materialen zoals hout, bieden kansen voor versnelling van de realisatietijd. Daarnaast bekijken we hoe wij het proces nog effectiever kunnen inrichten.
Voor leegkomende of leegstaande gebouwen bekijken we of deze een nieuwe functie kunnen krijgen, bij voorkeur wonen. We gaan hiervoor het gesprek aan met eigenaren van leegstaande objecten om te kijken of deze zich lenen voor functieverandering. Dit kan het geval zijn voor individuele objecten maar ook voor een groter gebied dat om herstructurering vraagt. Als het om ons eigen vastgoed gaat zetten we in op een combinatie van maatschappelijke functies en wonen.
Er moet voldoende capaciteit zijn om goed uitvoering te kunnen geven aan de ambitieuze bouwopgaven (meer bouwen, strakke vergunningverlening) en om uitvoering te kunnen geven aan de Omgevingswet (o.a. kortere procedures, participatie, integrale besluitvorming).

8.2 Uitvoeren van de Omgevingswet en ruimtelijke projecten

8.2.1 Wij nemen deel aan de Groene Metropool Regio: opgave Groene Groeiregio 2023-2025

Regionale samenwerking is belangrijk om doelstellingen te behalen die wij niet op lokale schaal kunnen bereiken. In de regio geven we uitvoering aan twee speerpunten:

- Wonen in balans: Versnellen van de woningbouw (uitvoering Woondeal).
- Leefomgeving: Verbinden van de ruimtelijke opgaven (Opstellen verstedelijkingsstrategie en het ondertekenen van het verstedelijkingsakkoord).

8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet 2022-2026

Naar verwachting treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. Of dat ook de definitieve datum is, zal in oktober blijken. Belangrijk is namelijk dat de ICT-problemen verholpen zijn. De implementatie van de Omgevingswet heeft een structureel effect op de gemeente als organisatie (groeiende, krimpende en veranderende capaciteit, legesopbrengsten, vervallen taken en nieuwe taken). Daarbij biedt de stelselwijziging veel decentrale beleidsruimte (keuzevrijheid) die effect gaat hebben op de organisatie en de financiën. De VNG heeft in samenwerking met een aantal gemeenten het Structureel Effectenmodel Omgevingswet ontwikkeld. Aan de hand van dit model zijn de structurele effecten van de Omgevingswet in beeld gebracht. Omdat er nog inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt moeten worden is uitgegaan van een aantal aannames over o.a. vroegtijdige participatie, overname van de zogenaamde bruidsschat en de opzet van de nieuwe omgevingsplannen (globaal of gedetailleerd). De beschikbaar gestelde budgetten voor de invoering van de Omgevingswet zijn deels nog beschikbaar voor de transitiefase, maar behoeven wellicht nog aanvulling.

De Omgevingswet vereist het vaststellen van een omgevingsvisie en 1 omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan onderzoeken we ook de mogelijkheden voor welstandsvrij bouwen en houden we de taakstelling van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit tegen het licht. Ook verkennen we of (gedeelten van) werklocaties te transformeren zijn naar woongebieden.

8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen 2022-2026

Inwoners betrekken we meer en op het juiste moment bij de ruimtelijke ordening en wonen o.a. bij gebiedsgericht werken, omgevingsvisie en bouwplannen. Dit sluit aan op het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid. Voor het toetsen van initiatieven werken wij met de omgevingstafel. Een omgevingstafel is een overlegstructuur waarbij een initiatief voor een ruimtelijk project vanuit verschillende invalshoeken (o.a. ruimtelijk, wonen, natuur, milieu, fysieke en sociale leefomgeving) wordt bekeken en beoordeeld. Deze is nog zeer intern gericht, maar gaan we uitbreiden en meer naar buiten richten.
Wij kijken kritisch naar het idee van de conceptaanvraag zoals wij deze momenteel hanteren. We toetsen in

een vroeg stadium (idee fase) het initiatief op kansrijkheid. Hierdoor geven we wooninitiatieven van inwoners en ontwikkelaars meer kans en we kunnen sneller besluiten. Ook voorkomen we hiermee dat een initiatiefnemer veel voorbereidingskosten moet maken. Bij het herinrichten van een wijk, zetten we in op wijkgericht werken.

8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark 2022-e.v.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst die in oktober 2020 gesloten is met de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort, het waterschap Rijn en IJssel, de provincie Gelderland, de staat der Nederlanden en Natuurmonumenten nemen we in 2022 een besluit over toezegging van financiën voor de uitvoering van maatregelen in het Rivierklimaatpark. Van de gemeente Zevenaar wordt een bijdrage verwacht voor

- Het verbeteren (verkeersveiliger maken) van de Marsweg.
- De opwaardering van de entrees van het gebied.
- Een algemene kwaliteitsimpuls.
- De aanleg van struinroutes.

VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2023	Begroting 2026
Demografische druk (%)					
	2022	74,00	80,10	80,10	80,10
Toelichting	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijk- en Gelders gemiddelde.				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)					
	2022	847,00	814,00	701,00	701,00
Toelichting	Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afvalbeheer en rioolbeheer zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.				
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)					
	2022	914,00	915,00	829,00	829,00
Toelichting	De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afvalbeheer en rioolbeheer zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.				
Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)					
	2022	310,00	265,00	303,00	288,00
Toelichting	De ontwikkeling van de woningmarkt wordt conform landelijke cijfers als volgt ingeschat: 2023 --> 2024 -5% 2024 --> 2025 -2% 2025 --> 2026 +2% 2026 --> 2027 +2%				
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)					
	2022	8,40	5,80	7,50	6,00

Toelichting In de gemeente Zevenaar zijn de afgelopen drie jaar ruim 700 woningen gerealiseerd en opgeleverd. De vraag naar woningen blijft hoog. Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 200 woningen. Met het uiteindelijke streven naar een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen op jaarbasis.

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2024
Gemeenschappelijke regeling		
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.	669

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Baten tot de kadernota	30.827	211	21.674	21.674
Mutaties baten kadernota				
Totaal mutaties baten kadernota				
Totaal baten na de kadernota	30.827	211	21.674	21.674
LASTEN				
Lasten tot de kadernota	33.104	2.829	23.785	23.761
Mutaties lasten kadernota				
1. Autonome ontwikkelingen	2	2	2	2
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	2	2	2	2
Totaal mutaties lasten kadernota	2	2	2	2
Totaal lasten na de kadernota	33.106	2.831	23.788	23.763
Saldo voor bestemming	-2.280	-2.620	-2.114	-2.090
Mutaties reserves				

ONTTREKKINGEN

Onttrekkingen tot de kadernota	545	500	0	0

Onttrekkingen kadernota

Totaal onttrekkingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	545	500	0	0

TOEVOEGINGEN

Toevoegingen reserves tot de kadernota	0	0	0	0

Onttrekkingen kadernota

Totaal toevoegingen kadernota				
Totaal onttrekkingen na de kadernota	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	545	500	0	0
Saldo na bestemming	-1.735	-2.120	-2.114	-2.090

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	-2	-2	-2	-2

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

Totaal mutaties	-2	-2	-2	-2

FINANCIËN

AUTORISATIE

De autorisatie van de budgetten gebeurt bij de vaststelling van de begroting en eventueel wijzigingen van de begroting in uw raad. Op basis van deze autorisatie zijn wij gemachtigd binnen de gestelde kaders uitgaven te doen en inkomsten te genereren.

Beleid autorisatie

In de verordening artikel 212 Gemeentewet heeft u in de vergadering van 31 mei 2023 hierover het volgende bepaald:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringsbudget wil ontvangen. De overige nieuwe investeringsbudgetten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, eerste lid, doen burgemeester en wethouders voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doen burgemeester en wethouders indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten.
4. Voor een investering waarvan het investeringsbudget niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, leggen burgemeester en wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringsbudget aan de raad voor.
5. Bij investeringen met een meerjarig karakter mag binnen het investeringsbudget geschoven worden tussen de jaargrenzen. In het investeringsoverzicht bij de jaarstukken worden deze verschuivingen aan de raad gemeld.

Soorten budgetten

Een budget is een in de begroting opgenomen uit te geven of te ontvangen geldbedrag dat is gekoppeld aan een product om bepaalde activiteiten en prestaties te realiseren. Een budget komt tot uitdrukking in een bedrag voor baten en/of lasten.

Binnen onze gemeente kennen wij verschillende soorten budgetten:

1. Exploitatiebudgetten
   Deze worden ook wel reguliere budgetten genoemd. Dit betreft, vaak structurele, geldbedragen die op jaarbasis binnen de begroting aan een budgethouder ter beschikking staan.
2. Investeringsbudgetten
   Een investeringsbudget is een afzonderlijk door u verleend geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten, toegekend aan een budgethouder. Het nut van deze investeringen strekt zich over meerdere jaren uit.
3. Reserves en voorzieningen
   Reserves en voorzieningen zijn bijzondere 'budgetten'. Deze zijn door u ingesteld voor het doen of dekken van specifieke uitgaven. Bij voorzieningen bijvoorbeeld op basis van een door u vastgesteld beheerplan.

Exploitatiebudgetten

U autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.
Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.
Bij tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Investeringsbudgetten

Bij de programmabegroting vermelden wij per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het meerjareninvesteringsplan die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Zoals gezegd autoriseert u ons op het niveau van de programma's en zijn wij daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de realisatie van de doelstellingen van het betreffende programma. Wij zijn dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringsbudgetten. Hiertoe ramen wij een investeringsbudget, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving. Bij investeringen met een meerjarig karakter mag binnen het investeringsbudget geschoven worden tussen de jaargrenzen.
Indien bij een budgetaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger (10% of meer) is dan het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen bedrag zullen wij u hiervoor vooraf om autorisatie vragen. Hierbij zullen wij tevens de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangeven. In dergelijke gevallen zullen wij u ook een begrotingswijziging voorleggen. Na uw goedkeuring, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het investeringsbudget beschikbaar gesteld. Uiteraard leggen wij ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij de jaarstukken verantwoording aan u af.

Budgetten reserves en voorzieningen

Bij de programmabegroting presenteren wij per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen. Voor mutaties in reserves zijn wij verplicht uw raad om autorisatie te vragen. In het kader van het budgetrecht bent u als raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin komen wij met een apart voorstel bij u terug.
Voor voorzieningen geldt een ander regime. U stelt als raad een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt u de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van ons college.

KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Hieronder zijn uitgangspunten opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de ramingen in deze kadernota 2024-2027.

Uitgangspunt van het financiële beleid van onze gemeente is een structureel en reëel sluitende begroting. Dit betekent dat:

- structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- de begroting duidelijk inzicht geeft welke baten en lasten incidenteel van aard zijn;
- budgetten in de begroting zijn gebaseerd op het bestaande beleid;
- de meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen.

Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting zijn opgenomen. Omdat de gemeente structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel. Incidentele lasten zijn de uitzondering. De toezichthouder houdt bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten de volgende volgorde aan:

- Aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost)
- Einddatum (duidelijk en onvoorwaardelijk)
- De materiële beïnvloeding (voldoende omvang)

Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel is: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost) gaat echter altijd boven het hulpmiddel.

De in het overzicht opgenomen incidentele lasten en baten betreffen middelen die naar de aard van de post een eenmalig karakter hebben en waarbij een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum vastligt. Voorbeelden van incidentele posten zijn:

- implementatiekosten;
- verkopen van bezit;
- alle mutaties van grondexploitatie.

Onderdeel	Grondslag	Toelichting
Loonontwikkeling	4,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).
Prijsontwikkeling	7,50 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).
Huren en pachten	7,50 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).
Subsidies	7,50 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).
Belastingen	7,50 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).
Leges en heffingen	7,50 *	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2023).

* Het percentage van 7,5% bestaat uit de raming van de prijsontwikkeling van 2024 (3,9%), plus de doorwerking van de verhoging van de prijsontwikkeling van 2023 (3,6%).

	2024	2025	2026	2027
Aantal inwoners	45.020	45.340	45.560	45.770
Aantal woningen	20.970	21.220	21.420	21.620
	De prognoses zijn gebaseerd op interne cijfers.			

Rentepercentage voor investeringen

In het taakveld Treasury onder programma 0. Bestuur en ondersteuning zijn alle rentelasten en de toegerekende rente opgenomen, het renteresultaat is hier zichtbaar. Nieuwe investeringen leggen beslag op de financieringsmiddelen. Naast afschrijvingslasten ramen wij nu structureel rentelasten.
Als rentepercentage voor nieuwe investeringen wordt het gemiddelde percentage van een half jaar voorafgaand aan het opstellen van de begroting genomen van een 20 jarige lineaire vaste geldlening bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten. De keuze voor 20 jaar is het gemiddelde van de meest voorkomende investeringen (bedrijfsgebouwen) 40 jaar en de minimale afschrijvingstermijn van 1 jaar.
De berekening van het percentage voor 2024 (t/m 19 april 2023) volgens deze methodiek komt afgerond uit op 3,4.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	112.499	112.452	107.158	104.497
1. Veiligheid	126	126	126	126
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	265	265	265	265
3. Economie	2.173	1.826	492	492
4. Onderwijs	1.026	1.022	1.022	1.022
5. Sport, cultuur en recreatie	1.411	1.406	1.399	1.399
6. Sociaal domein	14.077	16.080	16.684	17.184
7. Volksgezondheid en milieu	9.873	9.805	9.084	8.850
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	30.827	211	21.674	21.674
Actuele stand begroting - baten	**172.277**	**143.194**	**157.903**	**155.508**
Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	27.960	26.205	26.244	25.849
1. Veiligheid	4.698	4.684	4.682	4.683
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.731	6.685	6.573	6.782
3. Economie	2.783	2.344	1.047	1.033
4. Onderwijs	5.946	6.015	6.199	6.259
5. Sport, cultuur en recreatie	11.556	11.407	11.194	11.242
6. Sociaal domein	70.746	71.898	72.289	72.734
7. Volksgezondheid en milieu	12.550	12.977	11.448	11.217
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	33.106	2.831	23.788	23.763
Actuele stand begroting - lasten	**176.076**	**145.045**	**163.464**	**163.561**
Saldo				
0. Bestuur en ondersteuning	84.539	86.248	80.914	78.648
1. Veiligheid	-4.572	-4.558	-4.557	-4.557
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.466	-6.420	-6.308	-6.516
3. Economie	-610	-517	-555	-540
4. Onderwijs	-4.920	-4.993	-5.177	-5.237
5. Sport, cultuur en recreatie	-10.145	-10.001	-9.795	-9.844
6. Sociaal domein	-56.669	-55.818	-55.605	-55.550
7. Volksgezondheid en milieu	-2.677	-3.172	-2.364	-2.367
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.280	-2.620	-2.114	-2.090
Actuele stand begroting - saldo	**-3.799**	**-1.851**	**-5.561**	**-8.052**
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	111	111	111	111
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	198	119	33	33
3. Economie	15	0	17	17
4. Onderwijs	193	193	193	193
5. Sport, cultuur en recreatie	567	458	258	258
6. Sociaal domein	24	24	24	24
7. Volksgezondheid en milieu	308	662	0	0

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	545	500	0	0
Totaal mutaties reserves	**1.962**	**2.066**	**636**	**636**
Actuele stand begroting na de kadernota	**-1.837**	**215**	**-4.925**	**-7.416**

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

In onderstaande tabel staat een overzicht van alle financiële baten en lasten, zoals die zijn opgenomen in deze rapportage. In de tabel worden baten en lasten apart gepresenteerd.
Na de tabel geven wij de toelichtingen op alle financiële mutaties. Deze toelichtingen staan op alfabetische volgorde, maar er is geen indeling op baten en lasten. Elke wijziging wordt daarmee eenmalig ("netto") toegelicht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
BATEN				
Primitieve begroting 2023-2026	166.355	135.705	149.357	148.887
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2023	4.742	5.514	5.998	3.573
Totale baten tot de kadernota	**171.097**	**141.219**	**155.354**	**152.459**
Mutaties in deze kadernota (baten)				
1. Autonome ontwikkelingen	1.200	**2.000**	2.600	3.100
Beschermd wonen	1.200	2.000	2.600	3.100
2. Actualisatie bestaand beleid	-25	**-25**	-25	-25
Begraafrechten	-25	-25	-25	-25
3. Nieuw beleid	5	**0**	-26	-26
Beregeningsinstallatie sportterreinen	5	0	0	0
Hondenterreinen en afvalbakken	0	0	-26	-26
Totaal gemuteerde baten	**1.180**	**1.975**	**2.549**	**3.049**
Totale baten tot en met de kadernota	**172.277**	**143.194**	**157.903**	**155.508**
LASTEN				
Primitieve begroting 2023-2026	164.753	131.487	151.876	151.644
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2023	6.227	7.771	5.660	5.531
Totale lasten tot de 1e VGR	**170.981**	**139.258**	**157.536**	**157.175**
Mutaties in deze kadernota (lasten)				
1. Autonome ontwikkelingen	3.101	**4.112**	4.727	5.255
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	0	230	230	230
Beschermd wonen	1.200	2.000	2.600	3.100
Bijdrage BVO DRAN doelgroepenvervoer	-53	-83	-58	82
Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	72	48	67	175
Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	25	25	25	25
Bijdrage Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	32	33	34	35
Bijdrage MGR - module RBL (leerplicht)	69	69	69	69
Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening)	600	654	624	402

Bijdrage MGR - modules inkoop en beheer	59	59	59	59
Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen	50	50	50	50
Bijdrage ODRA - Regionale samenwerking milieubeleid	5	5	5	5
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID	184	184	184	184
Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)	25	25	25	25
Bijdrage VGGM	814	814	814	814
Uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair Sterrenschool	20	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.518	**1.349**	1.083	1.013
Aanvullend subsidie Voedselbank	6	6	6	6
Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD (regionale sociale dienst)	606	606	606	606
Doorontwikkeling RID	275	0	0	0
Formatie juridisch advies	166	166	166	166
Hardware voor nieuwe medewerkers	0	28	28	28
Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein	100	150	0	0
Implementatie Wet digitale toegankelijkheid	110	0	0	0
Meegroeien opleidingsbudgetten	25	50	50	50
Onderhoud rijksmonument Schipperspoort Lobith	7	0	0	0
Ontvlechting en professionalisering inkoop	96	154	58	58
Parkeeronderzoek	20	0	20	0
Raadzaal - apparatuur	0	0	10	10
Softwareapplicatie buitendienst	25	25	25	25
Subsidie NME Kunstwerk!	0	0	-50	-100
Uitbreiding verkeersregelinstallaties	7	7	7	7
Versterken I-organisatie	75	157	157	157
3. Nieuw beleid	477	**326**	118	118
Aanpassing budgetten schuldhulpverlening	16	16	16	16
Beregeningsinstallatie sportterreinen	28	-12	-12	-12
Gemeentelijke bijdrage vier molens	8	8	8	8
Hondenterreinen en afvalbakken	0	0	-11	-11
Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen	100	100	0	0
Onderwijshuisvesting	0	0	63	63
Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie	110	55	55	55
Subsidie Kinderboerderij Pannerden	25	0	0	0
Subsidie Schoolmaatschappelijk werk	100	160	0	0
Verder digitaliseren dienstverlening	70	0	0	0

Verkeerskundig onderzoek aansluiting snelfietsroute F12 (Arnhem-Zevenaar) op F18 (Zevenaar-Didam-Doetinchem) en F3 (Zevenaar-Babberich-Elten-Emmerich)	20	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**5.096**	**5.787**	**5.928**	**6.386**
Totale lasten tot en met kadernota	**176.076**	**145.045**	**163.464**	**163.561**
Resultaat voor bestemming	**-3.799**	**-1.851**	**-5.561**	**-8.052**
ONTTREKKINGEN				
Primitieve begroting 2023-2026	2.108	1.290	572	572
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2023	-145	756	44	44
Onttrekkingen in deze kadernota	0	20	20	20
Totaal onttrekkingen reserves	1.962	**2.066**	636	636
TOEVOEGINGEN				
Primitieve begroting 2023-2026	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e voortgangsrapportage 2023	0	0	0	0
Toevoegingen in deze kadernota	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0
Saldo reserve mutaties	**1.962**	**2.066**	**636**	**636**
Resultaat na bestemming	**-1.837**	**215**	**-4.925**	**-7.416**

TOELICHTING MUTATIES IN DE EXPLOITATIE

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Autonome ontwikkelingen				
Areaaluitbreiding de Bem en de Tol	**0**	**-230**	**-230**	**-230**

De deelgrondexploitaties de Bem en de Tol zijn voor een groot deel woonrijp gemaakt. Wij verwachten dat deze in 2023/2024 gesloten worden. Hierdoor stijgen de onderhoudskosten vanaf 2025. Voor wegen gaat het om € 69.000, waarvan € 55.000 gestort wordt in de voorziening groot onderhoud wegen en € 14.000 voor de klein onderhoudskosten. Voor openbaar groen gaat het om € 40.000. Tenslotte stijgt de benodigde personele capaciteit van openbare werken met € 121.000. Deze wijzigingen leiden tot een nadelig resultaat van € 230.000.

Beschermd wonen	**0**	**0**	**0**	**0**

De verwachting is dat beschermd wonen vanaf 2024 over gaat van de centrum gemeente (Arnhem) naar de regio gemeentes. Uitgangspunt is dat de rijksmiddelen in overeenstemming zijn met de uitgaven zodat het financieel geen gevolgen heeft. We nemen daarom de ramingen aan de baten- en lastenkant budgettair neutraal op. De geraamde bedragen zijn nog onzeker in afwachting van definitieve besluitvorming.

Bijdrage BVO DRAN doelgroepenvervoer	**53**	**83**	**58**	**-82**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2024-2027 van de BVO DRAN. De bijdrage in 2024 daalt in totaal met ongeveer € 53.000. De daling van de vervoerskosten komt door een daling van het vervoer. De daling van het vervoer is groter dan de stijging door een hogere indexering van de vervoerskosten (NEA-index van 2,0 naar 13,7%). Bij het vervoer voor Wmo en dagbesteding is de impact van corona nog steeds merkbaar. Bij het jeugdwetvervoer is de daling een gevolg van een daling van het aantal actieve reizigers en ritten in de 2e helft van 2022.
In 2027 wordt het nieuwe jaar aan de begroting toegevoegd. De kosten stijgen ten opzichte van 2026 vanwege de reguliere jaarlijkse groei (Wmo en dagbesteding 5% en jeugdwetvervoer 15%) en de indexering (2%). Daarnaast worden de kosten voor zero emissie die tot medio 2026 waren verlaagd naar 0% (Wmo) en 7,5% (dagbesteding en jeugd) vanaf 2027 weer begroot op 5% en 15%.

Bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	**-72**	**-48**	**-67**	**-175**

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de meerjarenbegroting 2024-2027 van de BVO DRAN. De bijdrage stijgt in 2024 voornamelijk door de doorwerking van de hogere indexering van de vervoerskosten van 2% naar 13,7% (NEA-index) in 2023.
In 2027 wordt het nieuwe jaar aan de begroting toegevoegd. De kosten stijgen ten opzichte van 2026 vanwege de reguliere jaarlijkse groei (3%) en de indexering (2%). Daarnaast worden de kosten voor zero emissie die tot medio 2026 waren verlaagd naar 7,5% vanaf 2027 weer begroot op 15%.

Bijdrage Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

De inwonerbijdrage voor 2024 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,55. Dit is een stijging van € 1,08 ten opzichte van de inwonersbijdrage zoals in de begroting 2023 voorzien. Deels wordt deze stijging veroorzaakt door toepassing van indexering (€ 0,50 per inwoner) en deels door een bijdrage voor de Regionale Energie Strategie 2023-2030 (RES) (€ 0,58 per inwoner). De bijdrage voor de RES dekken wij uit de middelen van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Hierdoor is het nadeel voor Zevenaar € 25.000.

Bijdrage Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	**-32**	**-33**	**-34**	**-35**

De bijdrage aan de GRHVOL voor 2024 is aangepast. Hierbij is uitgegaan van de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling. De totale bijdrage voor Zevenaar aan de GRHVOL is in 2024 afgerond € 69.000 lager als de bijdrage in 2023 met name door lagere kapitaallasten (waarvan de fasering is verwerkt in de 1e VGR 2023). In de jaren 2025 t/m 2027 neemt de jaarlijkse bijdrage toe tot het niveau van 2023 waarbij rekening is gehouden met de investering in nieuwbouw/uitbreiding, voor een bedrag van € 3.500.000, van een bestaande locatie in Zevenaar.

Bijdrage MGR - module RBL (leerplicht)	**-69**	**-69**	**-69**	**-69**

De bijdrage voor 2024 e.v. jaren is gebaseerd op de meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling voor de module RBL (leerplicht). De hogere bijdrage is veroorzaakt door uitbreiding van de formatie als gevolg van de nieuwe formatierichtlijn voor uitvoering van de leerplichttaken. Daarnaast is rekening gehouden met de inflatie en loonkostenstijgingen van de gewijzigde begroting 2023 en verwachte stijging voor 2024. Dit leidt tot een nadeel van € 69.000.

Bijdrage MGR - module WgSW (sociale werkvoorziening)	**-600**	**-654**	**-624**	**-402**

De hogere bijdrage aan de MGR voor de module WgSW heeft betrekking op loonkostenontwikkeling en inflatie (structurele effecten van de gewijzigde begroting 2023 en indexeringen 2024 e.v.). Daarnaast is rekening gehouden met de aangepaste verdeling op basis van het gewijzigde aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2022. Dit leidt tot een nadeel van € 600.000 aflopend naar € 402.000 in 2027.

Bijdrage MGR - modules inkoop en beheer **-59** **-59** **-59** **-59**

De bijdrage voor 2024 e.v. jaren is gebaseerd op de meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling voor de modules inkoop en beheer.
De bijdrage aan de MGR voor deze modules wordt naar boven bijgesteld met € 59.000. Deze stijging wordt volledig veroorzaakt door de loonkostenontwikkeling (CAO).

Bijdrage ODRA - Bijstelling bijdrage omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen **-50** **-50** **-50** **-50**

De begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling omgevingsdienst Arnhem-Nijmegen (ODRA) laat een hogere bijdrage voor de basistaken zien van € 50.000. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de stijging van het uurtarief in 2024.

Bijdrage ODRA - Gemeentelijke archiefbeheer milieu **0** **0** **0** **0**

Het algemeen bestuur van de ODRA heeft een besluit genomen om, in tegenstelling tot wat in de dienstverleningsovereenkomst ODRA-gemeente Zevenaar is vastgelegd, de archivering van het onderdeel milieu onder te brengen bij het Gelders Archief (E-depot). Het betreft het archiveren van alle uitgevoerde zaken vanuit vergunningverlening en toezicht en handhaving door de ODRA. Het gaat om een bedrag van € 14.000 structureel vanaf 2024. Dekking komt uit onze bestaande formatie waardoor het budgettair neutraal verloopt.

Bijdrage ODRA - Regionale samenwerking milieubeleid **-5** **-5** **-5** **-5**

Naar aanleiding van de notitie 'Verkenning versterking samenwerking milieubeleid specialismen' hebben de beleidsafdelingen in de regio positief geadviseerd om in te zetten op meer regionale samenwerking van milieubeleid en de coördinatie hiervan onder te brengen bij de ODRA. Voor Zevenaar een bedrag van € 15.000. Binnen het budget is hiervoor € 10.000 beschikbaar. Daarom ramen wij aanvullend € 5.000.

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RID **-184** **-184** **-184** **-184**

Volgens de begroting 2024 van de RID wordt de inwonerbijdrage van Zevenaar € 3.153.000; een stijging van € 184.000. Dit betreft met name loon- en prijsindex. Daarnaast raamt de RID kosten voor extra onderhoudscontracten en beveiliging.

Bijdrage Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) **-25** **-25** **-25** **-25**

De bijdrage aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD) wordt voor Zevenaar verhoogd met € 25.000. Betreft naast loon- en prijsontwikkeling een uitbreiding van personeel voor het archief.

Bijdrage VGGM **-814** **-814** **-814** **-814**

De bijdrage voor 2024 van Zevenaar aan de VGGM is overeenkomstig de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling. Hierbij is rekening gehouden met de actuele inwoneraantallen, indexeringen voor 2024 en met de aanpassingen van de gewijzigde begroting 2023 zoals een verhoging voor noodzakelijke versterking in de bedrijfsvoering. De verhoging voor Zevenaar bedraagt € 814.000 (programma 1 € 423.000 brandweer en programma 7 € 391.000 volksgezondheid).

Uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair Sterrenschool **-20** **0** **0** **0**

In verband met de groei van het aantal leerlingen van de Sterrenschool is een aanvraag ontvangen voor de uitbreiding van het onderwijsleerpakket en meubilair van de Sterrenschool voor één groep. Het college kan deze aanvraag toekennen nadat de middelen door de raad beschikbaar zijn gesteld (november 2023).

2. Actualisatie bestaand beleid

Aanvullend subsidie Voedselbank	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**

De stichting Voedselbank Zevenaar is vanwege de slechte bouwkundige staat, waardoor het niet meer veilig was om vanuit dat pand te werken, verhuisd naar een nieuwe locatie. Voor de hogere huur is extra subsidie nodig om de werkzaamheden te kunnen voortzetten.

Begraafrechten	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

De afgelopen jaren zien we de inkomsten bij de begraafplaatsen teruglopen. Er zijn minder begravingen doordat meer mensen de voorkeur geven aan cremeren. Ook het plaatsen van urnen op de begraafplaatsen loopt terug. Daarom verlagen we de geraamde inkomsten met € 25.000 naar een meer realistische hoogte. Dit nadeel brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.

Bijdrage Samenwerking de Liemers - programma RSD (regionale sociale dienst)	**-606**	**-606**	**-606**	**-606**

In de meerjarenbegroting van de gemeenschappelijke regeling 2024-2027 is rekening gehouden met de cao-ontwikkelingen (bijgesteld) van 2023 en de verwachte ontwikkeling voor 2024. Daarnaast is rekening gehouden indexering van de overige lasten, de geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst en stijging van de formatie. Voor de gemeente Zevenaar leidt dit tot een nadeel van € 606.000.
In de raming is nog geen rekening gehouden met de nieuwe bestuurlijke opdracht van de RSD (waarvoor in de periode 2024-2026 jaarlijks een extra budget nodig is van € 203.000) die in het najaar van 2023 aan de raden wordt voorgelegd.

Doorontwikkeling RID	**-275**	**0**	**0**	**0**

Op basis van een extern adviesrappport luidt het voorstel om de huidige ICT-samenwerking voort te zetten en te intensiveren, om zo de ICT-ontwikkelingen bij te kunnen benen. Investeringen zijn nodig in de bedrijfsvoering, het opstellen van een actuele visie met een cloudstrategie, een heldere governance en digivaardigheid van het personeel. De kostenraming voor 2024 is nu nog een inschatting, namelijk € 530.000; bijdrage Zevenaar 52%.

Formatie juridisch advies	**-166**	**-166**	**-166**	**-166**

In het werkveld van juridische zaken hebben wij de taken en werkzaamheden in beeld gebracht. Indien we ons beperken tot de wettelijk verplichte taken, een minimale inzet ter borging van de juridische kwaliteitszorg en de ondersteuning van de afdelingen, is er in de formatie een tekort van twee fte. We zien een verband met de aanhoudende toename in het aantal Woo-verzoeken, het aantal klachten en het aantal bezwaren. Voor 2022 en 2023 is eerder tijdelijke capaciteit toegekend, waarmee de druk en de risico's voor nu grotendeels zijn weggenomen. De behoefte en noodzaak is echter structureel. We stellen daarom voor deze inzet van twee fte structureel te maken.

Hardware voor nieuwe medewerkers	**0**	**-28**	**-28**	**-28**

De prognose is dat we de komende tijd gefaseerd 50 nieuwe medewerkers gaan aannemen. Dit op basis van de besluitvorming bij de meerjarenbegroting 2023-2026. Voor deze medewerkers schaffen wij nieuwe devices aan zoals een laptop en een smartphone. Het gaat om een investeringsbedrag van € 100.000 welke leidt tot jaarlijkse kapitaallasten van € 28.000.

Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein	**-100**	**-150**	**0**	**0**

De huidige basisapplicatie voor het sociaal domein moet opnieuw worden aanbesteed. Dit zal een Europese aanbesteding worden. Wij verwachten dat het totale traject twee jaar in beslag zal nemen. Wij starten in 2024 met de voorbereidingen. De implementatie moet eind 2025 gereed zijn. Voor de extra werkzaamheden en externe expertise vragen wij in 2024 een bedrag van € 100.000, voor 2025 een bedrag van € 150.000.

Implementatie Wet digitale toegankelijkheid **-110** **0** **0** **0**

Gemeente Zevenaar heeft bij het collegeprogramma het doel gesteld te voldoen aan de wettelijke verplichting digitale toegankelijkheid. Die verplichting houdt in dat Zevenaar de toegankelijkheid van de websites en apps moet verbeteren. Daarnaast is digitale toegankelijkheid belangrijk om volledige uitvoering te geven aan onze dienstverlening zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Binnen onze ambtelijke organisatie moeten medewerkers en communicatiespecialisten handvatten krijgen om documenten dusdanig op te stellen, dat deze aan de toegankelijkheidseisen voldoen. We zijn verplicht periodiek toegankelijkheidsonderzoeken voor onze websites en mobiele applicaties uit te voeren. Bij het stellen van de doelen is geen budget aangevraagd en gealloceerd. We zijn nu zover dat we een plan van aanpak hebben hoe dit doel zo effectief als mogelijk te bereiken en hebben we inzicht in de middelen die we hiervoor nodig hebben. In 2024 leiden we medewerkers breed in de organisatie op in het opstellen van documenten conform toegankelijkheidseisen, waardoor nieuwe content direct aan de eisen voldoet. Daarnaast pakken we de verbeterpunten uit de eerste reeks toegankelijkheidsonderzoeken op, zodat ook de huidige content aan de eisen voldoet. Om medewerkers vrij te kunnen spelen voor het volgen van de opleiding, het oppakken van de verbeterpunten hebben we extra ondersteuning van één fte voor de periode van één jaar nodig. Om een goede invulling aan digitale toegankelijkheid te geven, vragen we voor 2024 € 110.000. Dit gebruiken we om tijdelijk één extra fte in te huren, de verplichte toegankelijkheidsonderzoeken uit te voeren en het opleiden van medewerkers voor het schrijven van stukken conform toegankelijkheidseisen.

Meegroeien opleidingsbudgetten **-25** **-50** **-50** **-50**

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is als gevolg van nieuw beleid en aanpassing van taken nieuwe ambtelijke formatie beschikbaar gesteld. De nieuw aan te trekken medewerkers faciliteren we met gerichte opleidingen, coaching en ontwikkeling. Ons aantrekkelijk werkgeverschap is gebaseerd op de thema's ,binden, boeien, groeien en loslaten. Een opleidingsbudget van € 1.000 per medewerker is een goed gemiddelde voor gemeentelijke organisaties. Na de verhoging zitten we rond dit landelijk gemiddelde. Dit betekent een verhoging van € 25.000 in 2024 en een verhoging van € 25.000 in 2025.

Onderhoud rijksmonument Schipperspoort Lobith **-7** **0** **0** **0**

De Schipperspoort in Lobith is gemeentelijk eigendom en een rijksmonument. Uit een rapport van de Monumentenwacht komt naar voren dat dringend onderhoud nodig is. De verwachte kosten hiervoor bedragen € 7.000.

Ontvlechting en professionalisering inkoop **-96** **-154** **-58** **-58**

Een deel van de doelstellingen die wij als gemeente willen realiseren is afhankelijk van een goed inkoopbeleid. Daarnaast is mede in het kader van de rechtmatigheid de afgelopen jaren geconstateerd dat het aanbestedingsproces verbetering behoeft. Op basis hiervan zijn wij tot de conclusie gekomen dat de huidige inrichting onze doelstellingen niet optimaal ondersteunt. Om de basis te versterken en zo de doelstellingen van Zevenaar op verschillende vlakken, inclusief aanverwante opgaven als duurzaamheid en SROI te verbeteren, willen wij de inkoopfunctie intern fundamenteel anders inrichten. De inkoopsamenwerking binnen de SdL beëindigen wij en richten de inkoop fundamenteel anders in binnen onze eigen organisatie. Voor het verwezenlijken van deze overgang en het borgen van met name het strategisch inkoop, contract- en leveranciersmanagement zijn incidentele middelen voor 2024 en 2025 benodigd. Met ingang van 2025 is 0,6 fte structurele formatie extra benodigd.

Parkeeronderzoek **-20** **0** **-20** **0**

Een parkeeronderzoek is een middel om een goed beeld te krijgen (en houden) van de parkeersituatie op straat. Daarbij is het herhalen van zo'n onderzoek van belang om beeld te krijgen van de effecten van bepaalde maatregelen/ontwikkelingen (bijv. digitalisering van vergunningen, herontwikkeling, extra woningbouw etc.). Het geeft een goed inzicht en mogelijkheid tot datagericht werken. Daarnaast komen er steeds meer meldingen binnen over een "te hoge parkeerdruk in mijn buurt". Om dit soort meldingen beter te kunnen beoordelen én voor inzicht in het effect van de genoemde maatregelen/ontwikkelingen, vragen wij budget aan voor het uitvoeren van een groot parkeeronderzoek door een externe partij. Het laatste

parkeeronderzoek stamt uit 2021, een periode waarover nog onduidelijk is wat precies de invloed van de coronapandemie is geweest. Met een nieuw parkeeronderzoek in 2024 wordt inzichtelijk en met data onderbouwd waar de problematiek zit, kan er gedegen gereageerd worden op meldingen, maar krijgen we bijvoorbeeld ook inzicht in het effect van de digitalisering van de parkeervergunningen. Het wordt duidelijk waar de parkeerproblematiek zich wel/niet afspeelt, en of er trends zichtbaar zijn. Dit onderzoek willen wij in 2024 uitvoeren en in 2026 herhalen. De benodigde kosten hiervoor bedragen € 20.000 in 2024 en € 20.000 in 2026.

Raadzaal - apparatuur	**0**	**0**	**-10**	**-10**

De apparatuur in combinatie met de microfoons in de raadzaal is verouderd. Reserveonderdelen zijn niet meer verkrijgbaar. De huidige apparatuur is tien jaar oud. Daarnaast biedt een nieuw discussiesysteem ook nieuwe functionaliteiten. In combinatie met vergadermanagement kunnen raadsleden digitaal stemmen. Het voorstel is om in 2025 tot vervanging over te gaan. Het geraamde investeringsbedrag is € 100.000, met een jaarlijkse afschrijving van € 10.000.

Softwareapplicatie buitendienst	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Door de aanschaf van een nieuw softwarepakket (Werkwijzer) krijgen medewerkers in de buitendienst op kaartniveau werkinstructies. Dit vereenvoudigt de aansturing en werkt kwaliteitsverhogend. De kosten voor het abonnement en de benodigde licenties bedragen € 25.000. Dit brengen wij ten laste van het begrotingsresultaat.

Subsidie NME Kunstwerk!	**0**	**0**	**50**	**100**

In het kader van de overname van de NME activiteiten aan Kunstwerk! is voor de duur van vier jaar financiële zekerheid geboden. Deze periode eindigt aan het einde van schooljaar 2025-2026, dus per 1 juli 2026. De einddatum was nog niet financieel verwerkt.

Uitbreiding verkeersregelinstallaties	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**

In 2023 wordt een verkeersregelinstallatie geplaatst bij de kruising 7Poort/Mega. Dit leidt vanaf 2024 tot een stijging van de onderhouds- en elektriciteitskosten van € 7.000.

Versterken I-organisatie	**-75**	**-157**	**-157**	**-157**

Om een goede vertaling te kunnen maken van gemeentelijke vraagstukken naar ICT-oplossingen en dus de dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren is het noodzakelijk dat we onze I-organisatie verder verstevigen en dichtbij het primaire proces van het sociale en fysieke domein organiseren. Voor de verdere digitalisering van het fysieke domein en met name om de opgave op het gebied van integraal inrichten en beheer van onze openbare ruimte waar te kunnen maken, dient het applicatielandschap gemoderniseerd, geharmoniseerd en actief beheerd worden. Voor deze verdere professionaliseringsslag voeren we structurele formatie op voor het functioneel beheer van deze applicaties.

3. Nieuw beleid

Aanpassing budgetten schuldhulpverlening	**-16**	**-16**	**-16**	**-16**

Ter bevordering en ondersteuning voor inwoners met een schuldenproblematiek willen we gebruik maken van de diensten van 'SchuldHulpmaatje' ter ondersteuning van de vroegsignalering. Voor deze nieuwe subsidierelatie is structureel een bedrag nodig van € 7.500. Om de doorontwikkeling van de huidige schuldhulpverlening en vroegsignalering te bevorderen gaan we ons aansluiten bij de NVVK (jaarlijkse kosten € 6.900). Deze branchevereniging is sinds 1932 de grootste branchevereniging voor schuldhulpverlening en financiële dienstverlening. Aangesloten zijn zorgt voor borging van de bestaande pijlers van de NVVK, zoals gedragscodes en modules, kwaliteit en convenanten en zijn daarmee structureel van aard.
Daarnaast is het wenselijk aan te sluiten op het 'Schuldenknooppunt' waarvoor jaarlijks € 1.500 nodig is. Dit maakt dat er via één centraal knooppunt door schuldhulpverleners en schuldeisers digitaal gecommuniceerd

kan worden. Dit versnelt en vergemakkelijkt de schuldhulpverlening aan onze inwoners.

Beregeningsinstallatie sportterreinen	**-23**	**12**	**12**	**12**

De huidige energiecrisis en daarmee de hoge energieprijzen brengen uitdagingen met zich mee voor de sportaanbieders in onze gemeente. In de brief van 17 oktober 2022 verzocht Ataro de toenmalige gemeenteraad om naast de investering in ledverlichting ook te investeren in automatische beregeningsinstallaties van de natuurvelden. In het raadsvoorstel 'verduurzaming buitensportaccommodaties' hebben wij dit nader toegelicht.
De kosten voor de plaatsing van de beregeningsinstallaties bedragen € 330.000. Dit valt uiteen in € 307.000 voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties en € 23.000 implementatiebudget voor Ataro. Deze bedragen zijn inclusief de kostprijsverhogende btw en de compensatie SPUK die we deels ontvangen.
Voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties vormen we een investeringsbudget. Ter dekking van de afschrijvingslasten die hieruit voortkomen vormen we een bestemmingsreserve 'afschrijvingslasten beregeningsinstallatie'. De eenmalige storting in deze reserve (€ 307.000) onttrekken we in 2024 uit de algemene reserve. Voor de genoemde € 23.000 willen we een bijdrage aan Ataro verstrekken. Deze eenmalige last brengen we in 2024 ten laste van het begrotingsresultaat. Tenslotte dalen de structurele lasten vanaf 2025 met € 32.000 door de efficiëntieslag die we hiermee maken. Dit zorgt o.a. voor een daling van de bijdrage aan Ataro. Bovenstaande leidt in 2024 tot een incidenteel nadeel van € 23.000 en vanaf 2025 tot een structureel voordeel van € 32.000.

Gemeentelijke bijdrage vier molens	**-8**	**-8**	**-8**	**-8**

Per 2024 komt de provinciale subsidie van € 2.000 per molen voor de instandhouding van monumentale molens te vervallen.
De vier rijksmonumentale molens (twee in gemeentelijk eigendom en twee in particulier eigendom) in de gemeente Zevenaar worden goed onderhouden. Dit willen we zo houden. Omdat de instandhouding van molens zeer kostbaar is en achterstallig onderhoud tot hoge herstelkosten leidt, is het wenselijk dat de vervallen provinciale subsidie wordt gecompenseerd. Het gaat in totaal om een structureel bedrag van € 8.000.

Hondenterreinen en afvalbakken	**0**	**0**	**-15**	**-15**

Het hondenbeleid willen we harmoniseren. Er zijn nu verschillende hondenuitlaatvoorzieningen in de kernen van de gemeente met verschillende regels. We gaan een helder en eenduidig beleid formuleren waarbij het uitgangspunt is dat de eigenaar en houder van de hond overal binnen de bebouwde kom de uitwerpselen opruimt. Om de uitwerpselen weg te kunnen gooien plaatsen we ruim honderd afvalbakken extra in de openbare ruimte. Daarnaast bieden we ruimte voor het los laten lopen van honden binnen de bebouwde kom. Hiervoor gaan we omheinde hondenloslooopterreinen aanbrengen. We betrekken in 2024 de bewoners bij het vaststellen van de geschikte locaties voor de afvalbakken en hondenloslooopterreinen. Om dit te kunnen realiseren vragen wij een investeringsbudget van € 60.000 voor de afvalbakken en € 140.000 voor de hondenloslooopterreinen. Voor de hondenloslooopterreinen hanteren we een afschrijvingstermijn van 15 jaar. De afschrijvingslasten vanaf 2026 bedragen € 13.000. Daarnaast hebben we € 2.000 geraamd voor de jaarlijkse vervanging van de afvalbakken. Dit brengen we ten laste van het begrotingsresultaat.
Daarnaast stijgen de kosten voor het ledigen van de afvalbakken voor de RDL. Wij hebben dan ook vanaf 2026 de doorbelasting vanuit de RDL verhoogd. Dit verrekenen we binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal.

Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen	**-100**	**-100**	**0**	**0**

De afgelopen jaren is vanuit de verschillende dorpsraden intensief gewerkt aan de totstandkoming van een dorpsplan. Dorps- en wijkplannen zijn gericht op het versterken van de leefbaarheid, het beschikbaar hebben van passende (woon)voorzieningen, het kunnen voorzien in de (toekomstige) zorgbehoefte, het borgen van cultuur en recreatieve voorzieningen en verder alle andere zaken die daaraan bijdragen. Alles met als doel de sociale structuur en vitaliteit in de kernen te behouden en te versterken.
Enkele dorpen hebben al een mooie aanzet gegeven om te komen tot een plan wat aan deze wens voldoet.

Om de dorpsplannen verder uit te werken is echter professionele ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie gewenst. Voor de uitwerking van één dorpsplan wordt een bedrag geraamd van € 50.000. Uitgaande van de uitwerking van twee dorpsplannen per jaar vragen wij uw raad om voor de jaren 2024 en 2025 € 100.000 per jaar beschikbaar te stellen. Na twee jaar volgt een evaluatie. Op basis van de evaluatie bekijken we of aanvullende middelen nodig zijn voor de dan nog te realiseren dorps-/wijkplannen.

Onderwijshuisvesting	**0**	**0**	**-63**	**-63**

Om de ontwikkeling van twee locaties basisscholen, IKC's en een gymzaal te realiseren zijn aanvullende middelen nodig. In een eerste voorlopige indicatie gaan we uit van tekort van € 2,5 miljoen. Dit leidt tot een stijging va de afschrijvingslasten van € 63.000.

Opstellen Lokale Ontwikkelstrategie	**-110**	**-55**	**-55**	**-55**

In het kader van een (Europese) subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijke gebied (LEADER 2023-2027) is bestuurlijk commitment uitgesproken om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een Lokale Ontwikkelstrategie voor de vijf gemeenten in de Liemers. Het bedrag aan cofinanciering dat hier tegenover moet staan voor de gemeente Zevenaar bedraagt eenmalig € 274.500. Dit is voor de duur van vijf jaar jaarlijks € 55.000 waarbij opgemerkt wordt dat op z'n vroegst eind 2023 gestart kan worden met de uitvoering. Om die reden is het bedrag dat voor 2023 nodig is in 2024 geraamd is.

Subsidie Kinderboerderij Pannerden	**-25**	**0**	**0**	**0**

De stichting Kinderboerderij Pannerden heeft incidenteel subsidie aangevraagd voor vernieuwing van het kippenhok en opslaghok. De stichting beschikt, door de stijgende kosten, niet over eigen middelen/reserves. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 25.000.

Subsidie Schoolmaatschappelijk werk	**-100**	**-160**	**0**	**0**

Vanaf 2022 financieren we vanuit tijdelijke rijksmiddelen (NPO Coronamiddelen) het schoolmaatschappelijk werk op de basisscholen en het voortgezet onderwijs (Liemers College). De schoolmaatschappelijk werker geeft laagdrempelig advies aan ouders en leerlingen bij psychosociale problemen in de thuissituatie met de insteek dat ouders en leerlingen vaak na een paar gesprekken weer verder kunnen en zwaardere jeugdzorg daarna niet nodig is. Het komende jaar gaan wij met onze uitvoeringsorganisatie stichting Santé Partners in gesprek over de manier om het veronderstelde effect meetbaar te maken.
We vinden het belangrijk het schoolmaatschappelijk werk de komende jaren te blijven ondersteunen. Vanuit NPO-middelen is er niet voldoende budget beschikbaar en de looptijd is tot 1 augustus 2025. Daarom is het voorstel om voor 2024 en 2025 voor een deel van de totale jaarlijkse kosten (van € 231.000) een bedrag op te nemen in de meerjarenbegroting. In 2023 gaan wij met de schoolbesturen in gesprek om te onderzoeken of wij de kosten voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk middels cofinanciering kunnen bekostigen in de toekomst.

Verder digitaliseren dienstverlening	**-70**	**0**	**0**	**0**

In 2024 gaan we een stap verder met realiseren van het door u vastgestelde doel "we breiden onze online dienstverlening uit". In een eerder stadium zijn hiervoor nog geen middelen aangevraagd omdat we nog geen plan van aanpak hadden. Inmiddels zijn we zover. We starten met het inventariseren en prioriteren van alle producten/dienstverleningsprocessen. Dienstverleningsprocessen die al omschreven zijn, verbeteren we middels een klantreis waarbij de klant betrokken wordt. Dit geeft ons de inzichten die we nodig hebben om aan te sluiten bij de landelijke tendens en de verwachting van de klant om meer in te zetten op Omnichannel. Omnichannel wil zeggen dat dezelfde informatie via alle dienstverleningskanalen beschikbaar is. De klant kan op deze manier zijn zaken nog beter online regelen en de voortgang volgen én blijven andere kanalen beschikbaar voor klanten die online hun zaken niet kunnen regelen. De andere processen beschrijven we en maken we klantgericht en efficiënt door stappen zonder toegevoegde waarde te elimineren. We pakken beide methodieken op met eigen medewerkers die we hiervoor opleiden in 2024 en gaan we met de eerste

processen aan de slag. Om de werkmethodiek te borgen, nemen we de organisatie op een motiverende manier mee.
De ervaring die we met deze eerste processen opdoen in 2024, stelt ons in staat een inschatting te maken welke middelen we in 2025 en verder nodig hebben. Hiermee komen we bij u terug. Voor 2024 vragen we om € 70.000. Dit bedrag wordt gebruikt om een "Lean-team" op te leiden, medewerkers op te leiden voor het uitvoeren van klantreizen en het verder digitaliseren van de dienstverlening.

Verkeerskundig onderzoek aansluiting snelfietsroute F12 (Arnhem-Zevenaar) op F18 (Zevenaar-Didam-Doetinchem) en F3 (Zevenaar-Babberich-Elten-Emmerich)	-20	0	0	0

De gemeente Zevenaar heeft de ambitie om samen met de partners Stadt Emmerich am Rhein, gemeente Montferland, gemeente Doetinchem, 8rhk ambassadeurs (Regio Achterhoek) en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een dekkend netwerk van snelle fietsverbindingen in de grensregio te realiseren. Het project "verkeerskundig onderzoek grensoverschrijdende snelle fietsverbinding Zevenaar-Doetinchem-Emmerich" stelt zich concreet ten doel een verkeerskundig onderzoek uit te voeren naar de ontwikkeling van een toekomstbestendige snelle fietsroute in de driehoek Doetinchem-Zevenaar-Emmerich. Voor Zevenaar wordt de bijdrage in de kosten geraamd op € 20.000 in 2024.

Totaal mutaties	**-3.916**	**-3.812**	**-3.379**	**-3.337**

TOELICHTING RESERVEMUTATIES

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3. Nieuw beleid				
Beregeningsinstallatie sportterreinen	0	20	20	20

De huidige energiecrisis en daarmee de hoge energieprijzen brengen uitdagingen met zich mee voor de sportaanbieders in onze gemeente. In de brief van 17 oktober 2022 verzocht Ataro de toenmalige gemeenteraad om naast de investering in ledverlichting ook te investeren in automatische beregeningsinstallaties van de natuurvelden. In het raadsvoorstel 'verduurzaming buitensportaccommodaties' hebben wij dit nader toegelicht.
De kosten voor de plaatsing van de beregeningsinstallaties bedragen € 330.000. Dit valt uiteen in € 307.000 voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties en € 23.000 implementatiebudget voor Ataro. Deze bedragen zijn inclusief de kostprijsverhogende btw en de compensatie SPUK die we deels ontvangen.
Voor de aanschaf van de beregeningsinstallaties vormen we een investeringsbudget. Ter dekking van de afschrijvingslasten die hieruit voortkomen vormen we een bestemmingsreserve 'afschrijvingslasten beregeningsinstallatie'. De eenmalige storting in deze reserve (€ 307.000) onttrekken we in 2024 uit de algemene reserve. Voor de genoemde € 23.000 willen we een bijdrage aan Ataro verstrekken. Deze eenmalige last brengen we in 2024 ten laste van het begrotingsresultaat. Tenslotte dalen de structurele lasten vanaf 2025 met € 32.000 door de efficiëntieslag die we hiermee maken. Dit zorgt o.a. voor een daling van de bijdrage aan Ataro. Bovenstaande leidt in 2024 tot een incidenteel nadeel van € 23.000 en vanaf 2025 tot een structureel voordeel van € 32.000.

Totaal reservemutaties	0	20	20	20

BIJLAGEN

OVERZICHT NIET GEHONOREERDE VOORSTELLEN

Door het college zijn meerdere voorstellen geheel of gedeeltelijk niet gehonoreerd. In onderstaande overzicht ziet u het overzicht van de niet gehonoreerde voorstellen.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Niet gehonoreerde voorstellen				
2. Actualisatie bestaand beleid	105	**0**	0	19
Compensatie Ondernemingsraad (OR)	40	0	0	0
Herziening bestaand welstandsbeleid	30	0	0	0
Opstellen nieuwe nota parkeernormen	35	0	0	0
Vervanging bedrijfswagens	0	0	0	19
3. Nieuw beleid	103	**93**	98	98
Skatebaan Lobith en Tolkamer	0	0	5	5
Subsidie Filmhuis	55	45	45	45
Subsidie Kunstwerk!	45	45	45	45
Subsidie Liemerse landloop	3	3	3	3
Totaal niet gehonoreerde voorstellen	**208**	**93**	**98**	**117**

Toelichting niet gehonoreerde voorstellen

Compensatie Ondernemingsraad (OR)
We hechten als werkgever veel waarde aan onze Ondernemingsraad. Daarbij vergt het traject van de organisatie-ontwikkeling in verhouding veel van onze OR. Een OR-lid besteedt gemiddeld vier uur per week aan de (voorbereiding op de) vergaderingen. Momenteel wordt de volle agenda van medewerkers als een knelpunt ervaren bij de werving van nieuwe OR-leden. De huidige compensatie voor OR-leden is onvoldoende om het achtergebleven werk op de afdelingen op te vangen. We voeren eenmalig € 40.000 op in 2024 als aanvullende compensatie.

Herziening bestaand welstandsbeleid
Vanuit het collegeakkoord ligt er een opgave om te kijken naar onze werkwijze op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en te onderzoeken op welke locaties geëxperimenteerd kan worden met welstandsvrij bouwen. Hiervoor moet het bestaande welstandsbeleid, dat inmiddels ruim tien jaar geleden is vastgesteld, worden herzien.
De kosten van een nieuwe integrale nota worden geraamd op € 30.000.

Opstellen nieuwe nota parkeernormen
Uit de (eerste) bevindingen van de parkeerbeleidsevaluatie blijkt dat het opstellen van een nieuwe nota parkeernormen van groot belang is voor een verbetering van het parkeerbeleid. Wij stellen voor om dit document op te stellen in samenwerking met een extern adviesbureau, omdat het intensieve afstemming tussen verschillende belanghebbenden behoeft. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is het een complex proces

waarbij een partij met veel ervaring het proces aanzienlijk kan versnellen en versoepelen. Om een extern adviesbureau hiervoor te kunnen inhuren vragen wij u € 35.000 beschikbaar te stellen in 2024.

Vervangen bedrijfswagens
Op basis van de technische kwaliteit verwachten wij dat drie voertuigen uit het wagenpark in 2026 vervangen moeten worden. Het gaat in totaal om een investeringsbehoefte van € 170.000. Dit leidt tot een stijging van de afschrijvingslasten vanaf 2027 van € 19.000.

Skatebaan Lobith en Tolkamer
Inwoners uit Lobith en Tolkamer hebben een verzoek ingediend voor het plaatsen van een skatebaan. Deze voorziening ontbreekt nog in de Lobith en Tolkamer. Om invulling te geven aan dit verzoek vragen wij u een investeringsbudget van € 80.000 voor 2025. De hieruit voortvloeiende afschrijvingslasten bedragen vanaf 2026 € 5.000.

Subsidie Filmhuis
Het Filmhuis wil de komende jaren een professionaliseringslag maken, te beginnen met het aanstellen van een programmeur/coördinator en het inrichten van een backoffice. Wij zijn van mening dat deze wensen gezien moeten worden als belangrijke voorwaarden om het Filmhuis in staat te kunnen stellen als volwaardig partner te kunnen functioneren binnen het culturele leven in Zevenaar en de wijde omgeving. Het Filmhuis werkt nauw samen met de maatschappelijke en culturele organisaties in Zevenaar en daarbuiten. Een extra subsidie lijkt alleszins verantwoord voor:
- Een coördinator/programmeur € 45.000 (structureel)
- Inrichten van een backoffice € 10.000 (incidenteel).

Subsidie Kunstwerk!
Kunstwerk! heeft een groot aantal wensen om zich beter te kunnen positioneren in de samenleving. Het gaat daarbij om non-formeel leren door volwassenen met een link naar de bibliotheek en het verder ontwikkelen van basisvaardigheden, naar het idee van 'een leven lang leren'. Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen cursussen die kostendekkend aangeboden worden en cursussen die toegankelijk moeten blijven om te voldoen aan de maatschappelijke en sociale doelen, ten behoeve van laaggeletterdheid en tegen eenzaamheid. Hiervoor wordt structureel een bedrag gevraagd van € 45.000.

Subsidie Liemerse landloop
De Liemerse Landloop (voorheen de Ooyselandloop) is een jaarlijks hardloop evenement in juni. De aanvrager is de niet-commerciële stichting Liemerse Sportevents. Het evenement bestaat al 20 jaar en heeft een gemiddeld deelnemersaantal van 450 personen, zowel volwassenen als kinderen. Dit evenement trekt jaarlijks duizenden belangstellenden en draagt bij aan het promoten van sport en bewegen in onze gemeente. Ook biedt het de kans om Zevenaar regionaal op de kaart te zetten. De subsidie is bedoeld om te zorgen dat kinderen gratis kunnen deelnemen en om het evenement te laten groeien. De stichting heeft tevens inkomsten van het maatschappelijk middenveld (± 30% van de totale inkomsten).

Vragen Kadernota: ID 844, 845, 847

	FRACTIE	HOOFDSTUK	p.	PORTEFEUILLE-HOUDER	VRAAG & ANTWOORD
1.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Boone	**Areaaluitbreiding de Bem en de Tol** Is het mogelijk dat de deelgrondexploitaties niet in 2023/2024 worden gesloten? Dat is mogelijk, echter zal de grondexploitatie daardoor negatiever worden, omdat er dan kosten geboekt blijven worden op de Grex en daar geen extra opbrengsten tegenover staan. Wat gebeurt er dan met deze genoemde kosten? Kosten die hiervoor gemaakt dienen te worden, zullen drukken op de grondexploitatie en verslechterd het resultaat van de grondexploitatie. Is het correct dat deze kosten nu al voor de beide deelgebieden gemaakt worden? Dat is correct. Om hoeveel m2 gaat het in totaal? Circa 92.000 m² verharding en circa 163.000 m² groen/water. Is het correct dat De Stede, De Holtkamp en Het Hof ook allemaal deelgrondexploitaties zijn? Dat is correct. Om hoeveel m2 gaat het hier? Zodra deze deelgebieden volledig zijn ingericht en worden overgedragen aan beheer worden hiervoor de definitieve tekeningen opgesteld en is dit exact te bepalen. Voor de Stede zijn we deze momenteel aan het opstellen. Voor de Holtkamp en zeker voor het Hof is dit nog veel te vroeg. Wanneer is te verwachting dat deze voor areaaluitbreiding zullen zorgen en wat zijn de mogelijke financiële gevolgen hiervan? Verwachting nu is gefaseerd vanaf 2025, de financiële gevolgen zijn zullen per deelgebied inzichtelijk gemaakt worden.

2.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Van Riswijk	**Formatie juridisch advies** In de Kadernota 2022-2025 is aangegeven dat er een tekort is van 2 fte. Voor de jaren 2022 en 2023 is de formatie uitgebreid. "Er is een verband met de toename van het aantal Wob-verzoeken, klachten en bezwaren". In de Kadernota 2024-2027 wordt de tijdelijke capaciteit structureel. Hoeveel bedroeg de formatie juridisch advies per 31 december 2019, 31 december 2020, 31 december 2021, 31 december 2022 en per heden? De formatie van Juridisch advies (afdeling bedrijfsvoering) is als volgt: 2019 2,89 fte structureel 2020 2,89 fte structureel en 1, fte incidenteel uit de kadernota 2020 2021 2,89 fte structureel 2022 2,89 structureel en 2 fte incidenteel uit kadernota 2022 2023 2,89 structureel + 0,33 fte structureel ivm WOO en ondersteuning griffie en 2 fte incidenteel uit kadernota 2022 Hoeveel bedroegen het aantal Wob-verzoeken (inmiddels Woo-verzoeken), klachten en bezwaren over de jaren 2019, 2020, 2021, 2022 en per heden? In onderstaande tabel staan het aantal klachten, Wob/Woo verzoeken en bezwaren van de afgelopen jaren.

	2019	2020	2021	2022
Klachten	32	50	64	62
Wob/Woo verzoeken	72	31	33	35
Bezwaren	91	99	83	151

Bij deze aantallen dient opgemerkt te worden dat aantallen op zichzelf niet alles zeggen. De complexiteit in de afhandeling is in de loop der jaren toegenomen. Niet in de laatste plaats omdat we te maken hebben met een groep veelschrijvers die gezamenlijk optrekt en de gemeente bestookt met allerlei verzoeken, bezwaren en klachten.

Ook is relevant dat er een flinke toename is van het aantal beroepszaken, waar de Afdeling Juridische Zaken het verweer voert al dan niet in samenwerking met de huisadvocaat.

					Is het te verwachten dat door actieve openbaarmaking er minder Woo-verzoeken zullen worden ingediend? Nee. De passieve Woo verzoeken zijn van dien aard, dat deze niet bij de actieve openbaarmaking wordt gepubliceerd. De druk en de risico's voor nu grotendeels zijn weggenomen. Is uitbreiding van 2 fte dan wel noodzakelijk? Waarom is niet gekozen voor uitbreiding van 1 fte? U stelt dat de druk en de risico's voor nu grotendeels zijn weggenomen. Dit is niet de situatie. Met de WOO zijn de werkzaamheden en de aard van de verzoeken niet gewijzigd en/of afgenomen. Dit betekent dat de werklast onverminderd voortduurt. Een groot deel van de juridische werkzaamheden zijn gebonden aan wettelijke termijn, waaraan voldoen moet worden. Momenteel kunnen wij bijna altijd voldoen aan de wettelijke termijnen met behulp van externe inzet.
3.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Bijl/Boone	**Implementatie na aanbesteding applicaties sociaal domein** Is het mogelijk het bedrag van in totaal € 250.000 over een periode van 2 jaar te splitsen in daadwerkelijk kosten voor de applicatie en personele kosten? Kan een uitleg gegeven worden welke extra werkzaamheden en externe expertise benodigd zijn? Hebben de gemeenten Duiven en Westervoort (dus SdL) eenzelfde basisapplicatie? Worden deze extra werkzaamheden en externe expertise in gezamenlijkheid gedaan binnen de GR Samenwerking de Liemers (SdL)? Zo nee, waarom niet? Is het wellicht mogelijk om binnen SdL een voordeel te behalen? Eind 2025 eindigt het contract met de huidige softwareleverancier voor de primaire applicaties in het sociaal domein. Om tijdig te kunnen anticiperen op deze ontwikkeling zal in 2024 een marktoriëntatie moeten worden uitgevoerd en een aanbesteding moeten worden voorbereid. De ervaring leert dat deze werkzaamheden veel beslag leggen op de personele capaciteit en er is externe expertise nodig om dit traject te begeleiden. In 2025 volgt de implementatie, wat ook een enorme impact heeft op de organisatie. Hierdoor zal extra capaciteit nodig zijn om dit te realiseren. Ook krijgen we te maken met dubbele kosten voor software. Een gedetailleerde uitwerking is nog niet mogelijk, maar we zijn genoodzaakt om nu middelen aan te vragen om deze werkzaamheden in 2024 en 2025 uit te voeren. We zullen voor dit traject samen optrekken met SdL (RSD). Duiven en Westervoort hebben een andere applicatie. In het vooronderzoek zal gekeken moeten worden, in het kader van de Liemerse

					samenwerking, of het mogelijk gebruik te maken van dezelfde applicatie dan die van Duiven en Westervoort.
4.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Boone	**Implementatie Wet digitale toegankelijkheid** Aangegeven wordt dat er tijdelijk één extra fte ingehuurd gaat worden, onderzoeken uitgevoerd gaan worden en medewerkers worden opgeleid. Is er een risico aanwezig dat de implementatie in 2024 niet afgerond wordt, zodat ook in 2025 gelden benodigd zijn? Het zou kunnen zijn dat de planning iets schuift. Hierin zijn twee opties mogelijk: het schuiven in de tijd of de capaciteit verspreiden. In beide gevallen is de verwachting dat de kosten gelijk blijven. In de voortgangsrapportages wordt u hierin meegenomen.
5.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Boone/Van Riswijk	**Ontvlechting en professionalisering inkoop** Hoeveel bedraagt momenteel (2022) de bijdrage van Zevenaar aan SdL voor de functie Inkoop? In 2022 betaalde Zevenaar een bijdrage van € 168.000,-- voor Inkoop, hetgeen overeen komt met circa 1,5 fte. Wordt met dit bedrag rekening gehouden in het, structurele, nadeel? Ja, ons beeld is dat de formatie die in het verleden door de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar is ingebracht (1,5 fte) weer terugvloeit naar Zevenaar. Deze verminderde afdracht zal dan ook tot uiting komen in de begrotingsstukken van de SDL. Wanneer wordt de inkoopsamenwerking met SdL exact beëindigd? Wij gaan uit van 2024 en hebben het bestuur van de SDL gevraagd over te gaan tot ontvlechting van de inkooptaak. Hoe gaat inkoop in 2024 plaatsvinden, dit daar pas m.i.v. 2025 structureel 0,6 fte is opgenomen? Zie het vorige antwoord. Wij gaan ervan uit dat we met de formatie door ontvlechting en de incidentele middelen voor strategisch inkoop-, contract- en leveranciersmanagement in 2024 de inkoopfunctie kunnen herstructureren. Voor 2024 en 2025 is in totaal € 192.000 aan incidentele middelen benodigd. Is het mogelijk een uitgebreidere toelichting/specificatie te geven dan de omschrijving "Voor het verwezenlijken van deze overgang en het borgen van met name het strategische inkoop, contract- en leveranciersmanagement"? In hoofdstuk 2.4 Van het Adviesrapport Significant dat u met de Raadsinformatiebrief nr. 2023-041 is toegezonden staat gedetailleerd aangegeven wat voor het uitvoeren van deze taken benodigd is. Kortheidshalve verwijzen wij u hier naar. De lasten van € 192.000,-- bestaat uit twee keer salarislasten ad

					€ 96.000,--. Wat wordt bedoeld met de omschrijving in de eerste alinea van pagina 13: "..dat de samenwerking op het gebeid van inkoop in regionaal verband (SdL) wordt beëindigd *zonder daarbij een andere vorm van samenwerking met elkaar uit te sluiten*"? Het gaat in deze context om andere vormen van samenwerking op het gebied van inkoop op het moment dat hier zich kansen voordoen.
6.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Boone/Van Riswijk	**Versterken I-organisatie** In 2024 een nadeel van € 75.000, de jaren erna structureel € 157.000. Kan aangegeven worden waar het verschil/stijging van 2024 naar 2025, derhalve € 82.000 exact in zit? Vanaf volgend jaar rekenen we met structureel 1 fte voor functioneel applicatiebeheer van diverse gemeentelijke applicatie waar tot nu toe geen adequate beheer op is (€ 75.000,--. Vanaf 2025 komt daar structureel € 82.000 bij voor 1 fte informatiemanager t.b.v. de doorontwikkeling informatievoorziening in de domeinen. Om hoeveel structureel aantal FTE gaat het? Het gaat om een formatie voor het functioneel beheer van applicaties. Waarom kan dit niet ondergebracht worden bij de RID van de SdL? Wij zien in dit verband dat het inrichten van de taak als informatieprofessional dichtbij in huis "de business" voordelen oplevert bij het kennen van informatiestromen en processen en bijvoorbeeld ook bij het bepalen van de latente en actuele behoefte in het primaire proces.
7.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Van Orden	**Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen** Een bedrag van € 100.000 voor 2024. Dit zijn dan twee dorpsplannen. Enkele dorpen hebben al een mooie aanzet gegeven om te komen tot een plan wat aan de wens voldoet. Is het mogelijk om aan te geven welke dorpen? In welke fase bevinden zich deze plannen? Dient er per dorp / wijk geen maatwerk geleverd te worden? Kan aangeven worden wat wordt verstaan onder uitwerking van een dorpsplan? Is dit personele en/of ambtelijk inzet? Of dient er aan iets anders gedacht te worden? Wat zijn de vragen c.q. criteria van de betreffende dorpsplannen? Zijn er ook wijkraden bezig met het opstellen van een wijkplan? Worden alle dorpsraden en wijkraden gestimuleerd om een dorpsplan c.q. wijkplan op te stellen? Op LinkedIn staat vermeld dat Leefbaarheidsalliantie Gelderland nu een dorpsplan heeft gemaakt met de inwoners van Oud-Zevenaar. Gaat Leefbaarheidsalliantie Gelderland dit voor elk dorp in de gemeente Zevenaar doen?

					Oud Zevenaar: voor het dorp Oud Zevenaar is er een Dorpstoekomstplan ontwikkeld voor en door de inwoners (Dorpsnetwerk Oud Zevenaar heeft dit samen met leefbaarheidsalliantie vormgegeven, dorpscontactpersoon is daar eveneens bij betrokken geweest) . Het doel van het toekomstplan is om een richting te bepalen die past bij het dorp, waarin de wensen van de inwoners zijn opgenomen en waar toegewerkt wordt naar een nog fijnere woonplek in 2040. Onderwerpen zijn: wonen, school, verkeer, duurzaamheid, natuur en groen, veiligheid, zorg, activiteiten en voorzieningen, verenigingen en stichtingen, kerk, ondernemend, ontmoeten en verbinden en toerisme. Het Dorpstoekomstplan is besproken met de wethouder, vanuit de gemeente wordt personele/ambtelijke inzet gevraagd om het dorpsplan verder te onderzoeken op haalbaarheid. Dit brengt extra werkzaamheden met zich mee die veelal niet intern opgepakt kunnen worden. Hiervoor is externe inzet noodzakelijk. In de dorpen Herwen, Spijk, Babberich, Giesbeek en Angerlo is eveneens een start gemaakt met het opstellen van een dorpsplan. De verwachting is dat deze dorpsplannen in 2024 aan de gemeente kunnen worden aangeboden. Voor de wijk De Methen in Zevenaar is door gemeente en Baston Wonen een start gemaakt naar het wooncomfort in de wijk. Vanuit de inwoners is aangegeven dat er behoefte is aan het gezamenlijk opstellen van een wijkplan (en het oprichten van een wijkraad). Hiervoor worden in 2023 en 2024 eveneens de eerste stappen gezet. De contactpersonen dorpen en wijken stimuleren vanaf 2018 alle dorpsraden om een toekomstplan te ontwikkelen. Niet elk dorp heeft dit direct opgepakt of is er mee aan de slag gegaan. Maar goed voorbeeld doet goed volgen. Niet elk dorp werkt samen met de leefbaarheidsalliantie Gelderland, sommige dorpen hebben gekozen voor DKK of KNHM Participaties BV. Dorps- en/of wijkraden bepalen zelf met welke organisatie zij de samenwerking aangaan.
8.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Boone	**Opstellen Lokale Ontwikkelingsstrategie** Op welke wijze wordt de Liemerse Ambassade betrokken bij het opstellen van de Lokale Ontwikkelingsstrategie? Kan aangegeven worden waarom als er eind 2023 pas wordt gestart met de uitvoering er wel direct het volledige bedrag van € 55.000 benodigd is? Kan dit dan niet over de periode 2024-2028 (in plaats van 2023-2027).

					In 2023 dient de Liemerse Ambassade als opsteller en penvoerder de Lokale Ontwikkel Strategie in. Op z'n vroegst kan eind 2023 gestart worden met het opstarten van en de inrichting van de uitvoeringsorganisatie LAG. Vanaf 2024 is benodigd budget in de Kadernota opgenomen.
9.	Lokaal Belang	Toelichting op mutaties boven €100.000	7-10	Bijl	**Subsidie schoolmaatschappelijk werk** Inmiddels zijn we halverwege juni van 2023. Heeft het gesprek met de schoolbesturen om te onderzoeken of de gemeente de kosten voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk middels cofinanciering kunnen bekostigen in de toekomst, dan al plaatsgevonden? Zo ja, wat is de uitkomst hiervan? Zo nee, wanneer gaat dat gesprek plaatsvinden en op welke wijze gaat de gemeente raad hierover geïnformeerd worden? Is bij de Rijksoverheid of de VNG navraag gedaan om het budget verhoogd te krijgen en/of te verlengen waarbij de belangrijkheid van de schoolmaatschappelijk werker wordt aangegeven? Is het eventueel (makkelijk) inzichtelijk te maken wat de inzet van de schoolmaatschappelijk werker aan kosten (uitgaven) voor jeugdzorg bespaard? De gesprekken met de schoolbesturen hebben nog niet plaatsgevonden. De gesprekken worden nog ingepland. Wij informeren de raad bij de P&C cyclus over de voortgang. Schoolmaatschappelijk is geborgd tot eind 2025 (bij uw akkoord kadernota). We hebben nog de tijd om met elkaar in gesprek te gaan. Het schoolmaatschappelijk werk wordt niet op deze manier vanuit het rijk gefinancierd. De tijdelijke rijksuitkering NPO wordt niet verlengd en ook niet verhoogd. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse is niet eenvoudig te maken, dit is de uitdaging voor de komende jaren in het Sociaal Domein.
10.	Lokaal Belang	Sport, cultuur & recreatie	50-60	Albers	**Hondenterreinen en afvalbakken** Kunnen de bedragen van € 140.000 en € 60.000 eventueel nader onderbouwd worden. Aan hoeveel afvalbakken dienen we dan bijvoorbeeld te denken? Komen er nieuwe hondenloslooopterreinen en zo ja, hoeveel? Ligt het in de bedoeling om tevens gratis duurzame hondenpoepzakjes? Antwoord: Afvalbakken: € 60.000,-. We gaan uit van 115 extra afvalbakken. Hondenloslooopterreinen: € 140.000,-. We zijn uitgegaan van circa 20 nieuwe omheinde hondenloslooopterreinen binnen de gemeente. We gaan na of en zo ja in welke vorm we het opruimen kunnen stimuleren en faciliteren. Daarbij wordt ook gedacht aan het beschikbaar stellen van hondenpoepzakjes.
11.	Lokaal Belang	Sociaal Domein	61-71	Bijl	**Beschermd wonen** De verwachting is dat beschermd wonen vanaf 2024 over gaat van de centrum gemeente (Arnhem) naar

					de regio gemeente. Uitgangspunt is dat de rijksmiddelen in overeenstemming zijn met de uitgaven zodat het financieel ook geen gevolgen heeft. De ramingen aan de baten- en lastenkant worden dan ook budgettair neutraal opgenomen. Voor de jaren 2024 t/m 2027 zijn de bedroegen € 1.200.000, € 2.000.000, € 2.600.000 en € 3.100.000 opgenomen. Dit zijn behoorlijke bedragen. Kan aangegeven worden of de centrum gemeente (Arnhem) die beschermd wonen uitvoert, momenteel meer lasten dan baten heeft aangaande beschermd wonen? Gezien de exceptionele stijging van 2024 t/m 2027 kan gegarandeerd worden dat de lasten de baten voor de gemeente niet zullen overstijgen? Als het van de centrum gemeente overgaat naar de regio gemeente, is het een reële kans het Rijk een korting gaat toepassen op de uitkering, waardoor er dus minder baten zijn voor de gemeente maar wel dezelfde lasten? Wanneer is definitieve besluitvorming te verwachten? Op welke wijze is de gemeente Zevenaar voorbereid op de uitvoering van beschermd wonen? Bij de start van beschermd wonen had de gemeente Arnhem meer lasten dan baten. Nu heeft de gemeente Arnhem meer baten dan lasten bij beschermd wonen. De exponentiële stijgen van inkomsten heeft te maken met een ingroeimodel dat het rijk hanteert. Daarbij ontvangen de regiogemeenten, waaronder Zevenaar, een steeds groter aandeel in de inkomsten voor beschermd wonen. Uitgangspunt in de regio is dat de kosten en baten duurzaam met elkaar in evenwicht zijn. Het uiteindelijke plaatje van de baten wordt bekend gemaakt in bij het ingaan van de herverdeling van het gemeentefond (nu 1-1-2025). De gemeente Zevenaar bereidt zich voor op de invoering van beschermd wonen door actieve deelname in de regio en een projectmatige aanpak voor de ontwikkeling van de toegang.
12.	Lokaal Belang	Sociaal Domein	61-71	Bijl	**Maatschappelijke ondersteuning en welzijn** Aansluiten bij het punt van versterken van de sociale basis is het tegenstrijdig dat er nog een taakstellende bezuiniging voor welzijnsinstelling Caleidoz in het vooruitzicht ligt. Ene kant is er urgentie om te investeren in sociale basis maar aan de andere kant moet er fors gesneden worden. De vraag is welk vragen moeten concreter bij Caleidoz neergelegd worden dan? Wat doet Caleidoz nu? Wat wil de gemeente dat ze (gaat) doen? De taakstellende bezuiniging voor Caleidoz dateert uit de bezuinigingsronde van enkele jaren geleden. Deze bezuiniging zou terecht komen in het voorliggende veld / de sociale basis, bovenop de

					taakstellingen die in dit verband al wel zijn gerealiseerd. Hierdoor is al een ernstig verschraalde en daarmee wankele sociale basis ontstaan. Vanuit de doorontwikkeling van het Sociaal domein, waarbij een hernieuwde visie wordt uitgewerkt en de sociale basis in kaart wordt gebracht en geanalyseerd op hiaten, kan te zijner tijd het takenpakket van o.a. Caleidoz meer specifiek worden geduid. Met het versterken van de sociale basis wordt verder invulling gegeven aan de beweging die reeds in gang is gezet om vanuit meer adequate preventie te voorkomen en/of te vertragen dat een beroep om zwaardere vormen van hulp en ondersteuning moet worden gedaan. Dit is een proces waarin de afstemming en samenwerking met Caleidoz, evenals met andere partijen in het voorliggende veld, intensief wordt gezocht.
13.	Lokaal Belang	Sociaal Domein	61-71	Bijl	**Visie 'Frisse wind in de wijk' (2013)** Kan aangegeven worden of deze geactualiseerd gaat worden? Zo ja, wanneer gaat dat plaatsvinden. Zo nee, is dit nog wel de bedoeling? Visie 'Frisse wind in de Wijk' is reeds in 2018 geactualiseerd en opgenomen in de Notitie Participatie, Zevenaar Verbindt 2018 (een kijk op de samenleving tussen inwoners en gemeente), door de Raad vastgesteld op 19 december 2018.
14.	Lokaal Belang	Kaders en uitgangs-punten	89-90	Boone	Op basis van 2024 bedraagt het aantal inwoners per woning 45.020/20.970 = 2,15 In de komende jaren is de verhouding behoorlijk lager 2025: 320/250 = 1,28 2026: 220/200 = 1,10 2027: 210/200 = 1,05 Wordt het aantal één persoons huishoudens (woningen) de komende jaren alleen maar meer voor Zevenaar? Waarop wordt dit op gebaseerd? In onze berekeningen zijn we ervanuit gegaan dat op basis van het totaal aantal inwoners en woningen de woningbezetting elk jaar met 0,01 afneemt. Dat komt inderdaad door de stijging van het aantal 1-persoonshuishoudens. Dit is een landelijke trend die ook in Zevenaar optreedt.

Dit is gebaseerd op historische gegevens gemeente Zevenaar.

	2024	2025	2026	2027
aantal inwoners	45.020	45.340	45.560	45.770
aantal woningen	20.970	21.220	21.420	21.620
	2,15	**2,14**	**2,13**	**2,12**
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
toename aantal inwoners		320	220	210
toename aantal woningen		250	200	200
		1,28	**1,10**	**1,05**

	FRACTIE	HOOFDSTUK	PAGINA	PORTE-FEUILLE HOUDER	VRAAG + ANTWOORD
15.	WijZZ	Toelichting op mutaties boven €100.000	6	Van Riswijk	**Formatie juridisch advies** Uw college stelt voor om de juridische advisering structureel te organiseren binnen de organisatie. Wij begrijpen noodzaak, maar vragen ons af waarom daar nu gegeven de financiële situatie voor gekozen wordt? Kunt u dat toelichten. Wat onderneemt uw college om deze juridisering in contact met de inwoners in te dammen? Hoeveel Woo-verzoeken, klachten en bezwaren zijn er daadwerkelijk binnengekomen? Graag uitsplitsen over de afgelopen jaren? Kunt u een onderverdeling geven door hoeveel (verschillende) personen en/of organisaties deze zijn aangevraagd en met welk doel? Bij de kadernota 2021 heeft uw raad incidenteel geld beschikbaar gesteld voor extra juridische inzet voor de duur van twee jaar. De verwachting was dat binnen deze periode het volume aan verzoeken, bezwaren of klachten af zouden nemen. We hebben moeten constateren dat dit niet aan de orde is. Een groot deel van de juridische werkzaamheden zijn gebonden aan wettelijke termijn waardoor het temporiseren van werkzaamheden geen optie is. Op dit moment wordt de extra capaciteit via inhuur

geregeld. We zouden dit graag omzetten naar vaste formatie, vanwege de kosten en kennisborging. Dit betekent dat incidentele gelden omgezet worden naar structurele gelden.

Als organisatie proberen we juridisering te voorkomen. Naast het aanpassen van processen, transparantie en het opleiden van onze medewerkers, zouden we meer in willen zetten op juridische kwaliteitszorg. Eerlijkheidshalve moet wel gesteld worden, dat we hier minder tijd aan kunnen besteden als gewenst vanwege de uitvoering van onze wettelijk verplichte taken.

In onderstaande tabel staan het aantal klachten, Wob/Woo verzoeken en bezwaren van de afgelopen jaren.

	2019	2020	2021	2022
Klachten	32	50	64	62
Wob/Woo verzoeken	72	31	33	35
Bezwaren	91	99	83	151

Bij deze aantallen dient opgemerkt te worden dat aantallen op zichzelf niet alles zeggen. De complexiteit in de afhandeling is in de loop der jaren toegenomen. Niet in de laatste plaats omdat we te maken hebben met een groep personen die stelselmatig de gemeente bestookt met allerlei verzoeken, bezwaren en klachten.

Ook is relevant dat er een flinke toename is van het aantal beroepszaken, waar de team Juridische Zaken het verweer voert al dan niet in samenwerking met de huisadvocaat.

Het is niet mogelijk om op deze korte termijn een onderverdeling te maken in personen of organisaties en met welk doel men een verzoek indienen. Wel kunnen we stellen dat er een aantal personen zijn die een aanzienlijk deel van de verzoeken, klachten en bezwaren voor hun rekening nemen.

---

16. WijZZ — Toelichting op mutaties boven €100.000 — 8 — Boone

Ontvlechting en professionalisering inkoop

Wij begrijpen de verschuiving van extern inzet naar interne medewerkers. Maar door de ontvlechting zou er ook een verminderde afdracht aan RID plaats moeten vinden. Waar kunnen wij deze terugvinden? Of is deze gehele exercitie slechts kostenverhogend?

Wij hebben het bestuur van de SDL inmiddels schriftelijk gevraagd over te gaan tot ontvlechting van de

					inkooptaak. Een van de onderdelen daarvan betreft de financiën. Ons beeld is dat de formatie die in het verleden door de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar is ingebracht (1,5 fte) weer terugvloeit naar Zevenaar. Deze verminderde afdracht zal dan ook tot uiting komen in de begrotingsstukken van de SDL. Om de inkoopfunctie anders in te richten is uiteindelijk structureel 2 fte nodig. Het restant (0,6 fte) wordt vanaf 2025 gevraagd.
17.	WijZZ	Weerstands-vermogen	11	Van Riswijk	**Groene Metropoolregio** Zijn er concrete resultaten te beschrijven van onze samenwerking met de Groene Metropoolregio? Kunt u deze toelichten en wat deze gekost hebben? Daarnaast hebben wij begrepen dat er vanuit deze samenwerking mogelijkheid is voor een financieringsconstructie van de Economic Board? Wat is uw standpunt daarin? Kunt u dat toelichten? Over de voortgang van projecten en resultaten rapporteert de Groene Metropoolregio in haar Kwartaalberichten (zie https://www.groenemetropoolregio.nl/kennisbank/kwartaalrapportages/#Verantwoording). Voorbeelden van resultaten die van belang zijn voor Zevenaar, zijn de RegioDeal (waarin een aantal projecten uit de gemeente Zevenaar zitten die een goede kans maken om subsidie te ontvangen), de Woondeal, de inzet van de Flexpool Woondeal voor een verkeersonderzoek naar deelmobiliteit in de kernen. Er is een studie uitgevoerd naar de grensoverschrijdende fietsverbinding Doetinchem-Zevenaar-Emmerich, het potentieonderzoek naar Mobiliteitshub Zevenaar-Oost is opgeleverd, er is een keuze gemaakt om binnen Duurzaam Toerisme in te zetten op verhaallijnen over Water, WOII en de Romeinen, we kunnen aan de slag met de menukaart Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop en de grond-, weg- en waterbouw (GWW) en tenslotte kunnen we nog specifiek noemen dat onze MKB-ondernemers kunnen deelnemen aan de leergang Stimuleren Ondernemerschap van het MKB. Al deze projecten worden betaald uit de jaarlijkse inwonerbijdrage die wij aan de GMR afdragen. The Economic Board ontvangt jaarlijks €1,- per inwoner van de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage loopt via de Groene Metropoolregio. Er is dus al sprake van een financieringsconstructie.
18.	WijZZ	Bestuur & Ondersteuning	14	Boone	**Dienstverleningsbeleid** Uw college stelt een dienstverleningsbeleid op. Hoe ver is uw college hiermee? Eind 2023 gaan we het dienstverleningsconcept ter besluitvorming in procedure brengen.

19.	WijZZ	Bestuur & Ondersteuning	15	Van Riswijk	**Verbetering van de (organisatie)cultuur** Uw college stelt dat een duidelijke taakverdeling met een heldere rolverdeling nodig is voor het goed functioneren van het lokaal bestuur. Dit ondersteunen wij van harte. Kunt u nader beschrijven hoe u de rol van de raad ziet en beoordeelt in de besluitvorming in Zevenaar? Waar ziet uw college verbeteringen in deze rolbenadering? In het coalitieakkoord is één van de speerpunten het bestuurlijk en ambtelijk samenspel. Uw raad stelt o.a. de kaders vast en maakt de uiteindelijke beleidskeuzes en het college voert het beleid uit binnen de kaders en met de beschikbare middelen. Dit vraagt van het college en de raad continue aandacht en inspanning. In de gesprekken met de raad worden de rollen en de ervaren beelden gedeeld en zullen we blijven toetsen of de waarden hierin gelijk zijn.
20.	WijZZ	Bestuur & Ondersteuning	16-17	Van Riswijk	**aantrekkelijke werkgever / strategisch personeelsbeleid** Wij constateren dat de gemeente veel inzet pleegt op groeien naar een aantrekkelijke werkgever en voeren van strategisch personeelsbeleid. Uw college is daarbij erg ambitieus. Aan de andere kant zien wij dat alle inzet ten spijt dat Zevenaar hier nog geen vruchten van plukt. U stelt in de Jaarrekening dat grotere gemeenten hier beter in slagen door betere arbeidsvoorwaarden. Waar zien die betere arbeidsvoorwaarden op? Kunt uw college t.o.v. andere gemeenten en ambtelijke organisaties in onze regio een beschrijving geven van geldende vacaturedruk en uitstroom? Bij grotere gemeenten (gebaseerd op het inwonersaantal) geldt een andere conversietabel waardoor functies hoger ingeschaald kunnen worden. Onze bewegingsruimte zit in de secundaire arbeidsvoorwaarden. Grotere gemeenten hebben ook hiervoor veelal meer budget beschikbaar, datzelfde geldt voor budgetten voor opleiden en ontwikkelen van medewerkers. In het kader van aantrekkelijk werkgeverschap hebben wij recent een reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer ingevoerd. Ook zijn de doelen van het IKB verruimd waarmee we meer inzetten op vitaliteit. Hierdoor hopen we te kunnen concurreren met de grotere gemeenten. Hoewel wij hebben géén directe inzage hebben in de cijfers van de omliggende gemeenten, hebben wij een analyse gemaakt van de personeelsmonitor 2022 van het A&O fonds. Hierin wordt aangegeven dat de vacaturedruk verhoogd is door de toename van nieuwe taken op de gemeente (opvang Oekraïners en andere vluchtelingen, Woo, alle maatschappelijke problemen die voorvloeien uit de verhoogde energie kosten (voor inwoners)).

Ook wordt aangegeven dat bij bijna 80% van de gemeenten met een dalende bezetting te maken heeft, dit komt door het niet invullen van vacatures. In totaal was 20% van de vacatures moeilijk vervulbaar.

Gemeenten hebben in 2022 de meeste aandacht gegeven aan Werving & Selectie (incl arbeidsmarktcommunicatie) en dat blijft de komende 3 jaar topprioriteit. Dit heeft te maken met de arbeidsmarktkrapte, die waarschijnlijk voorlopig niet verdwijnt.

Hieronder het overzicht uit de Personeelsmonitor 2022 waarin duidelijk is dat gemeenten van onze omvang te maken hebben met een hoog percentage aan moeilijk vervulbare vacatures.

2.5 **Aandeel moeilijk vervulbare vacatures** %

	2021	2022
> 100.000 inwoners (incl. G4)	17,2	**17,9**
50.000 tot 100.000 inwoners	17,5	**19,2**
20.000 tot 50.000 inwoners	19,0	**22,6**
< 20.000 inwoners	21,1	**21,9**
Alle gemeenten	19,0	**19,8**

n=204

Tijdens gesprekken met collega's van gemeenten in de regio is gebleken dat zij zich in bovenstaande ook herkennen.

Uw college stelt dat u 50 fte (pag. 24 Kadernota) wilt werven in het komende jaar. Gelet op bovenstaande, is dit een reële ambitie? En als uw college hier niet in slaagt, wat heeft dit dan voor effect op het collegeprogramma en de beschreven ambities daarin?
De ambitie om 50 fte te gaan werven is reëel. Hierbij dient wel opgemerkt te worden, dat we niet 50 fte gaan werven. Een deel van de gevraagde formatie bestaat uit tijdelijke formatie die omgezet wordt naar structurele formatie, dit is bijvoorbeeld formatie t.b.v. projecten of structurele inhuur zoals bij het Sociaal Domein. Los van deze reële ambitie is het gezien de krapte op de arbeidsmarkt onduidelijk of wij erin slagen deze ambitie waar te maken. Het is immers zo dat er ook sprake is van uitstroom doordat onze

					medewerkers makkelijker naar een andere organisatie overstappen (er is ruime keus tussen diverse aantrekkelijke werkgevers). Wanneer wij er niet in slagen om deze 50fte in te vullen zullen we een stijging zien in de inhuurkosten om de ambities waar te kunnen blijven maken. Gelet op bovenstaande ontwikkelingen, op pag. 158 van de Jaarrekening staat een mooi overzicht van de personele bezetting in 2022. Graag zien wij dat overzicht aangevuld met de formatie vanaf 2018 t/m 2023. Daarnaast ontvangen wij graag in hetzelfde overzicht per afdeling (in fte) het aantal vacatures, het aantal tijdelijke inhuurkrachten (uitgesplitst in project- en vervangingsinzet) en het ziekteverzuim. Wij gaan ervanuit dat in deze cijfers ook de ingehuurde projectleiders zijn opgenomen, zo niet graag ook meenemen in de beantwoording. Beantwoording van deze vraag: zie bijlage
21.	WijZZ	Bestuur & Ondersteuning	20	Van Riswijk	**Organisatieontwikkeling** Gelet op de gestelde cijfers inzake organisatieontwikkeling maken wij ons ernstige zorgen over de huidige bezetting 289 fte op een totale formatie van 370 fte, een bezetting van 89%! Kunt u met deze vacaturedruk nog voldoen aan uw wettelijke taken als gemeente? Wat is daarvoor de minimale bezetting in fte's? Gezien de bezettingsgraad: hoe verklaart uw college dat het inhuurpercentage 33% betreft i.p.v. de 11% vacatureruimte (o.b.v. gegevens Kadernota en Jaarrekening)? De gebruikte percentages zijn bij benadering. Momenteel kunnen we onze wettelijke taken uitvoeren. Organisatiebreed hebben we geen formatieve berekening gemaakt over hoeveel formatie noodzakelijk is om alleen de wettelijke taken uit te voeren. De 33% externe inhuur is berekend door het totaal aan werkelijk inhuurlasten om te slaan op het totaal aan personeelslasten (inhuur + salarislasten.) De inhuurlasten bestaan naast inhuur i.v.m. vacatureruimte ook uit inhuur voor projecten, inhuur wegens ziekte en inhuur ten laste van kredieten.
22.	WijZZ	Bestuur & Ondersteuning	24	Van Riswijk	**Meegroeien opleidingsbudgetten/investering hardware** Gelet bovengenoemde cijfers is de gestelde gefaseerde werving van 50 fte geen uitbreiding in absolute zin van de formatie is. De benodigde investering voor hardware en meegroeien opleidingsbudgetten is in

					onze optiek voorbarig? Kan uw college dit nader toelichten? Verhoging opleidingsbudget: De verhoging van het opleidingsbudget betreft niet alleen een budget voor opleidingen/trainingen voor de nieuw aan te trekken medewerkers. Het is ook van belang dat onze huidige medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. Dit mede gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en het gemak waarmee een overstap naar een andere werkgever gemaakt kan worden op dit moment. Kosten hardware. We gaan er vanuit dat we de vacatures wel gaan vervullen, vandaar dat we dit budget aanvragen. Echter als blijkt dat onze verwachting achterblijft, dan zullen de middelen niet allemaal benut worden en aan u gerapporteerd worden bij de voortgangsrapportages.
23.	WijZZ	Verkeer, vervoer & waterstaat	31	Albers	**Witte Kruis** Wij maken ons zorgen over de voortgang op de verschillende herstructureringsopgaves. Zeker als dit het doortrekken van het Witte Kruis betreft. Wat is de stand van zaken inzake ontwikkeling Witte Kruis? Wat is de concrete bijdrage van De Groene Metropool? Het rijk heeft aan alle provincies gevraagd om te komen tot een Ruimtelijk Voorstel. Aanleiding zijn de vele ruimtelijke vraagstukken die spelen in Nederland. De provincie Gelderland stelt zeven regioarrangementen op. In het concept regioarrangement Arnhem-Nijmegen is de Gebiedsopgave Babberich (incl. doortrekken Witte Kruis) opgenomen. Het concept regioarrangement Arnhem-Nijmegen wordt eind dit jaar ‘samengevoegd met de andere regioarrangementen van de provincie Gelderland. Dan vindt er een selectie in projecten plaats. Besluitvorming hierover wordt in 2024 verwacht. De Groene Metropool is trekker van het regioarrangement Arnhem-Nijmegen. De afgelopen periode zijn zowel bestuurlijk als ambtelijk diverse gesprekken gevoerd om de Gebiedsopgave Babberich onder de aandacht te brengen en te versnellen. Wethouders Albers en Van Orden hebben hierover gesproken met gedeputeerden en een volgend gesprek wordt nu gepland met gedeputeerden van het nieuwe college GS. Het is mede daardoor gelukt de gebiedsontwikkeling in het regioarrangement te krijgen. Daarnaast zijn bestuurlijk gesprekken geweest met diverse fracties van PS waaronder BBB, PvdA en D’66. Zodra het bestuurlijk gesprek met de nieuwe gedeputeerde heeft plaatsgevonden wordt de raad via een RIB geïnformeerd.

24.	WijZZ	Verkeer, vervoer & waterstaat	32	Albers	**Alternatief plan - doortrekken A15** Uw college stelt dat u werkt aan een alternatief plan. Kunt u dit toelichten? Wanneer is dit gereed? De afgelopen maanden is uitvoerig gesproken over de situatie indien de Raad van State de bezwaren gegrond verklaard en het project ViA15 niet gerealiseerd kan worden. De gesprekken vonden plaats met belanghebbenden en er zijn onderzoeken gedaan. Met de belanghebbenden is afgesproken om in deze fase van voorbereiding terughoudend te zijn met de informatie. De belangen van partijen spelen daarbij een rol. Wij vertrouwen nog steeds op een positieve uitspraak van Raad van State. Zodra er informatie is over de uitspraak wordt de raad geïnformeerd.
25.	WijZZ	Economie	41	Boone	**Landbouwvisie** Op p. 41 Kadernota schrijft u over het opstellen van een landbouwvisie? Wat is de stand van zaken? Wij vernemen dat dit proces stroef verloopt. Kunt u dit toelichten? Wat is de rol van de provincie hierbij? In het landelijk gebied spelen op dit moment veel thema's die allen ruimte vragen. Thema's als landbouw, droogte en groen blauw raamwerk komen hier samen en vragen om een integrale aanpak. Hiervoor is een bredere visie gewenst dan enkel een visie op de landbouw. We hebben daarom gezamenlijk met de andere gemeenten besloten geen separate landbouwvisie op te stellen maar dit onderwerp uit te werken als een van de onderzoeksthema's uit de verstedelijkingsstrategie. Dit pakken we Liemers breed op. Dit is ook opgenomen in het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland, waarin de provincie een bod doet aan het Rijk om projecten te financieren. Daarnaast wordt vanuit de Liemerse ambassade gewerkt om de agrarische sector een vaste plek te geven door middel van concrete uitvoeringsprojecten. Hierbij richten we ons op bouwstenen om het landelijk gebied te versterken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderwerpen zoals: a. natuurinclusieve landbouw b. kavelruil c. maatregelen om water vast te houden d. energieopwekking e. beheer van natuurterreinen f. uitbreiden van recreatief aanbod g. locaties behoud van landbouwgrond enzovoorts.

26.	WijZZ	Economie	48	Boone	**Inzake bedrijventerreinen Zevenpoort I**: Wij worden graag goed op de hoogte gehouden over de beschikbare kavels op Zevenpoort I. Wij vragen uw college om een kaartje aan te leveren met daarop: 1. Welke kavels zijn reeds verkocht? 2. Welke kavels zijn in optie genomen? 3. Welke kavels zijn verkocht onder voorwaarden? Welke voorwaarden betreft dit? 4. Welke kavels zijn nu nog beschikbaar? Zie bijgevoegde tekening. De meeste kavels op BusinessPark 7Poort zijn verkocht en bebouwd. Een vijftal kavels is verkocht en geleverd, maar nog niet bebouwd. Waar de contouren van het toekomstige bouwplan bekend zijn, staat dit op bijgevoegde tekening aangegeven. Waar het bouwplan nog niet bekend is staat de kavels 'slechts' als uitgegeven (verkocht en geleverd) aangegeven. Er zijn op dit moment geen opties op BusinessPark 7Poort. Tot slot zijn er nog een drietal kavels beschikbaar op BusinessPark 7Poort; twee in plandeel Landeweer en één grote kavel achter op het terrein.
27.	WijZZ	Sociaal Domein	66/67	Bijl	**KPI's Sociaal Domein** In de gehele beschrijvingen inzake Sociaal Domein in de Jaarstukken missen wij, behoudens de vanuit de centrale overheid verplichte beleidsindicatoren, de zogeheten KPI's. Sturen en controleren vanuit onze Raad wordt zo ernstig bemoeilijkt. Graag vragen wij hier wederom aandacht voor? Op basis van toezegging van de betrokken portefeuillehouder ontvangen wij graag de stand van zaken tot het opstellen van deze KPI's in het Sociaal Domein? Vooral KPI's over wachttijden en snelheid van hulpverlening vanuit de klant gezien is voor ons uiterst belangrijk. De verantwoordelijke wethouder heeft dit in commissie Samenleving al eens toegezegd. Wat is de stand van zaken? Wij willen in uw informatievraag rondom de KPI's voldoen door u in 2023 op meerdere manieren mee te nemen in de stand van zaken sociaal domein. Daarnaast is het participatieve traject om te komen tot een nieuwe integrale nota en visie sociaal domein is gestart en de raad wordt daarin op korte termijn via een RIB over meegenomen. Onderdeel van die aanpak is ook het formuleren van KPI's. Ook komt eind Q3 er weer een raadsrapportage met de stand van zaken op de belangrijkste kpi's.
28.	WijZZ	Sociaal Domein	62	Bijl	**Maatschappelijke ondersteuning en welzijn** U stelt dat de taakstellende bezuinigingen voor Caleidoz niet meer passen gezien taken waar deze organisatie voor staat. Kunt u dit nader toelichten? Kunt u als college – als opdrachtgever voor Caleidoz – de opdrachtbeschrijvingen verbeteren zodat investeringen op deze organisatie bijdragen aan de gewenste versterking van de maatschappelijke ondersteuning en welzijn in onze gemeente? Is de methodiek beleid gestuurde contractfinanciering hier een goede oplossing voor?

					De taakstellende bezuiniging voor Caleidoz dateert uit de bezuinigingsronde van enkele jaren geleden. Deze bezuiniging zou terecht komen in het voorliggende veld / de sociale basis, bovenop de taakstellingen die in dit verband al wel zijn gerealiseerd. Hierdoor is al een ernstig verschraalde en daarmee wankele sociale basis ontstaan. Vanuit de doorontwikkeling van het Sociaal domein, waarbij een hernieuwde visie wordt uitgewerkt en de sociale basis in kaart wordt gebracht en geanalyseerd op hiaten, kan te zijner tijd het takenpakket van o.a. Caleidoz meer specifiek worden geduid. Met het versterken van de sociale basis wordt verder invulling gegeven aan de beweging die reeds in gang is gezet om vanuit meer adequate preventie te voorkomen en/of te vertragen dat een beroep om zwaardere vormen van hulp en ondersteuning moet worden gedaan. Dit is een proces waarin de afstemming en samenwerking met Caleidoz, evenals met andere partijen in het voorliggende veld, intensief en integraal wordt gezocht. De wijze van financieren is daarbij ook onderwerp van gesprek.
29.	WijZZ	Sport, cultuur & recreatie	59	Boone	**Harmonisatie subsidiebeleid** Hoe verloopt de harmonisatie van het subsidiebeleid? Wat is de stand van zaken? Zijn er tekorten bij de exploitatie van de verenigingen en stichtingen in Zevenaar? Hoe worden deze tekorten opgepakt/gedekt bij de afwezigheid van nieuw vigerend subsidiebeleid? We werken hard aan de harmonisatie, met de nieuwe uitgangspunten. Tijdens de raadssessie op woensdag 6 september gaan wij met u hierover in gesprek. We streven naar afronding in van dit project in 2024, waardoor wij een nieuw subsidieregeling hebben over 2025. Momenteel geldt de oude subsidieregeling nog. Tevens werken we aan een verbetering van onze werkprocessen. We streven naar een eenvoudiger en efficiëntere wijze van subsidieaanvraag en aan een openbaar subsidieregister.
30.	WijZZ	Sport, cultuur & recreatie	52	Boone	**Sportakkoord** Wat is de huidige stand van zaken inzake de lokale sportakkoorden? Hoe verloopt de samenwerking vanuit de gemeente op dit vlak? Hoe past dit bij onze gemeentelijke beleidsdoelstellingen? Op dit moment vind een herijking van het Sportakkoord plaats. Dit is een voorwaarde voor het opnieuw aanvragen van de middelen. Er zal bij het Sportakkoord gewerkt blijven worden met een kernteam en er komt een coördinator sport en preventie die de herijking en uitvoering coördineert. Ondanks de stroeve start van het Sportakkoord (mede door corona) gaat het steeds beter. Maar we zijn nog niet waar we willen zijn. Met het nieuwe Sportakkoord wordt ingezet op drie ambities: het versterken van het

					fundament van de lokale sportsector, het bereik van het Sportakkoord vergroten, en het zichtbaar maken van de betekenis van sport (waarbij ook de verbinding met GALA/IZA wordt gezocht). Dit sluit naadloos aan bij de gemeentelijke doelstellingen die zijn vastgelegd in het sportbeleid.
31.	WijZZ	Sport, cultuur & recreatie	52	Boone/Bijl	**Aangepast sporten** Wij lezen over stimulering aangepast sporten. Wat is de stand van zaken? Wat onderneemt uw college om dit te stimuleren? Wat zijn onze activiteiten op dit beleidsonderdeel? Wat is nodig om dit verder te versterken? Net als de afgelopen jaren heeft de gemeente Zevenaar een overeenkomst met Uniek Sporten. Er is een overlegstructuur opgesteld tussen Uniek Sporten en Ataro's Sportservice. Hierdoor werken we op uitvoeringsniveau toe naar betere samenwerking en zichtbaarheid van aangepast sporten. We brengen in kaart welke sportverenigingen een aangepast sportaanbod kunnen/willen aanbieden en welke ondersteuning zij daarvoor nodig hebben. Dit aanbod wordt gebundeld met de services van Uniek Sporten en via hun kanalen gepromoot.
32.	WijZZ	Financieel meerjarenbeeld	94	Kagei	**Afvalbeleid** Uw college stelt dat "De daling is niet veroorzaakt door een beter scheidingspercentage, maar door een daling van de totale hoeveelheid afval. In diezelfde lijn is ook de hoeveelheid aan huis ingezameld restafval gedaald. Wij begrijpen deze zinsnede niet volledig. Kunt u dit nader toelichten? Het percentage gescheiden inzameling is min of meer gelijk gebleven, maar de totale hoeveelheid huishoudelijk afval is gedaald. Uitkomst is dat het aantal kilo restafval per inwoner ook gedaald is.
33.	WijZZ	Sociaal Domein	65	Bijl	**Verbeterplan doelgroepenvervoer** Uw college stelt dat u inzet pleegt voor het verminderen van de instroom van doelgroepenvervoer? Wat doet uw college in dit kader? Wat zijn de mogelijkheden / knoppen waar uw college aan kan draaien? Om stappen te nemen om de kosten van het doelgroepenvervoer te verlagen bij regels die voor iedereen gelijk zijn (coalitieakkoord) stellen wij in 2023 een verbeterplan doelgroepenvervoer op. Aan de hand van dit plan werken we in de periode 2023-2025 aan alternatieven om instroom te beperken of om te buigen naar voorliggende voorzieningen. Knoppen waar we onder andere aan kunnen draaien zijn: - meer en beter benutten en inzetten van voorliggende vervoersmogelijkheden; - actualiseren regelgeving doelgroepenvervoer;

					- harmoniseren (interne) werkwijze; - efficiency (interne) uitvoeringsprocessen.
34.	WijZZ	Sociaal Domein	65	Bijl	**Waarderen Mantelzorg** Uw college stelt dat in maart 2023 een onderzoek afgerond zou zijn. Kunt u resultaten hiervan delen? Binnenkort ontvangt de raad een raadsinformatiebrief met de resultaten van het onderzoek.
35.	WijZZ	Sociaal Domein	65	Bijl	**Toegang SD uitvoering** Er zijn al eerder forse financiële toezeggingen gedaan door de raad; welke resultaten hebben deze opgeleverd? Kunt uw college dit toelichten? In de bijeenkomst van 7 juni werd aangegeven dat er wel personele verbetering was gerealiseerd voor de jeugd, maar dat bij de Wmo er geen nieuw in kwam, maar wel oud uit ging. Nu lezen wij wederom een vraag voor uitbreiding; hoe realistisch is deze vraag en welk plan ligt eronder om dit te realiseren? Het efficiënt en eenvoudiger werken en onnodige regels en processen vermijden is een mooi streven. Wat gaan we dan anders doen en met welk resultaat? De raad heeft budget toegekend om meerjarige incidentele budgetten voor inhuur om te zetten naar structurele bezetting. Voor deze 15 fte binnen Maatschappelijke dienstverlening worden medewerkers geworven. Voor wat nu bekend is starten er 11 nieuwe medewerkers (8,5fte) Wmo & jeugd in 2023. De werving is een doorlopend proces, zodat wij de gewenste hoeveelheid inhuur kunnen vervangen door vaste formatie. Op dit moment is er geen concrete vraag voor meer capaciteit binnen de kadernota voor de toegang Sociaal domein. Een aantal voorbeelden van procesverbeteringen: • indiceren voor langere duur (tot levenslang) daar waar het kan; • triage verbetering: minder vervuiling van meldingen moet zorgen voor beheersbare wachttijden; • resultaat moet zijn: Kwaliteitsverhoging, doorloopsnelheid verhogen, lagere wachttijden.
36.	WijZZ	Sociaal Domein	66	Bijl	**Achterstand onder jeugd Werkloze jongeren** Wij herkennen de beschreven percentages niet. Graag verduidelijken. Reactie: Hieronder de aangepaste tekst. Het percentage werkloze jongeren in de gemeente Zevenaar (4%) ligt onder het Gelders gemiddelde van 5% (= aanpassing van de eerste zin in dit tekstgedeelte; de overige tekst kan blijven staan).

					Beleidsindicator begroting 2023: 3,30 Beleidsindicator begroting 2026: 3,00
37.	WijZZ	Sociaal Domein	67	Bijl	**Cliënten met een WMO maatwerkvoorziening** De percentages van Zevenaar zijn ver verwijderd van het Gelders gemiddelde. Kunt u dit verklaren en nader toelichten? Welke maatwerkvoorzieningen nemen toe t.o.v. eerder jaren. Graag zien wij een helder overzicht vanaf 2018 tot/met 2023 (prognose). Kan uw college toelichten waarom er een toename van maatwerkvoorzieningen is? Wat doet uw college eraan om deze groei zo goed mogelijk in te dammen? Graag zien wij een zo helder mogelijk overzicht van de ontwikkelingen van deze stijging van Zevenaar en t.o.v. andere (regionale) gemeenten en vergelijkbare gemeenten in Nederland? De toename van Wmo maatwerkvoorzieningen heeft meerdere redenen. Vergrijzing is de belangrijkste. Verder blijft het abonnementstarief (eigen bijdrageregeling) een aanzuigende werking hebben op vooral huishoudelijke ondersteuning. We onderzoeken op dit moment of er nog lacunes zijn in onze sociale basis met daarin (alle benodigde) voorliggende algemene Wmo voorzieningen. Er is daardoor een (te) grote toestroom in ons Wmo vangnet (maatwerkvoorzieningen). Unieke Wmo cliënten: 2018: 3500 2019: 3901 2020: 3960 2021: 4042 2022: 4072 572 cliënten meer over 5 jaar Aantal Wmo maatwerkvoorzieningen (jaar – aantal): Hbh: 2018 – 1515 / 2019 – 1810 / 2020 – 1920 / 2021 – 2058 / 2022 – 2059 : +544 Begeleiding: 2018 – 761 / 2019 – 851 / 2020 – 895 / 2021 – 888 / 2022 – 886 : +125 Rolstoel: 2018 – 426 / 2019 – 423 / 2020 – 410 / 2021 – 383 / 2022 – 372 : - 54 Vervoer: 2018 – 2226 / 2019 – 2433 / 2020 – 2403 / 2021 – 2323 / 2022 – 2279 : + 53 Wonen: 2018 – 547 / 2019 – 582 / 2020 – 609 / 2021 – 667 / 2022 - 657 : +110

38.	WijZZ	Sociaal Domein	71	Van Orden	**Ondersteuning dorpsraden voor de uitwerking van dorpsplannen** Uw college stelt dat de ontwikkeling van dorpsplannen aanvullende middelen nodig zijn. Wie levert die ondersteuning voor het opstellen van dorpsplannen? Doet de gemeente dat of een externe partij? Kunt u dit nader toelichten? Wat staat er dan in zo'n dorpsplan? Kunt uw college toelichten wat de status van zo'n dorpsplan is in de besluitvorming binnen onze Raad? Zie hiervoor de beantwoording van de vragen gesteld door Lokaal Belang.
39.	WijZZ	Financiën	87	Boone	**Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten** Is dit niet de verkeerde weg? Kunt uw college dit toelichten? Dit artikel komt uit de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) die u op 31 mei 2023 heeft vastgesteld. De financiële verordening is vooraf besproken in de auditcommissie en de commissie middelen. Deze verordening is gebaseerd op een model verordening van de VNG. Voor meer toelichting en bijbehorende stukken verwijzen wij u naar agendapunt 10 van de raadsvergadering op 31 mei 2023.
40.	WijZZ		Niet opge geven	Bijl	**Praktijkondersteuner Huisarts** Reeds een aantal jaren wordt de POH (Praktijkondersteuner Huisarts) in Zevenaar ingezet, veelal ingestoken vanuit GGZ-problematiek. In andere gemeenten zijn er goede resultaten behaald door deze focus te verleggen naar voorliggend veld met aandachtsgebied Jeugd. Waar dit breed is toegepast is een substantiële versterking van de verwijzing naar het voorliggend veld gemaakt. Dit scheelt de gemeente daar 60 – 75% op de kosten voor deze verwijzingen. Welke resultaten zijn in Zevenaar behaald met de inzet van de POH? Welke verbeteringen zijn er nog mogelijk? De inzet van de Praktijkondersteuner Jeugd is een waardevolle aanvulling op de werkwijze in het kader van de Jeugdhulp. Kinderen en gezinnen worden snel geholpen en , indien nodig, verwezen naar voorzieningen uit het voorliggende veld of andere vormen van jeugdhulp. Er is een evaluatie uitgevoerd waaruit duidelijk werd dat er mogelijk nog meer inhoudelijke en financiële winst te behalen is. Hierover zijn we nu in gesprek met de praktijkondersteuners, de toegang van de gemeente en de huisartsen. Doel hierbij is om de aansluiting in de keten van Praktijkondersteuner, Huisarts, Toegang gemeente en Jeugdhulpaanbieders te verbeteren met als resultaat het zoveel beperken van verwijzingen naar Jeugdhulp c.q. de GGZ-organisaties. Verder zijn we aan de slag om meer huisartsen bij deze werkwijze te laten aansluiten. Hierover zijn gesprekken gaande. Het is niet mogelijk om het financiële resultaat van deze werkwijze vast te stellen. We weten namelijk wel hoeveel kinderen en gezinnen zich bij de Praktijkondersteuner Jeugd melden en tot welk resultaat dit

					leidt, maar kunnen niet bepalen wat het resultaat zou zijn geweest als we deze werkwijze en aanpak niet zouden hanteren. Duidelijk is wel dat de inzet van de POH Jeugd zeker een effect heeft op de doorverwijzing van de GGZ of andere vormen van Jeugdhulp.
41.	WijZZ		Niet opgegeven	Van Orden	**Statushouders** Wat is het aantal statushouders dat wij in 2022 en voorgaande jaren gehuisvest hebben? Is deze groep conform onze gemeentelijke opgaven van overheidswege voor huisvesting van statushouders? De taakstelling is behaald. In 2022 is de achterstand van 18 te huisvesten statushouders uit 2021 én de taakstelling van 2022 (59 statushouders) gerealiseerd.
42.	WijZZ		Niet opgegeven	Albers	**Piekbelasters** Kent de gemeente zogeheten 'piekbelasters'? Kunt uw college dit toelichten? Wij weten als gemeente niet of er piekbelasters zijn binnen de gemeentegrenzen. Met de AERIUS Check kan een bedrijf anoniem berekenen wat de stikstofneerslag van de bedrijfslocatie is. Op deze manier kan een ondernemer nagaan of het bedrijf voldoet aan de drempelwaarde voor de regelingen onder de aanpak piekbelasting. De ingevulde gegevens en uitkomsten worden niet opgeslagen en zijn niet beschikbaar voor de overheid. Meer informatie hierover is te vinden via Aanpak piekbelasting | Aanpak Stikstof
	FRACTIE	**HOOFDSTUK**	**PAGINA**	**PORTEFEUILLE HOUDER**	**VRAAG + ANTWOORD**
43.	CDA	Algemeen	-	Boone	In de kadernota 2024 - 2027 vinden we 2023 natuurlijk niet terug maar hoe staan het met de tekorten voor 2023. Hoe groot zijn die nu naar beste schatting van het college voor 2023 t.o.v. de 1e voortgangsrapportage ? Na de mutaties uit de 1e voortgangsrapportage komen we in 2023 uit op een nadeel van € 5.496.000. Bekende en voor ons in te schatten effecten voor 2023 zijn in de 1e voortgangsrapportage meegenomen. In de 2e voortgangsrapportage 2023 actualiseren we dit begrotingssaldo.

44.	CDA	Algemeen	-	Boone	Toelichting: De kadernota 2024 – 2027 komt uit als de inkt net droog is van de eerste voortgangsrapportage. Hoe kan het dan dat de mutaties aangegeven in de kadernota een min van meer dan 14 mln laten zien t.o.v. de 1e voortgangsrapportage of zo u wenst voor 2024 – 2026 van meer dan 11 mln? • Wist het college dat niet toen 1e voortgangsrapportage werd aangeboden? • Hoeveel maanden zit er tussen de 1e voorgangsrapportage en de kadernota? Als de tekorten zo snel oplopen kan het college dan een update geven naar de laatste stand van zaken? In het financiële totaaloverzicht worden het begrotingssaldo per separaat jaar weergegeven. Het opstellen van de 1e voortgangsrapportage en de kadernota is gelijktijdig opgepakt. In de 1e voortgangsrapportage informeren wij u tussentijds over de voortgang van de begroting en geven we een prognose van het financiële resultaat voor 2023. De kadernota borduurt voort op de 1e voortgangsrapportage. Hierin presenteren we een financieel meerjarenbeeld, dat de basis vormt voor de meerjarenbegroting. Wijzigingen die een financieel effect hebben op 2024 e.v. presenteren wij om die reden in de kadernota. Denk hierbij bijvoorbeeld aan autonome ontwikkelingen bij verbonden partijen.
45.	CDA	Algemeen	-	Boone	Toelichting: De eerste voortgangsrapportage liet een verslechtering zien van de financiële positie van Zevenaar. Dat is de realiteit dus de raad, ook het CDA, heeft er mee ingestemd. • Nu de tekorten zo snel oplopen dient zich de vraag aan of er wel goed is begroot • Kan het college aangeven bij de top tien risico's genoemd in de begroting welke zich waarom hebben voorgedaan? • Kan het college aangeven of zij vindt nog in control te zijn nu de uitgaven van de gemeente zo snel oplopen en tot onvoorziene substantiële tekorten leidt? 1) In de 1e voortgangsrapportage rapporteren we hoofdzakelijk over wijzigingen in het huidige jaar (mogelijk met een structureel effect). In de kadernota presenteren we een financieel meerjarenbeeld vanaf 2024. Wijzigingen die een financieel effect hebben op 2024 en daarna presenteren wij om die reden in de kadernota. Denk hierbij bijvoorbeeld aan autonome ontwikkelingen bij verbonden partijen. 2) Wij worden met name geconfronteerd met kostenstijgingen op alle beleidsterreinen. Daarbij lijkt de compensatie vanuit de algemene uitkering onvoldoende en zijn kostenstijgingen bij de

					verbonden partijen opgenomen in de kadernota. Overigens is het landelijke beeld ook dat gemeenten vanaf met name 2026 te kampen hebben met structurele tekorten. Zo schrijft de VNG i.h.k.v. de Voorjaarsnota 2023 dat vanaf 2026 er voor gemeenten structureel zo'n € 3 miljard minder beschikbaar is. 3) De snelheid, hoeveelheid en financiële impact van de ontwikkelingen die zich nu voordoen is erg groot. Wij nemen deze ontwikkelingen op in de P&C cyclus zodra deze voorspelbaar en/of zichtbaar zijn. Op dit moment laten vrijwel alle ontwikkelingen een negatief beeld zien. Dat neemt niet weg dat wij proberen om u een zo juist mogelijk (financieel) beeld te geven door realistisch te ramen. Of wij vinden in control te zijn zien wij echter als een politieke vraag.
46.	CDA	Kadernota	-	-	Toelichting: Er is in de afgelopen tijd veel onderzoek gedaan of opdracht gegeven om onderzoek te doen. • Kan het college aangeven hoeveel onderzoeken de Gemeente Zevenaar afgelopen jaar heeft laten uitvoeren? Wat waren de totale kosten? Hoe verhoudt zich dit t.a.v. andere gemeenten? De gemeente voert op dagelijkse basis onderzoeken uit of laat deze uitvoeren. Voor een gedeelte bestaat dit uit grote onderzoeksopdrachten gebaseerd op beleidsdoelstellingen, ambities uit het coalitieakkoord en collegeprogramma of onderzoeken in opdracht van uw raad. Echter bestaat het overgrote gedeelte van de onderzoeken uit dagelijks of jaarlijks terugkerende onderzoeken van verschillende schaal. Zo kan in het ruimtelijk domein worden gewezen op onder andere bodem- en asbestonderzoeken, stikstofdepositieonderzoeken, flora- en faunaonderzoeken en akoestische onderzoeken. Wat betreft de interne bedrijfsvoering kan worden gedacht aan Arbo-onderzoek en medewerkerstevredenheidsonderzoek en in het sociaal domein keren de cliëntervaringsonderzoeken voor Wmo en Jeugd elk jaar terug. Een totaaloverzicht van het aantal onderzoeken en kosten van al deze en de vele andere onderzoeken die de gemeente in de volle breedte uitvoert of laat uitvoeren, zijn niet in een eenduidig overzicht te zetten of te vergelijken met andere gemeenten.

Vragen Jaarstukken: ID 844, 845, 847

	FRACTIE	HOOFDSTUK	PAGINA	AFDE-LING	PORTE-FEUILLE HOUDER	VRAAG
47.	WijZZ	Economie	48	RO	Boone	**Stimuleren Start-ups** Wat heeft uw college ondernomen op dit onderwerp en wat is de stand van zaken? Zijn er al concrete doelen en resultaten te benoemen? Bij het opstellen van de Economische Agenda Zevenaar hebben de Zevenaarse ondernemersverenigingen aangegeven een gezamenlijke bijeenkomst voor startende ondernemers te willen organiseren, gefaciliteerd door de gemeente. Deze heeft niet plaatsgevonden. Er is geen specifiek programma voor start-ups opgesteld, omdat hier onvoldoende behoefte voor was. Wel zijn de startende en jonge ondernemers uitgenodigd voor de ontbijtbijeenkomst die georganiseerd is in het kader van de Dag van de Ondernemer op 25 november 2022.
48.	WijZZ	Sport, cultuur & recreatie	61	MO/ MD	Boone	**Samengaan sportverenigingen** Hoe ziet de gemeente de rol van Sportcontact in dit geheel? Kunt u dit toelichten? In de herontwikkeling van Sportpark Hengelder heeft Stichting Sport Contact in het begin een rol gespeeld. De voorzitter heeft zich ingezet om belanghebbenden bij elkaar te brengen en bijeenkomsten te begeleiden. Naar verloop van tijd is deze taak door hem overgedragen aan de initiatiefgroep.
49.	CDA	Jaarstukken	300	MO/ MD	Bijl	M.b.t. Vestersbos: Kan het college aangegeven waarom dit bedrag zo enorm fluctueert? Zijn deze bedragen correct weergegeven? Deze tabel betreft een overzicht van de mutaties in de bestemmingsreserve afschrijvingslasten in 2022. De specifieke vraag gaat over de locatie Vestersbos. De eerste kolom betreft de beginstand van de reserve. Dit was op 1-1-2022 0, toevoeging in 2022 is

6,5 miljoen (2e kolom), de onttrekking 0 (3e kolom) en de stand ultimo 2022 is 6,5 miljoen (laatste kolom).

Bijlage behorend bij vraag 16/17 C

	2018 Formatie Totaal (FTE)	2018 niet bezet (FTE)	2018 inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	2018 inhuur vacature (FTE)	2018 inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,5	0	1,34	0	0
Griffie	2,67	0,03	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	21,29	0,8	0	3,23	0
Maatschappelijke dienstverlening	40,24	1,8	0	1,79	0,27
Publiekszaken	20,58	0,6	0	0,69	0
Openbare werken (incl RDL)	64,88	10,8	0	0	0
Beheer Openbare ruimte	27,88	6	0	0,67	0
Ruimtelijke Ontwikkeling	22,16	6	1,18	1,26	0
Vergunning, toezicht en handhaving	24,35	5,5	0	0,34	0
Bedrijfsvoering	28,39	1,5	0	0	0
Financiën	18,5	2,9	0	0	0
Informatiebeheer	31,11	4	0	0	0
Totaal	**310,55**	**39,93**	**2,52**	**7,98**	**0,27**

	2019 Formatie Totaal (FTE)	2019 niet bezet (FTE)	2019 inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	2019 inhuur vacature (FTE)	2019 inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,5	0	0,24	0	0
Griffie	2,67	1	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	20,24	3,22	2,4	2,76	0
Maatschappelijke dienstverlening	42,12	5,1	3,74	4,24	1,58
Publiekszaken	20,36	2,8	0	5,3	1,71
Openbare werken (incl RDL)	65,8	5,01	0,33	1,01	0,67
Beheer Openbare ruimte	28,85	3,67	3,87	0,18	0,07
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,16	1,05	5,56	4,77	0
Vergunning, toezicht en handhaving	25,79	3,29	0	5,69	1,39
Bedrijfsvoering	28,39	2,11	3,73	0,9	0,05
Financiën	18,09	2,37	0,56	0	0
Informatiebeheer	31,17	3,04	0	4,92	0
Totaal	**315,14**	**32,66**	**20,43**	**29,77**	**5,47**

	2020	2020	2020	2020	2020

	Formatie Totaal (FTE)	niet bezet (FTE)	inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	inhuur vacature (FTE)	inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,39	0,14	0	0	0
Griffie	2,67	1	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	21,24	2,55	2,07	0,94	0
Maatschappelijke dienstverlening	43,67	7,56	4,84	10,07	0,52
Publiekszaken	20,36	0,86	0	1,21	0,28
Openbare werken (incl RDL)	65,8	4,14	1,22	0	0
Beheer Openbare ruimte	29,25	6,58	0,28	6,21	0
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,98	2,95	7,8	3,05	0
Vergunning, toezicht en handhaving	25,44	5,05	1	4,23	0
Bedrijfsvoering	31,37	3,43	1,3	0,91	0
Financiën	18,15	1,84	0,44	0	0
Informatiebeheer	31,57	3,19	0,35	2,27	0
Totaal	**321,89**	**39,29**	**19,3**	**28,89**	**0,8**

	2021 Formatie Totaal (FTE)	2021 niet bezet (FTE)	2021 inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	2021 inhuur vacature (FTE)	2021 inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,39	0,14	0	0	0
Griffie	2,67	1	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	22,24	3,27	1,95	2,45	0,34
Maatschappelijke dienstverlening	46,39	7,55	0,82	16,19	0,66
Publiekszaken	20,33	1,93	0	1,72	0
Openbare werken (incl RDL)	68,8	7,26	0	0,59	0
Beheer Openbare ruimte	27,7	3,67	2,28	5,37	0
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,82	2,85	7,93	3,65	0
Vergunning, toezicht en handhaving	27,44	4,33	0,51	5,05	2,2
Bedrijfsvoering	30,04	2,29	1,78	0,89	0
Financiën	18,15	3,87	0	1,44	0
Informatiebeheer	31,31	3,06	1,4	2,99	1,06
Totaal	**327,28**	**41,22**	**16,67**	**40,34**	**4,26**

	2022	2022	2022	2022	2022

	Formatie Totaal (FTE)	niet bezet (FTE)	inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	inhuur vacature (FTE)	inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,85	2,51	0	0	0
Griffie	2,67	0	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	23,16	5,02	1,77	5,41	1,67
Maatschappelijke dienstverlening	46,42	6,42	1,59	20,05	1
Publiekszaken	20,85	1,05	0	0,66	0
Openbare werken (incl RDL)	71,8	9,41	0	1,67	0
Beheer Openbare ruimte	28,7	3,77	2,72	5,58	0
Ruimtelijke Ontwikkeling	22,94	4,74	8,72	7,11	0
Vergunning, toezicht en handhaving	28,56	3,67	1	9,15	0
Bedrijfsvoering	31,82	2,84	2	4,18	0
Financiën	17,68	2,84	0	1,49	0
Informatiebeheer	32,19	2,17	1,89	3,18	1,23
Totaal	**335,64**	**44,44**	**19,69**	**58,48**	**3,9**

cijfers t/m 1 juni 2023	2023	2023	2023	2023	2023
	Formatie Totaal (FTE)	niet bezet (FTE)	inhuur project excl adviesopdrachten (FTE)	inhuur vacature (FTE)	inhuur ivm ziekte (FTE)
AFDELING					
Directeur/S&B/P&P	8,85	2,51	0	0,83	0
Griffie	3,67	0,11	0	0	0,89
Maatschappelijke ontwikkeling	23,16	5,02	0	9,99	1
Maatschappelijke dienstverlening	61,43	18,43	0	25,84	0
Publiekszaken	20,85	0,16	0	0,33	0
Openbare werken (incl RDL)	71,8	5,41	0	0,67	0
Beheer Openbare ruimte	32,44	6,96	1,53	5,69	0
Ruimtelijke Ontwikkeling	25,13	7,11	6,86	8,48	0
Vergunning, toezicht en handhaving	35,62	7,51	0	6,14	0
Bedrijfsvoering	35,35	5,9	2,9	4,25	0
Financiën	17,68	3,98	0	1,67	0
Informatiebeheer	35,25	3,12	0,6	4,72	0
Totaal	**371,23**	**66,22**	**11,89**	**68,61**	**1,89**

Ziekteverzuim percentage*	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	5,13	6,07	4,48	4,61	6,97	6,74

**Bij kleinere afdelingen zijn de verzuimpercentages te herleiden naar personen vandaar enkel de jaarpercentages van de gehele organisatie.*

GIGA

TERA

MEGA

7POORT

REFLTO

MICRO

7POORT

STATIONSPOORT

ZEFLTO

NANO

7POORT

EXA

EXA

EXA

LEGENDA

- Bestaande bebouwing
- Nieuwe bebouwing
- Uitgegeven kavel
- Beschikbaar kavel
- Kavel Fashion Outlet
- Wegen
- Fietspaden
- Trottoirs en inritten
- Groen
- Wal Masque
- Water

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A / B~~ / C / ~~D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RIB meicirculaire

Naam en fractie: Huub Meijer, Sociaal Zevenaar

Datum indienen: 14 juni 2023

Afdeling: Financiën

Contactpersoon: K. van Vliet

Vraag/Vragen:

Is er bekend wanneer er een raadsinformatiebrief (RIB) komt over de meicirculaire?

Antwoord:

De raadsinformatiebrief over de meicirculaire verwachten wij 23 juni af te ronden, waarna deze na behandeling in het college van 27 juni aan de raad toegestuurd kan worden.

De berekening van de algemene uitkering is een ingewikkeld proces dat zorgvuldig moet gebeuren. Na de publicatie van de meicirculaire op 31 mei is deze extern vertaald en gereedgezet in de webapplicatie PAUW, gevolgd door een webinar met uitleg over de circulaire op 6 juni. Het proces van verwerken van de eigen gemeentelijke cijfers, de analyse van de uitkomsten en het opstellen van de raadsinformatiebrief kost naar verwachting ruim twee weken tijd. Daarna volgt bespreking met de wethouder financiën en behandeling in het college en kan de raadsinformatiebrief op 27 juni aan de raad worden toegestuurd.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: C

Onderwerp: Meicirculaire

Naam en fractie: Jojanneke de Nooij CDA Zevenaar

Datum indienen: 15-06-2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Vraag/vragen:

- Is bekend wanneer wij de gegevens van de meicirculaire ontvangen?

Antwoord:

De raadsinformatiebrief over de meicirculaire verwachten wij 23 juni af te ronden, waarna deze na behandeling in het college van 27 juni aan de raad toegestuurd kan worden.

De berekening van de algemene uitkering is een ingewikkeld proces dat zorgvuldig moet gebeuren. Na de publicatie van de meicirculaire op 31 mei is deze extern vertaald en gereedgezet in de webapplicatie PAUW, gevolgd door een webinar met uitleg over de circulaire op 6 juni. Het proces van verwerken van de eigen gemeentelijke cijfers, de analyse van de uitkomsten en het opstellen van de raadsinformatiebrief kost naar verwachting ruim twee weken tijd. Daarna volgt bespreking met de wethouder financiën en behandeling in het college en kan de raadsinformatiebrief op 27 juni aan de raad worden toegestuurd.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: C

Onderwerp: Kadernota

Naam en fractie: Jojanneke de Nooij CDA Zevenaar

Datum indienen:30-06-2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding.

Door de fractie van het CDA is onderstaande vraag schriftelijk ingediend. Deze en de beantwoording ervan treft u onderstaand.
Schriftelijke vraag. In de kadernota 2024 - 2027 vinden we 2023 natuurlijk niet terug maar hoe staat het met de tekorten voor 2023. Hoe groot zijn die nu naar beste schatting van het college voor 2023 t.o.v. de 1e voortgangsrapportage ?

Beantwoording. Na *de mutaties uit de 1e voortgangsrapportage komen we in 2023 uit op een nadeel van € 5.496.000. Bekende en voor ons in te schatten effecten voor 2023 zijn in de 1e voortgangsrapportage meegenomen. In de 2e voortgangsrapportage 2023 actualiseren we dit begrotingssaldo.*

De fractie van het CDA betreurt het dat de vraag niet wordt beantwoord.

Aanvullende vragen:

1. Is de beantwoording van deze vraag ambtelijk afgedaan of heeft de portefeuillehouder hiervoor zijn fiat gegeven?
2. Dat in de 2e voortgangsrapportage 2023 een actualisatie van het begrotingssaldo betreft is uiteraard duidelijk. Echter dat was niet de vraag. Concrete vraag is “de

vinger aan de pols". De financiële hoofdlijnen op blz. 5 van de 1e voortgangsrapportage 2023 en die op blz. 5 van de Kadernota 2024 – 2027 laten grote verschillen zien voor bv. Het begrotingsjaar 2024. Van een plus van 2 mln. naar een min van 2 mln. Dat gaat dus wel heel erg snel. In de Kadernota is voortgang 2023 niet opgenomen. Vraag blijft dus: Hoe groot is het begrotingssaldo nu naar beste schatting van het college voor eind 2023?

Antwoord

1. Het conceptantwoord is ambtelijk opgesteld en vervolgens afgestemd met de portefeuillehouder en het college.
2. De structurele mutaties die zijn opgenomen in de 1e voortgangsrapportage 2023 werken door in de kadernota. Samen met het saldo 'primitieve begroting 2023-2026' vormt dit de beginstand voor de kadernota 2024-2027.
   Op dit moment hebben we het proces voor het opstellen van de 2e voortgangsrapportage net gestart. Deze loopt nagenoeg tegelijk met het proces van de meerjarenbegroting. Doordat dit proces nog lopende is, kunnen we op dit moment nog geen geactualiseerde doorkijk geven van het begrotingssaldo 2023 ten opzichte van de 1e voortgangsrapportage die is behandeld in uw vergadering van 31 mei jl. Wij zijn momenteel bezig met het opstellen van begrotingsvoorstellen om u in november een sluitende meerjarenbegroting te kunnen aanbieden.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-050

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 27 juni 2023
Zaaknummer Z/23/451659 /ADV/23/1169087
Onderwerp Meicirculaire 2023
Portefeuillehouder A. Boone

Contactpersoon K. van Vliet
E-mail k.vanvliet@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595643

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Op 31 mei verscheen de meicirculaire 2023. Daarmee kunnen de inkomsten uit het gemeentefonds voor de gemeente Zevenaar geactualiseerd worden.

Kernboodschap
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
x Anders, namelijk: meicirculaire 2023

Inhoudelijke boodschap
Hieronder geven wij het eindresultaat van de meicirculaire 2023 voor de gemeente Zevenaar en de gevolgen daarvan voor de begroting 2023 tot en met 2027. Daarna geven we aan hoe dit resultaat is opgebouwd.

Resultaat meicirculaire

bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Eindresultaat meicirculaire	-741	185	551	-1.266	1.215

Gevolgen voor de begrotingen 2023 tot en met 2027

Stand kadernota 2024 (structureel saldo)	**-5.086**	**-2.164**	**650**	**-4.858**	**-7.409**
Eindresultaat meicirculaire	-741	185	551	-1.266	1.215
Nieuwe stand begroting (structureel saldo)	**-5.827**	**-1.979**	**1.201**	**-6.124**	**-6.194**

Toelichting meicirculaire

Mutaties algemene uitkering
Het totaal van de inkomsten van de algemene uitkering wordt in de meicirculaire met de volgende bedragen verhoogd:

bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal mutaties algemene uitkering	14	4.493	4.859	3.041	5.522

Toelichting herkomst mutaties
Hieronder volgt een uitsplitsing naar de herkomst van de mutaties in de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Accres	282	4.892	4.934	4.329	4.475
Structurele rijksbijdrage					2.175
Mutaties WOZ-waarden	-616	-1.468	-1.485	-1.491	-1.535
Hoeveelheidsverschillen	-185	137	179	153	362
Taakmutaties	533	932	1.231	50	45
Totaal	**14**	**4.493**	**4.859**	**3.041**	**5.522**

Accres
Het accres bestaat voornamelijk uit de loon- en prijsontwikkeling. Sinds 2022 is in de algemene uitkering een splitsing in het accres aangebracht tussen een volumedeel en een nominaal deel (t.b.v. loon/prijsstijgingen). Het volumedeel is vastgeklikt voor de jaren 2022 t/m 2025. Het nominale deel voor loon- en prijsstijgingen wordt jaarlijks vastgesteld in de meicirculaire.

Structurele rijksbijdrage
Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek heeft het rijk in de septembercirculaire 1 miljard incidenteel beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire vanaf 2027 structureel opgenomen. Voor Zevenaar gaat het om € 2.175.000.

Mutaties WOZ-waarden
De WOZ-waarden van de gemeente zijn een aftrekpost in de algemene uitkering. De hogere aftrekpost wordt voor een deel veroorzaakt door een aanpassing van onze WOZ-waarden ten opzichte van de raming in de decembercirculaire. Daarnaast is rekening gehouden met de in de meicirculaire geraamde stijging van de WOZ-waarden in 2024 van 3% voor woningen en 2% voor niet-woningen. Ook is het rekentarief van het rijk waarmee de korting wordt berekend verhoogd.

In de WOZ-waarden in de meicirculaire zit nog een onzekerheid over de verwerking door het ministerie van BZK van de wijzigingen in de WOZ-waarden. Daar heeft PAUW (applicatie algemene uitkering) vragen over gesteld, maar nog geen antwoord op gekregen. Dat kan mogelijk nog tot aanpassingen leiden.

Hoeveelheidsverschillen
De algemene uitkering verandert ook door wijziging van de aantallen van de diverse maatstaven (bijvoorbeeld inwoners, woonruimten, bijstandsontvangers).

Taakmutaties
In de meicirculaire zijn diverse taakmutaties verwerkt. De mutaties zijn in totaal in de tabel vermeld. De belangrijkste taakmutaties (groter dan € 100.000) zijn:

- Flankerend beleid energiearmoede € 111.000 in 2023.
- Loon- en prijsbijstellingen jeugdzorg, voogdij 18+ en participatie. 2023 € 444.000, 2024 € 671.000, 2025 € 561.000, 2026 € 287.000 en 2027 € 305.000. Dit zijn loon- en prijsbijstellingen die apart toegekend worden en niet in het accres zitten.
- Jeugdzorg. Het rijk heeft in 2024 en 2025 de compensatie jeugdzorg in de meicirculaire beschikbaar gesteld. Eerder waren hiervoor stelposten opgenomen. In de tabel zijn de resultaten hiervan per saldo opgenomen.
- Wmo. Vanaf 2025 ontvangen wij bedragen voor het abonnementstarief en de eigen bijdragen huishoudelijke hulp (2025 € 548.000). Vanaf 2026 wordt de algemene uitkering gekort vanwege herinvoering van de eigen bijdragen Wmo en Jeugd. Dit leidt per saldo tot een geringe korting. De gevolgen voor de gemeente moeten nog uitgezocht worden.
- Combinatiefuncties/buurtsportcoaches. -€ 150.000 vanaf 2023. Deze post wordt uit de algemene uitkering gehaald en wordt omgezet naar een specifieke uitkering.

Toelichting bestemming mutaties algemene uitkering
Hierboven zijn de mutaties in de algemene uitkering toegelicht. Van de extra inkomsten in de algemene uitkering zonderen wij nog een deel af vanwege inflatie en taakmutaties. We lichten de mutaties hieronder toe. Wat resteert is het netto resultaat van de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal mutatie algemene uitkering	**14**	**4.493**	**4.859**	**3.041**	**5.522**
Af te zonderen:					
Compensatie hogere inflatie	386	4.291	4.291	4.291	4.291
Taakmutaties	369	17	17	16	16
Totaal mutaties	**-755**	**-4.308**	**-4.308**	**-4.307**	**-4.307**
Resultaat algemene uitkering	**-741**	**185**	**551**	**-1.266**	**1.215**

Af te zonderen:
Compensatie hogere inflatie.
In de stijging van de algemene uitkering zit een compensatie vanwege gestegen inflatie. Deze bedragen moeten apart gezet worden om de budgetten te verhogen met de gestegen inflatie.

Taakmutaties.
In de algemene uitkering worden extra bedragen beschikbaar gesteld voor extra taken. In deze circulaire zijn dit voornamelijk taakmutaties in 2023. De grootste posten die apart gezet worden zijn: flankerend beleid energiearmoede (€ 111.000), aanpak armoede en schulden (€ 89.000) en leerlingenvervoer en taal voor mensen uit Oekraïne € 82.000. Deze bedragen worden apart gezet voor verwachte extra uitgaven.

Communicatie en vervolgproces
De meicirculaire verwerken wij in de 2e voortgangsrapportage 2023.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Motie Vorming van een bestemmingsreserve voor dorps- en wijkplannen

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 5 juli 2023

Constaterende dat:

1. Dorps- en wijkplannen gericht zijn op het versterken van de leefbaarheid, het beschikbaar hebben van passende (woon)voorzieningen, het kunnen voorzien in de (toekomstige) zorgbehoefte, het borgen van cultuur en recreatieve voorzieningen en verder alle andere zaken die daaraan bijdragen. Alles met als doel de sociale structuur en vitaliteit in de kernen te behouden en te versterken;
2. Enkele dorpen al een mooie aanzet hebben gegeven om te komen tot een plan wat aan deze wens voldoet;
3. Professionele ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie gewenst is voor de verdere uitwerking van een plan;
4. Er een bedrag van € 50.000 wordt geraamd voor de uitwerking van één plan.

Overwegende dat:

1. Er voor en door inwoners een Dorpstoekomstplan is ontwikkeld voor Oud-Zevenaar;
2. Er in de dorpen Herwen, Spijk, Babberich, Giesbeek en Angerlo eveneens een start is gemaakt met het opstellen van een dorpsplan;
3. Vanuit de inwoners van de wijk de Methen is aangegeven dat er behoefte is aan het gezamenlijk opstellen van een wijkplan;
4. De contactpersonen dorpen en wijken stimuleren om een toekomstplan (een dorps- of wijkplan) te ontwikkelen;
5. Het voor 2024 en 2025 beschikbare bedrag van € 100.000 per jaar niet voldoende is voor de huidige, lopende, initiatieven;
6. Een evaluatie na twee jaar de huidige, lopende, en nieuwe initiatieven kan belemmeren;
7. Met de vorming van een bestemmingsreserve vanuit de algemene reserve, het weerstandsratio op het niveau uitstekend blijft;

Verzoekt het college:

1. Een bestemmingsreserve te vormen voor dorps- en wijkplannen ter hoogte van ten minste € 400.000, dit bedrag te onttrekken uit de Algemene Reserve en dit te verwerken in de begroting die voorgelegd wordt aan de raad van 8 november 2023.

en gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 5 juli 2023

Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang
Jojanneke de Nooij, CDA Zevenaar
Peter Pollmann, D66

Deze motie is aangehouden in de vergadering van 5 juli 2023.